

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Nuorten sielunhoito koronapandemian poikkeusolojen aikana Lapuan hiippakunnassa

Anni Alakoskela
Läntinen teologia
Itä-Suomen yliopisto
Filosofinen tiedekunta
Teologian osasto
Käytännöllinen teologia
9.6.2021

Itä-Suomen yliopisto, Filosofinen tiedekunta

Teologian osasto

Läntinen teologia

Alakoskela, Anni E.: Nuorten sielunhoito koronapandemian poikkeusolojen aikana Lapuan hiippakunnassa

Pro gradu -tutkielma, 70 sivua, 3 liitettä (10 sivua)

Tutkielman ohjaajat, käytännöllisen teologian professori Kati Tervo-Niemelä ja tutkijatohtori

Laura Kallatsa

Kesäkuu 2021

Avainsanat: nuorten sielunhoito, nuorten hyvinvointi, koronapandemia, poikkeusolot, uskonto kriisitilanteissa, etäyhteydet

Pro gradu -tutkielmassani tutkimustehtävänä on, miten nuorten kanssa on toteutettu sielunhoitoa koronapandemian aiheuttamien vuoden 2020 poikkeusolojen aikana Lapuan hiippakunnassa. Tutkin, miten seurakuntien nuorisotyössä vastattiin haasteeseen, jonka koronan aiheuttama poikkeustilanne toi nuorten hyvinvointiin. Tutkimuksen yhteiskunnallinen konteksti on ajankohtainen. Tarve seurakunnan työlle on ollut suuri, mutta sitä ei ole ollut mahdollista toteuttaa perinteisellä tavalla. Kuinka nuorten ahdistusta ja kärsimystä on voitu helpottaa tilanteessa, jossa fyysisten kontaktien määrää täytyi rajoittaa? Tutkimus tuo lisää tietoa siitä, miten nuorten sielunhoitoa on toteutettu etäyhteyksien avulla esimerkiksi tietokoneita ja älypuhelimia hyödyntäen. Tutkimus tuo esille sielunhoidollisia auttamiskeinoja, joita on hyödynnetty pandemian aiheuttamien poikkeusolojen aikana.

Tutkimuksen teoriataustana ovat nuorten hyvinvointiin liittyvät tutkimukset, nuorten sielunhoito, etäyhteydet ja auttaminen sekä uskonto selviytymiskeinona. Keskityn erityisesti siihen, mikä on kirkon rooli nuorten hyvinvoinnin turvaamisessa. Koronapandemia on haastanut nuorten psykososiaalista ulottuvuutta poikkeusolojen aikana, koska esimerkiksi kouluissa siirryttiin etäopetukseen ja harrastuksiin ei päästy fyysisesti paikan päälle.

Käytin tutkimuksessani tutkimusmetodin aineistolähtöistä sisällönanalyysia ja hyödynsin tutkimusaineistona teemahaastattelumateriaalia. Haastattelin Lapuan hiippakunnan eri seurakuntien yhdeksää nuorisotyönohjaajaa ja yhtä hiippakuntasihteerä.

Tutkimukseni perusteella nuorilla on ollut ristiriitaisia suhtautumistapoja koronapandemiaan, koska jotkut nuoret ovat esimerkiksi olleet varovaisia ja toiset taas melko välinpitämättömiä. Tutkimukseni osoitti nuorisotyönohjaajien pitävän keskeisenä, että sielunhoidettavaa autetaan hänen lähtökohdistaan käsin. Haastateltavien mukaan nuoria on autettu koronapandemian poikkeusolojen aikana pääasiassa etäyhteyksien avulla. Etäyhteydet ovat tuoneet auttamiseen erilaisia mahdollisuuksia, mutta toisaalta myös haasteita.

University of Eastern Finland, Philosophical Faculty

School of Theology

Western Theology

Alakoskela, Anni E.: Pastoral care of young people during the state of emergency caused by the COVID-19-pandemic in Lapua diocese

Master's thesis, 70 pages, 3 appendix (10 pages)

Supervisors, Professor of Practical Theology Kati Tervo-Niemelä and the Doctor of Theology

Laura Kallatsa

June 2021

Keywords: pastoral care for young people, the well-being of the youth, coronapandemic, state of emergency, religion in times of crisis, remote accesses

This master's thesis examines how pastoral care of young people was carried out in Lapua diocese during the state of emergency caused by the COVID-19-pandemic in spring 2020. In this thesis, I have examined how the youth work of the congregations responded to the challenge that the exceptional situation of coronavirus outbreak brought to the well-being of the youth.

The social context of the research is topical. Lately, there has been a need for helpful work but it has not been possible to carry it out in the traditional way. How have the anxiety and suffering of young people been alleviated in a situation where the amount of physical contact must have been limited? This research provides more information on how the pastoral care of young people has been carried out remotely, for example, using computers and smartphones. The research highlights useful means of pastoral care that were utilized during the state of emergency in 2020.

The theoretical background of this research is research related to the well-being of young people, pastoral care for young people, remote accesses and helping, and religion as means of survival. I focus in particular on the role of the Church in securing the well-being of young people. The psychosocial dimension of young people has been challenged during the coronavirus pandemic, as distance learning has been introduced at schools, for example, and hobbies have not been physically accessible. In this research, I used data-based content analysis as a research

method and thematic interview material as research material. I interviewed nine youth leaders and one diocesan secretary from different parishes of the diocese of Lapua.

The results of this research indicate that young people have had contradictory attitudes toward the coronavirus pandemic. Some young people have been cautious and others quite indifferent. The results also reveal that youth leaders consider it important to help the person receiving pastoral care from his or her perspective. According to the interviewees, young people were helped via remote accesses during the state of emergency in spring 2020. Remote accesses brought help with a variety of opportunities, but also challenges.

Sisältö

1	Johdanto.....	6
2	Tutkimuksen tausta.....	8
2.1	Nuorten sielunhoito.....	8
2.2	Etäyhteydet ja auttaminen	11
2.3	Nuorten hyvinvointi ja koronakriisi	15
2.4	Uskonto selviytymiskeinona kriiseissä	17
3	Tutkimusprosessi	22
3.1	Tutkimustehtävä	22
3.2	Teemahaastatteluiden suorittaminen ja haastateltavien taustatiedot.....	23
3.3	Tutkimusmenetelmät ja aineiston analyysi	26
3.4	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	27
4	Tutkimustulokset.....	31
4.1	Tärkeät toimintatavat nuorten sielunhoidossa	31
4.2	Nuorten sielunhoito etäyhteyksiä apuna hyödyntäen	44
4.3	Nuorten kokemusmaailma koronakriisin aikana.....	57
5	Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset.....	71
	Lähteet.....	76
	Kirjallisuus	76
	Liitteet.....	91

1 Johdanto

Pro gradu -tutkielmassani tutkimustehtävänä on, miten nuorten kanssa on toteutettu sielunhoitoa koronapandemian aiheuttamien poikkeusolojen aikana Lapuan hiippakunnassa. Tutkimuksen yhteiskunnallinen konteksti on ajankohtainen, koska COVID-19-pandemia on muuttanut maailmanlaajuisesti, nopeasti ja perusteellisesti ihmisten elämää.¹ Maailman terveysjärjestö julkisti koronaviruksen pandemiaksi 11.3.2020.² Suomen hallitus antoi 16.3.2020 määräyksen, jonka mukaan koulut, oppilaitokset, yliopistot, ammattikorkeakoulut sekä kansalaisopistot ja muut sivistystyöntilat oli suljettava, ettei koronaviruksen aiheuttama infektio leviäisi. Näin siirryttiin lähiopetuksesta etäopetukseen, ja esimerkiksi seurakunnan nuorisotilat suljettiin. Julkisiin kokoontumisiin sai osallistua maksimissaan kymmenen henkilöä.³ Vuoden mittaan rajoitustoimia säädettiin kulloisenkin pandemiatilanteen vaatimalla tavalla.⁴

Bardin mukaan koronakriisi on aiheuttanut ihmisille ahdistusta ja herättänyt pohdintoja elämän arvosta ja tarkoituksesta sekä yksilöllisessä että yhteiskunnallisessa kontekstissa. Hengellisyden merkitys on noussut esiin esimerkiksi sanomalehtien otsikoissa ja kliinisessä käytännössä. Lääketieteen ammattilaisten ja poliittisten vaikuttajien lisäksi pastoraalisten, hengellisten ja mielen-terveyden ammattilaisten merkitys on ollut keskeistä. Nämä tukevat kaikkia, jotka kärsivät epävarmuudesta sekä sairauden- ja kuolemanpelosta.⁵ Sylvesterin mukaan maailmassa, jossa on paljon pelkoa ja toivottomuutta, iloisuudesta ja toiveikkuudesta on tullut enemmän ponnistelua vaativa asia. Aikaisemmin nämä saattoivat välillä olla itsestään selvyyskä.⁶

Goodman kirjoittaa psykologisen tutkimuksen osoittaneen, että jotkut ihmiset voivat löytää rauhaa uskostaan COVID-19-pandemian aikana, kun taas toiset voivat kamppailla uskonsa kanssa. Viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana tutkijat ovat havainneet, että uskonnollinen vakaumus

---

¹ Bard 2020, 81.

² Maailman terveysjärjestö 2020.

³ Sosiaali- ja terveysministeriö 2020.

⁴ Suomen eduskunta 2021.

⁵ Bard 2020, 81.

⁶ Sylvester 2020, 141.

on tärkeä asia traumasta ja ahdistuksesta selviytymisessä.⁷ Sielunhoito on auttavaa vuorovaikutuksellista keskustelua, jossa ollaan läsnä ja pyritään lievittämään ihmisen hätää ja kärsimystä sekä lisäämään turvallisuuden tunnetta.⁸ Kriisitilanteet aiheuttavat ihmisille kärsimystä, ja seurakunnan nuorisotyönohjaajat ovat tärkeä henkinen voimavara nuorille tällaisissa tilanteissa.⁹ Sielunhoitajat voivat tarjota tukea, lohtua ja turvaa kohdattavilleen.¹⁰

Suomen eduskuntapuolueet pitävät nuorisotyötä merkittävänä nuorten hyvinvoinnin tukijana. Puolueiden mukaan onkin tärkeää turvata nuorten asema koronapandemian aiheuttamien muutosten aikana ja kiinnittää huomiota esimerkiksi mielenterveyspalveluiden riittävyteen sekä saatavuuteen.¹¹ Koronakriisin vaikutuksia on tutkittu jonkin verran, mutta vielä ei ole kovin tarkasti tutkimuksellisesti perehdytty siihen, miten sielunhoitotyö nuorten kanssa on toteutettu koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen aikana.¹² Tässä tutkielmassa tarkastelenkin, miten Lapuan hiippakunnan seurakuntien nuorisotyössä on reagoitu koronapandemiaan. Tarkastelen tutkimusaiheittani nuorisotyöntekijöiden näkökulmasta. Tarkoitan ”nuorisotyöntekijä” -termillä sekä haastattelemani nuorisotyönohjaajia että hiippakuntasihteeriä. Valitsin nuorisotyöntekijän yläkäsitteeksi näille kahdelle ammattiryhmälle tutkimukseeni.

Tarve seurakunnan työlle on ollut suuri, mutta sitä ei ole ollut mahdollista toteuttaa perinteisellä tavalla. Miten on voitu helpottaa nuorten kärsimystä ja ahdistusta, kun ei ole voitu olla fyysisesti läsnä samassa tilassa? Miten koronakriisi on vaikuttanut nuorten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin?

---

⁷ Goodman 2020.

⁸ Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020.

⁹ Kirkkohallitus 2019, 69.

¹⁰ Sylvester 2020, 141.

¹¹ Allianssi ry 2020.

¹² Saarelainen 2020.

2 Tutkimuksen tausta

2.1 Nuorten sielunhoito

Tarkastelin tutkimuksessani, miten Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaajat ovat toimineet nuorten sielunhoitajina koronapandemian poikkeusolojen aikana. Suomen evankelis-luterilaisen kirkkohallituksen tekemän nuorisotyönohjaajan ydinsaamiskuvauksen mukaan kyseisessä virassa tarvitaan teologista, pedagogista ja sosiaali-, kasvatusta- sekä ohjausalan tietoa ja taitoa. Nuorisotyönohjaajan virka on seurakunnan tai seurakuntayhtymän perustama virka nuorisoon liittyviä tehtäviä varten. Kirkkohallitus on päättänyt nuorisotyönohjaajan virkaan vaadittavan tutkinnon, joka opiskellaan ammattikorkeakoulussa.¹³

Uskonnollisten työntekijöiden tuki on yhteydessä nuorten vähempään toivottomuuteen ja suurempaan elämäntyytyväisyyteen. Nuorilla on taipumus arvostaa mentorityyppisiä suhteita aikuisiin, ja kristilliset nuorisotyönohjaajat ovat tärkeitä voimavaroja ja kannustajia nuorten elämässä.¹⁴ Nuorille tutut työntekijät ovat merkittäviä heille.¹⁵

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon mukaan sielunhoito on auttavaa keskustelua.¹⁶ Kettusen mukaan sielunhoidossa tapahtuu ihmisen kokonaisvaltaista kohtaamista, koska siinä ihmistä ei pidetä vain biologisena, psyykkisenä ja sosiaalisena persoonana, vaan sielunhoidossa kohdataan myös ihmisen spirituaalinen ulottuvuus. Tässä ulottuvuudessa ilmenevät asiat, jotka tuovat ihmisille merkitystä elämään ja joita ihminen pitää arvokkaana.¹⁷ Sielunhoitajat voivat tarjota asiakaslähtöisesti hengellisiä sielunhoitovälineitä, kuten Raamatun lukemista tai hartauksien pitämistä.¹⁸

---

¹³ Kirkkohallitus 2020, 5.

¹⁴ Bjorck et al. 2019, 28; ks. myös King et al. 2013, 517–518.

¹⁵ Kirkon tutkimuskeskus 2020, 216.

¹⁶ Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020.

¹⁷ Kettunen 2015, 322.

¹⁸ Sperry 2013, 236.

Sielunhoito on kirkkoissa ja uskonnollisissa ryhmissä tapahtuvaa ihmisten auttamista, jossa keskittyy ihmisen mielen sisältöihin ja psyykkisiin kokemuksiin, kuten ajatuksiin, tunteisiin ja erilaisiin toimintamalleihin.¹⁹ Vähäkankaan et al. mukaan Graham esittelee kristinuskon Pelastajan, kärsineen Kristuksen, ymmärtävän myös muita kärsiviä, kuten ongelmiansa takia hyljeksittyjä ihmisiä. Kohtaaminen on yhteisöjen ja paikkojen luomista, jonne ulkopuoliset voivat kokea kuuluvansa.²⁰ Nuorilla on tarve tulla nähdyiksi ja hyväksytyiksi. Sielunhoidon lähtökohtana on ehdoton luottamuksellinen suhde, jossa sielunhoitajan keskeisenä tehtävänä on sielunhoidettavan kuunteleminen.²¹ Evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyössä pidetään erityisen tärkeänä nuorten suvaitsevaista kohtaamista, jotta voidaan ehkäistä ulkopuolisuuden kokemuksia esimerkiksi hyväksymällä nuoret sellaisina kuin he ovat.²²

Sielunhoitotilanteissa sielunhoitajan tulee aktiivisesti kuunnella ja vastaanottaa nuoren haavoittuvuuteen ja muutoksiin liittyviä kysymyksiä ja murheita.²³ Nuorten aivot ovat herkkiä ulkoisille haitallisille ärsykeille, ja nuoruusikä on hyvin haavoittuvaista aikaa monien muutosten vuoksi.²⁴ Nuoruuteen kuuluu uskontopsykologista kehitystä.²⁵ Uskonto ja hengellisyys antavat nuorille erilaisia kehitysresursseja esimerkiksi ideologian ja identiteetin valitsemiseen ja rakentamiseen, ihmissuhteisiin sekä transsendenttien asioiden kokemiseen.²⁶ Nuoret yrittävät ymmärtää ympäristöään, maailmaa ja paikkaansa siinä. Uskonnollisten ja hengellisten traditioiden uskomukset, maailmankatsomukset ja arvot tarjoavat ideologisen kontekstin, jossa nuori voi etsiä merkityksiä ja järjestystä elämälleen sekä omaa paikkaansa maailmassa, mikä on erityisen tärkeää nuoren kehitykselle.²⁷

Nuorten kognitiivisten toimintojen kehittyessä ajattelu voi kiinnittyä enemmän heidän epämaailmaiseen käyttäytymiseensä. Nuoret voivat kokea lisääntyntä ahdistunutta oloa ja erityisesti

---

¹⁹ Kettunen 2013, 16.

²⁰ Vähäkangas et al. 2019, 250–251.

²¹ Nuorten keskus & Pruuki 2008, 10–11; ks. myös Kettunen 2013, 136.

²² Kirkon tutkimuskeskus 2020, 215.

²³ Nuorten keskus & Pruuki 2008, 11.

²⁴ Terveystieteiden tutkimuskeskus 2019.

²⁵ Levenson et al. 2013, 185.

²⁶ King et al. 2013, 524–525.

²⁷ King et al. 2013, 517.

syllisyyden tunnetta, joka liittyy heidän käyttäytymiseensä ja omiin uskomuksiinsa, jos he käyttäytyvät toisin kuin heidän uskonnollinen yhteisönsä on määrännyt.²⁸ Toisaalta on olemassa myös tutkimustuloksia, joiden mukaan uskonnollisen sitoutumisen, omistautumisen ja vakaumuksen vahvuus liittyy positiivisiin mielenterveysindikaattoreihin, kuten ahdistuksen ja masennuksen vähenemiseen sekä lisääntyneeseen itsetuntoon, suvaitsevaisuuteen ja itsehillintään. Uskonto auttaa nuorten sopeutumista tarjoamalla sosiaalista tukea ja arvoja identiteetin muodostumiseen.²⁹ Pfundin et al. mukaan uskonnollisuus on vähentymässä eri kohorteissa, mutta kuitenkin uskonnollisten ihmisten hyvinvointi on korkeampaa verrattuna ei-uskonnollisiin ihmisiin.³⁰

Fowler on esitellyt psykologisen teorian uskon kehityksen vaiheista. Teorian mukaan noin 12-vuotiaasta eteenpäin nuoruudessa tapahtuu synteettis-sovinnainen vaihe. Tässä nuoren kognitiivinen toiminta kehittyy, ja hänelle muodostuu formaalien operaatioiden vaihe, jossa kehittyy kyky tehdä erilaisia johtopäätöksiä ilman konkreettisia havaintoja.³¹ Nuori pystyy muodostamaan ja hyödyntämään erilaisia abstrakteja käsitteitä, ja hänen itsereflektionsa sekä ongelmanratkaisutaitonsa kehittyvät. Hän ymmärtää paremmin erilaisia ristiriitaisuuksia kertomuksissa ja alkaa pohtimaan merkityksiä sekä kyseenalaistamaan erilaisia asioita.³² Uskontoon liittyviin epäilyihin ja eksistentiaalisiin kysymyksiin liittyviä aiheita voi tulla esille nuorten sielunhoidossa. Abstrakti ajattelu voi vaikeuttaa esimerkiksi nuorten uskonnollista ajattelua, koska nuoruuden ajattelun kehityksessä stimuloituu uusia tyyliä ajatella. Tämä puolestaan voi haastaa heidän uskonnollisia käsitteitään ja eksistentiaalisia kysymyksiään.³³ Nuoret ajattelevat uskonnollisia kysymyksiä ja eivät ole aina halukkaita hyväksymään kaikkea, mitä heille opetetaan.³⁴ Monet ratkaisevat uskontoon liittyviä eksistentiaalisia kysymyksiä heille eniten mielihyvää tuottavalla tavalla. Toisaalta osalla nuorista voi olla vaikeuksia ratkaista tällaisia kysymyksiä kehittyneen ajattelunsa vuoksi,

---

²⁸ Peterman et al. 2014, 119.

²⁹ Hood et al. 2018, 131.

³⁰ Pfund et al. 2020, 3.

³¹ Fowler & Dell 2006, 39.

³² Fowler & Dell 2006, 39.

³³ Hood et al. 2018, 131.

³⁴ Hood et al. 2018, 133.

mikä voi tuoda nuorille vahvoja epäilyjä uskonnollisia kysymyksiä kohtaan ja huolta omasta uskonnollisesta vakaumuksesta.³⁵ Pargamentin mukaan auttavassa kohtaamisessa on keskeistä tarkastella kohdattavan kaikkia elämänalueita eikä jättää mitään havainnoinnin ulkopuolelle: hengelliseen ja psykologiseen elämänalueeseen liittyviä elämäkysymyksiä tulee käsitellä auttavassa kohtaamisessa rinnakkain.³⁶

Sielunhoidon sisältö on riippuvainen autettavan kokemuksista ja lähtökohdista.³⁷ Sielunhoidossa on erilaisia suuntauksia ja menetelmiä, joita voidaan hyödyntää vaihtelevasti erilaisissa sielunhoitosuhteissa. Vuonna 1945 päättyneen toisen maailmansodan jälkeen sielunhoito oli kerygmaattista eli siinä painotettiin Raamatun sanan julistamista yksityisille ihmisille.³⁸ 1960-luvulta lähtien sielunhoito on alkanut olla enemmän psykoterapeuttisesti painottunutta. Sielunhoidossa alettiin painottamaan lähimmäisyyttä, joka tarkoittaa kohdattavan omista lähtökohdista käsin tapahtuvaa sielunhoitoa.³⁹ Eräs sielunhoidon suuntautumistavoista on ratkaisukeskeinen sielunhoito.⁴⁰ Se perustuu ratkaisukeskeiseen psykoterapiaan, jonka mukaan terapiassa neuvottelun, myötäelämisen ja yhteistyön avulla voidaan löytää yhdessä ratkaisuja ongelmiin. Yksi sielunhoidon suuntaus on voimavarakeskeinen sielunhoito, jossa sielunhoidettavan narratiiveissa toivon ja voimaantumisen osa-alueet ovat keskeisiä.⁴¹

2.2 Etäyhteydet ja auttaminen

Koronapandemian poikkeusolojen aikana sielunhoitajat eivät ole voineet tavata kasvotusten nuoria erilaisten ohjeistusten vuoksi. Aluehallintovirasto on antanut ohjeistuksia, miten koronapandemian poikkeusolot voidaan huomioida nuorisotyössä ja harrastustoiminnassa, ja sen mukaan nuorten kohtaaminen etäyhteyksien avulla digitaalisia laitteita hyödyntäen on sujuva

---

³⁵ Hood et al. 2018, 134.

³⁶ Pargament 2007, 177.

³⁷ Gothóni & Kettunen 2014, 43.

³⁸ Kiiski 2009, 28.

³⁹ Kiiski 2009, 28–29; ks. myös Peltomäki 2019, 24.

⁴⁰ Gothóni & Kettunen 2014, 33.

⁴¹ Gothóni & Kettunen 2014, 36–37.

keino yhteydenpitoon.⁴² Kirkkohallitus, hiippakunnat ja seurakunnat ovat seuranneet aktiivisesti koronapandemiatilannetta ja reagoineet siihen erilaisilla rajoituksilla.⁴³ Kirkkohallitus antoi 12.3.2020 koronaohjeistuksen valtioneuvoston ohjeiden perusteella. Ohjeistuksessa se pyysi seurakuntia luopumaan lakisääteisesti välttämättömistä kokoontumisista, lieventämään yksinäisyyttä sekä suosimaan etäyhteyksiä kollegojen ja seurakuntalaisten kanssa.⁴⁴ Lapuan hiippakunnan koronapandemian poikkeusolojen ohjeistuksen mukaan seurakuntien tuli mahdollisuuksien mukaan hyödyntää etäyhteyksiä, verkkosovelluksia ja pienryhmien kokoontumisia lakisääteisesti välttämättömissä kokoontumisissa.⁴⁵ Suomen evankelis-luterilainen kirkko on seurannut hallituksen ja aluehallintoviraston ohjeistuksia ja soveltanut näitä omaan toimintaansa. Seurakunnat ovat painottaneet, että seurakuntalaisen ei tarvitse jäädä huoliensa kanssa yksin, vaan tätä on pyydetty ottamaan yhteyttä seurakunnan työntekijöihin tai Kirkon keskusteluapuun. Kirkon keskusteluavun puhelinnumeroon voi soittaa, kun tarvitsee henkistä tai hengellistä tukea.⁴⁶ Koronapandemian aikana resurssit on pyritty suuntaamaan seurakuntalaisia palvelemaan työhön.⁴⁷

Situmorangin mukaan etäopiskelun sekä sosiaalisen ja fyysisen etäisyyden aiheuttamat suuret muutokset voivat laukaista mielenterveysoireita, kuten ahdistuneisuutta ja masentuneisuutta. Kuitenkaan mielenterveyspalveluita ja sielunhoitoa ei ole voitu toteuttaa poikkeusolojen aikana kasvatusten sosiaalisen ja fyysisen etäisyyden vuoksi. Sielunhoito on tapahtunut erilaisten etäyhteyksien ja sosiaalisen median, kuten chattien, sähköpostin, WhatsAppin tai videopuheluiden avulla. Kuitenkin useat tutkijat ovat löytäneet todisteita etäyhteyksien kautta tapahtuvasta avusta ja helpotuksesta erilaisiin mielenterveyden ongelmiin, kuten ahdistuneisuuteen.⁴⁸

Bergerin mukaan eri uskonnoissa, kirkoissa ja seurakunnissa tapahtuu koko ajan ”digitaalista käännöstä”.⁴⁹ Kirkon tulee seurata yhteiskunnallista kontekstia ja olla mukana digitaalisessa aika-

---

⁴² Aluehallintovirasto 2020.

⁴³ Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020.

⁴⁴ Kirkkohallitus kirkko 2020.

⁴⁵ Lapuan tuomiokapituli 2020.

⁴⁶ Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020.

⁴⁷ Lapuan tuomiokapituli 2020.

⁴⁸ Situmorang 2020, 166–167.

⁴⁹ Berger 2018, 6.

kaudessa, koska ihmiset käyttävät aktiivisesti Internetiä ja erilaisia sosiaalisen median sovelluksia.⁵⁰ Bergerin mukaan eri uskonnot hyödyntävät digitaalisia laitteita, sosiaalista mediaa sekä erilaisia sovelluksia uskonharjoittamisen tukena. Läsnaolo, osallistuminen ja yhteisön toiminta käyvät läpi kulttuurimuutoksia, jotka tulevat näkyville erityisesti verkossa.⁵¹

Ojalan mukaan jo ennen koronapandemian poikkeusoloja nuorisotyössä on hyödynnetty mobiililaitteita ja sosiaalista mediaa esimerkiksi rippikoulussa. Nuorisotyönohjaajat ovat olleet kiinnostuneita kehittämään rippikoulutyötä mobiililaitteita apuna hyödyntäen, mutta tämä on ollut haastavaa, koska heillä ei ole ollut paljoa aikaisempaa kokemusta mobiililaitteiden käytön hyödyntämisestä. Mobiililaitteiden käyttö on pysynyt melko pinnallisella tasolla rippikouluissa, eikä sitä ole täysin integroitu opettamiseen.⁵² Ojalan tutkimuksen mukaan mobiililaitteet tarjoavat useita mahdollisuuksia yhteistyöhön ja työskentelyyn erilaisissa ryhmissä, mutta tähän tarvitaan pedagogista ymmärrystä.⁵³ Mobiililaitteet ovat merkityksellisiä nuorille, ja heillä on kykyjä osallistua sosiaaliseen viestintään esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Toisaalta nuorilla on mahdollisuus valita omat virtuaaliryhmänsä, ja he saavat osallistua ryhmiin, joihin he tuntevat kuuluvansa. Kirkon nuorisotyönohjaajat yrittävät pysyä teknologisen kehityksen tahdissa, jotta he voivat hyödyntää älykkään teknologian potentiaalia nuorisotyössä.⁵⁴

Koronapandemian aikana Suomen evankelis-luterilainen kirkko on suositellut nuorisotyönohjaajia katsomaan vinkkejä nuorten kanssa toimimiseen verkossa Verken eli digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskuksen materiaaleista.⁵⁵ Verken mukaan nuorisotyössä kannattaisi hyödyntää Discord- ja TikTok-sovelluksia, koska ne ovat suosittuja nuorten keskuudessa. Tämän lisäksi nuorisotyönohjaajia kehoitetaan päivystämään Whatsapp-sovelluksessa, jonne nuoret voivat matalalla kynnyksellä tulla kertomaan kuulumisiaan. Lisäksi nuorten kuulumisia voi kysellä esimerkiksi Instagram-sovelluksen Story-osiossa tai livelähetyksissä, ja näissä voidaan myös vastata nuorilta mahdollisesti tuleviin kysymyksiin.⁵⁶

---

⁵⁰ Berger 2018, 2.

⁵¹ Berger 2018, 5.

⁵² Ojala 2020, 99.

⁵³ Ojala 2020, 102.

⁵⁴ Ojala 2020, 102–103.

⁵⁵ Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020.

⁵⁶ Verke 2020.

Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskus kehottaa järjestämään erilaisissa sovelluksissa monipuolista ohjelmaa nuorille, jotta hauskanpito ei loppuisi koronapandemian aikana. Tällaista ohjelmaa voivat olla esimerkiksi pelit, podcastit, kilpailut, musiikki-illat ja tietovisat.⁵⁷ Situmorangin mukaan etäauttamista on luonnehdittu internetin kautta tapahtuvaksi palveluiden välittämiseksi. Etäauttamisessa esimerkiksi sielunhoitaja ei siis ole samalla fyysisellä alueella sielunhoitoon haकेutuneen kanssa, joten kohtaamisen osapuolet kommunikoivat tietokoneavusteisten viestintäkeinojen avulla. Verkkosielunhoitoon liittyy valikoima erilaisia mahdollisuuksia, jotka eivät rajoitu vain pikaviesteihin, chatteihin, tekstiviesteihin, videoneuvotteluihin ja sähköposteihin. Sielunhoitajilla, joilla on riittävä teknistä kykyä kommunikoida sielunhoidettavan kanssa verkkovälineen kautta, on mahdollisuus tavoittaa ihmisiä, jotka eivät etsisi välittömästi kasvotusten tapahtuvaa apua. Lisäksi etäyhteydellä tapahtuvassa auttamistilanteessa kohdattava voi helpommin uskaltaa paljastaa omia henkilökohtaisia huolenaiheitaan ja kokea vähemmän häpeää, koska verkossa voi toimia anonyymina.⁵⁸ Sielunhoitaja ja kohdattava voivat olla jopa eri puolilla maailmaa, ja silti tapaaminen voidaan hoitaa, eikä matkustamista vaadita. Lisäksi puolueellisuuden riski on pienempi, koska iästä, sukupuolesta, etnisestä alkuperästä ja sosioekonomisesta asemasta on vaikeampi tehdä havaintoja erillisissä fyysisissä ympäristöissä.⁵⁹

Kokonaisvaltainen kohtaaminen tapahtuu monelta osin nonverbaalisesti ja erityisesti myötätun-
toisessa kohtaamisessa nonverbaalinen viestintä on avainasemassa.⁶⁰ Pessin ja Martelan mu-
kaan myötätuntoista kohtaamista tapahtuu jopa pienissä alle sekunnin mittaisissa mikrohetkissä
ja spontaaneissa kohtaamisissa. Kyse on nonverbaalisesta kehollisesta viestinnästä, kuten katse-
kontaktista. Nonverbaalia viestintää on haastavampaa havaita etäyhteyksissä.⁶¹

Kun etäyhteyksissä tapahtuvassa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ollaan hiljaa, usein sosiaali-
seen läsnäoloon tulee ongelmia ja vuorovaikutus sekä aktiivisesti jaettu etäyhteyden virtuaaliym-
päristö, osallistuminen ja sitoutuminen vuorovaikutukseen ovat vähäisempiä.⁶² Hiljaisuus voi olla

---

⁵⁷ Verke 2020.

⁵⁸ Situmorang 2020, 166.

⁵⁹ Situmorang 2020, 169.

⁶⁰ Vähäkangas et al. 2019, 250.

⁶¹ Sosiaali- ja terveysministeriö 2020.

⁶² Kohonen-Aho 2017, 38.

myös hämmentävä asia etäyhteyksien aikana, koska hiljaisina hetkinä voi tulla pelko siitä, onko tekniikka kaatunut tai keskustelukumppani poistunut paikalta.⁶³

2.3 Nuorten hyvinvointi ja koronakriisi

Nuoruusiällä tarkoitetaan ikävuosia 12–22, ja joissain määrittelyissä nuoruusikä ulottuu 25 ikävuoteen asti.⁶⁴ Kansanterveys- ja kansalaisjärjestön Suomen Mielenterveys ry mukaan nuorten huoli koronaviruspandemiasta on näkynyt erilaisissa kriisiavun kanavissa, kuten Sekaisin-chatissa. Nuoret ovat olleet huolissaan esimerkiksi koronaviruksen tarttumisesta, läheisistä, opinnoista ja kotioloista.⁶⁵ Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan äitiys- ja lastenneuvolaan, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon, lapsiperheiden sosiaalipalveluihin ja lastensuojeluun on hakeutunut enemmän tukea tarvitsevia koronapandemian vuoksi. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ammattilaisten murhe nuorten hyvinvoinnista on ollut syksyllä 2020 selvästi suurempaa kuin vuotta aikaisemmin, ja esimerkiksi noin 40 prosenttia opiskeluterveydenhuollon ammattilaisista ilmoitti huolensa nuorten hyvinvoinnista olevan selkeästi edellisvuotta suurempaa.⁶⁶ Nuorison mielenterveysongelmat, yksinäisyys, huonovointisuus ja epävarmuus ovat merkittävästi lisääntyneet koronapandemian aikana.⁶⁷

Tarkastelen tutkimuksessani nuorten hyvinvointia koronakriisin poikkeusolojen aikana sosiologi Allardtin tekemän hyvinvointitutkimuksen pohjalta.⁶⁸ Hänen määritelmänsä mukaan hyvinvointi on tila, jossa ihminen pystyy saamaan tärkeimmät tarpeensa tyydytetyksi. Nämä tarpeet myös kehittyvät jatkuvasti yhteiskunnan olosuhteissa tapahtuvien muutosten myötä.⁶⁹ Tietyt tarpeet ja niiden tyydyttäminen on määritelty ihmisellä olevien voimavarojen perusteella. Allardt on määritellyt tarpeiden tyydyttämisen myös sen perusteella, miten ihminen käyttäytyy suhteessa toisiin ihmisiin. Lisäksi tarpeiden tyydyttäminen tapahtuu ihmisen suhteessa yhteiskuntaan. Allardt on

---

⁶³ Kohonen-Aho & Harjunen 2019.

⁶⁴ Hämäläinen et al. 2008, 161–162.

⁶⁵ Suomen Mielenterveys ry 2020.

⁶⁶ Hakulinen 2020.

⁶⁷ Hakulinen et al. 2020, 59.

⁶⁸ Riihinen 2020.

⁶⁹ Allardt 1976, 21–28.

määritellyt tarpeiden tyydyttämisen kolmeen perusluokkaan, joita ovat elintaso eli "having", yhteisyysuhteet eli "loving" ja itsensä toteuttamisen muodot eli "being".⁷⁰

Elintason ulottuvuudessa tarkastellaan tarpeiden tyydyttämiseen tarvittavia toimintaresursseja. Siinä tarkastellaan asioita, joita ihmiset tarvitsevat ensisijaisiksi hyvinvoinnin muodostaviksi arvoikseen.⁷¹ Näitä ovat tulot, asumistaso, työllisyys, koulutus ja terveys, ja nämä ovat perustana ihmisen hyvinvoinnille. Yhteisyysuhteiden ulottuvuudessa tarkastellaan ihmisten tarvetta erilaisiin yhteisyysuhteisiin, ja tässä keskeisinä arvoina ovat paikallisyhteisyys, perheyhteisyys ja ystävyysuhteet.⁷² Itsensä toteuttamisen muotojen ulottuvuudessa tarkastelun kohteena on ihmisten sisäisten mahdollisuuksien kehittäminen. Tähän liittyviä arvoja ovat puolestaan arvonto, korvaamattomuus, poliittiset resurssit ja mielenkiintoinen vapaa-ajan toiminta.⁷³

Koronapandemian poikkeusolot ovat haastaneet kaikkia Allardtin määrittelemiä tarpeiden tyydyttämisen perusluokkia: elintasoa, ystävyysuhteita ja itsensä toteuttamisen muotoja.⁷⁴ Monien ihmisten elintason tarpeiden tyydyttäminen on voinut olla haastavampaa esimerkiksi koronapandemian myötä lisääntyneen työttömyyden ja vähäisten taloudellisten resurssien vuoksi.⁷⁵ Nuorten perustarpeiden tyydyttäminen on saattanut olla vaikeampaa koronaviruksen aikana, koska on esimerkiksi nuoria, joille kouluruoka on päivän ainut lämmin ateria. Sitä ei välttämättä ole saanut etäopiskelun aikana.⁷⁶

Korona on globaali kriisi, joka vaikuttaa lapsen ja nuoren oikeuksiin, sillä se pahentaa valmiiksi haavoittuvassa asemassa olevien asemaa. Esimerkiksi perheiden köyhyys ja huoltajien mielen-terveysongelmat lisääntyvät, mikä heikentää nuoren asemaa. Koronapandemian aiheuttama kriisitilanne altistaa nuoren esimerkiksi väkivallalle, kaltoinkohtelulle ja syrjäytymiselle.⁷⁷ Nuorten

---

⁷⁰ Allardt 1976, 37–38.

⁷¹ Allardt 1976, 39–40.

⁷² Allardt 1976, 42–50.

⁷³ Allardt 1976, 46–50.

⁷⁴ Allardt 1976, 38.

⁷⁵ Tilastokeskus 2020.

⁷⁶ Opetushallitus 2020.

⁷⁷ Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä 2020, 86–87.

hyvinvointiin vaikuttavat sosiaalinen tausta ja näkyvät sosioekonomiset erot, ja esimerkiksi vähän koulutettujen vanhempien lasten asema on heikompi. Tällaisilla nuorilla on todennäköisemmin mielenterveydenongelmia, huonommat elintavat sekä heikompi arjenhallinta ja osaamistaso. Kaikista epäedullisimmassa asemassa hyvinvointinsa kannalta ovat nuoret, jotka eivät osallistu peruskoulun jälkeen toisen asteen koulutukseen.⁷⁸

Allardtin mukaan ihmisellä on yhteenkuuluvuuden tarve. Hän toteaa yhteisyyssuhteiden symmetrisyyden olevan tärkeää. Se tarkoittaa ihmissuhteissa toisesta välittämistä ja hyvyyden jakamista sekä näiden vastaanottamista.⁷⁹ Yhteisyys on voimavara, ja kliiniset tutkimukset ovat osoittaneet erilaisten mielenterveyden häiriöiden aiheutuneen yksilön joutumisesta yhteisyyden ulkopuolelle.⁸⁰ Läheis- ja vertaissuhteilla on merkitystä lasten ja nuorten hyvinvoinnille. Suurimman osan nuorten läheis- ja vertaissuhteiden ylläpito on tapahtunut perheen sisällä sekä esimerkiksi koulussa ja harrastuksissa.⁸¹ Nuoret eivät ole kuitenkaan nähneet etäopetuksen vuoksi kovinkaan paljon ystäviään. Tämän lisäksi heidän osallisuutensa ja harrastuksensa eivät ole olleet poikkeusolojen aikana turvattuja, minkä vuoksi nuorilla ei ole ollut niin paljon itsensä toteuttamisen mahdollisuuksia.⁸²

2.4 Uskonto selviytymiskeinona kriiseissä

Ihmisillä voi olla erilaisia coping-keinoja, joilla tarkoitetaan psyykkisen itsesäätelyn tietoisia hallintakeinoja. Coping-keinot ovat ajattelu- ja toimintatapoja, joiden avulla ihminen yrittää selviytyä esimerkiksi erilaisista kriiseistä, kuten koronapandemiasta. Uskonto on ollut selviytymiskeinona erilaisissa kriiseissä ympäri maailman. 11. syyskuuta vuonna 2001 Yhdysvalloissa tapahtuneiden

---

⁷⁸ Kestilä et al. 2019, 134–135.

⁷⁹ Allardt 1976, 43.

⁸⁰ Allardt 1976, 44.

⁸¹ Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä 2020, 83.

⁸² Sosiaali- ja terveysministeriö 2020; ks. myös Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä 2020, 83; ks. myös Allardt 1976, 46–50.

terrori-iskujen jälkeen ihmisten uskonnolliset ajatukset ja tunteet lisääntyivät voimakkaasti ja kirkossa käyminen lisääntyi.⁸³ Tällainen trendi jatkui Yhdysvalloissa lokakuun ja marraskuun ajan, koska ihmiset kääntyivät Jumalan puoleen saadakseen tukea ja lohdutusta kriisitilanteessa. Kolme kuukautta terrori-iskun jälkeen kirkkokäyntien määrä vähentyi terroritekoa edeltävän viikon tasolle. On tutkittu, että nuorilla ei ollut uskonnollista herätystä terrori-iskun jälkeen, mutta silti he hyödynsivät uskonnollisia resursseja, kuten rukousta, coping-keinona selviytyäkseen tragediasta.⁸⁴ Rukous on yleisimmin käytetty uskonnollinen selviytymiskeino.⁸⁵

Pargamentin mukaan ihmiset voivat hyödyntää kriisitilanteissa spirituaalisia coping-keinoja ylläpitääkseen omaa psykologista, sosiaalista, fyysistä ja hengellistä hyvinvointiaan.⁸⁶ Pieperin ja Udenin mukaan eri aloilla, kuten mielenterveysalalla psykoterapiassa, tulisi huomioida myös uskonnollisuuteen ja hengellisyyteen liittyvät ajatukset, tunteet ja kysymykset sekulaarien näkökulmien lisäksi, koska uskonnollisuus ja hengellisyys ovat normaali ihmisen mielenterveyteen sisältyvä alue.⁸⁷

Ihminen voi löytää uskonnosta voimaa, turvallisuutta ja toivoa vaikeissa elämäntilanteissa, kuten rakkaan ihmisen menettäessään tai sairastuessaan vakavasti.⁸⁸ Uskon on tutkittu olevan tärkeä osa optimismia ja lisäävän hyvinvointiin liittyviä tunteita.⁸⁹ Kun ihmisillä on vaikeita elämäntilanteita, he pyrkivät hallitsemaan toivottomalta näyttävää tilannetta ja tulkitsemaan uudelleen tapahtumia. Ihmiset tulkitsevat kriisitilannetta vähemmän huolestuttavaksi tai kääntävät sen jopa positiiviseksi asiaksi ajatteleamalla esimerkiksi, että asiat voisivat olla pahemmin tai muilla on asiat huonommin kuin heillä. Ihminen voi uskonnon avulla kokea hallitsevansa ylitsepääsemättömiä haasteita.⁹⁰ Jotkut ihmiset katsovat uskonnon tekevän heistä osan jotain itseään suurempaa,

---

⁸³ Hood et al. 2018, 483–484; ks. myös Pargament et al. 2013, 560.

⁸⁴ Hood et al. 2018, 484; ks. myös Gall & Guirguis-Younger 2013, 350.

⁸⁵ Hood et al. 2018, 489; ks. myös Pargament 1997, 3.

⁸⁶ Pargament 2007, 110.

⁸⁷ Pieper & Uden 2005, 156; ks. myös Waldenmaier 2017, 160.

⁸⁸ Virtaniemi 2017, 187–188; ks. myös Itkonen 2018, 298; ks. myös Saarelainen 2017, 52.

⁸⁹ Hood et al. 2018, 493; ks. myös King et al. 2013, 521.

⁹⁰ Hood et al. 2018, 486–487.

ja he voivat yhdistyä suurempaan esimerkiksi rukoilemalla, meditaatiolla, osallistumalla uskonnollisiin tapahtumiin ja kuuntelemalla hengellistä musiikkia.⁹¹ Uskonnolliset rituaalit voivat auttaa ihmistä rentoutumisessa, vähentää stressiä sekä lisätä ihmisen terveyttä.⁹² Stressin transaktiomallin mukaan ihmisen stressin suuruus syntyy hänen tilanteesta tekemän kognitiivisen arvioinnin ja coping-keinon valinnan kautta. Kognitiivinen uskonnollinen sisäinen malli herättää ihmisessä optimismia, hallinnan ja merkityksellisyyden tunteita ja vähentää stressiä.⁹³

Erilaiset riitit, symbolit, myytit ja hahmot helpottavat ymmärtämään kriisitilannetta ja tuovat toivoa ihmisille.⁹⁴ Ihmisellä voi olla ennakoivan hallinnan kokemuksen kautta positiivinen käsitys tulevaisuudesta, jos hän esimerkiksi uskoo Jumalan pelastavan hänet ja asioiden menevän lopulta hyvin. Kun ihminen ymmärtää, ettei hänellä ole mahdollisuuksia selviytyä ongelmistaan, kuten kuolemansairaudesta, hän voi kääntyä uskon puoleen ja hakea Jumalalta apua. Tällöin Jumala voidaan nähdä positiivisesti "korvauksena" omille ponnisteluille.⁹⁵ Jumalan näkeminen oikeudenmukaisena, rakastavana, hyvántahtoisena ja tukevana auttaa selviytymään erilaisista elämään kuuluvista kriiseistä ja tuo ihmisille hallinnan tunnetta.⁹⁶ Nuorten toivottomuus vähentyy ja elämän merkityksellisyyden kokemukset lisääntyvät, jos he kokevat Jumalan tukevan heitä. Kun Jumala nähdään armollisena tukijana, se voi edistää mukautuvaa ja positiivista selviytymistä.⁹⁷ Uskonnot ja hengellisyys voivat tarjota rikkaita ympäristöjä, joissa nuorilla on pääsy ideologisiin, sosiaalisiin ja transsendentteihin resursseihin.⁹⁸

Uskonnollisuus lisää itsensä ymmärtämistä ja prososiaalisuutta. Prososiaalisuus tarkoittaa käyttäytymistä, jolla on myönteisiä seurauksia.⁹⁹ Hengellisyydellä ja uskonnolla voi olla vapauttava

---

⁹¹ Goodman 2020.

⁹² Hood et al. 2018, 488; ks. myös Pargament et al. 2013, 565.

⁹³ Gall & Guirguis-Younger 2013, 350.

⁹⁴ Pargament 2007, 100.

⁹⁵ Hood et al. 2018, 487–488.

⁹⁶ Hood et al. 2018, 490; ks. myös Gall & Guirguis-Younger 2013, 350.

⁹⁷ Bjorck et al. 2019, 28.

⁹⁸ King et al. 2013, 513.

⁹⁹ Pfund et al. 2020, 3; ks. myös King et al. 2013, 524.

rooli ihmisten elämässä, mikä voi lisätä resilienssiä. Resilienssi tarkoittaa joustavuutta ja sopeutumista tuskallisissa ja traagisissa elämäntilanteissa.¹⁰⁰ Uskonnot tarjoavat nuorille prososiaalisen uskomusjärjestelmän, jossa käsitellään elämän perustavanlaatuisia ja syvällisiä kysymyksiä. Uskonto tarjoaa myös inhimillisen kehityksen ideologian.¹⁰¹ Usko saa ajattelemaan kysymystä ”kuka minä olen” ja pohtimaan omaa moraalialue ja arvoja ja tätä myötä käyttäytymään prososiaalisesti.¹⁰²

Surulliset elämäntapahtumat ja altistuminen monille erilaisille opetuksille ja uskonnoille voivat haastaa omaa vakaumusta, ja ne voivat johtaa joko uskon vahvistumiseen tai heikkenemiseen. Kriiseillä on merkittävää vaikutusta yksilön hengellisyyteen ja uskonnollisuuteen, ja kriisien vaikutus voi olla niin positiivista kuin negatiivista.¹⁰³ Pargamentin mukaan hengellisyys ei aina vaikuta positiivisesti, vaan sillä on myös negatiivisia vaikutuksia.¹⁰⁴ Negatiiviset uskonnolliset coping-keinot aiheuttavat ihmiselle negatiivisia psykologisia seurauksia, kuten masennusta, ahdistusta ja posttraumaattista stressihäiriötä.¹⁰⁵ Jos Jumalaa pidetään vastuussa esimerkiksi koronapandemian aiheuttamista kärsimyksistä, ihminen voi kokea vihan ja epäluottamuksen tunteita. Ihmiset voivat kokea syyllisyyttä ja häpeää omista vihan tuntemuksistaan.¹⁰⁶ Koronapandemia voidaan nähdä Jumalan vihana ja rangaistuksena, ja tällöin voidaan kyseenalaistaa käsitykset Jumalasta rakastavana ja suojelevana. Jumalasuhte voi vaarantua, jos ihmiset kokevat vihaa, hylkäämistä ja rankaisemista.¹⁰⁷ Ihmiset voivat kokea esimerkiksi sairastumisen Jumalan rankaisuna heidän tekemistään teoista.¹⁰⁸

Carpenterin et al. tutkimuksen tulokset osoittavat, että negatiiviset uskonnolliset coping-keinot säätelevät merkittävästi nuorten stressin vaikutuksia masennusoireisiin. Masennusoireet olivat suurimpia nuorten, joilla oli korkea altistuminen stressille ja jotka hyödynsivät paljon negatiivisia

---

¹⁰⁰ Nash & Pimlott 2010, 56.

¹⁰¹ Larson et al. 2006, 860.

¹⁰² Larson et al. 2006, 856.

¹⁰³ Gall & Guirguis-Younger 2013, 351.

¹⁰⁴ Pargament 2007, 178.

¹⁰⁵ Pargament et al. 2013, 565; ks. myös King et al. 2013, 523.

¹⁰⁶ Hood et al. 2018, 494.

¹⁰⁷ Goodman 2020.

¹⁰⁸ Virtaniemi 2017, 187.

uskonnollisia coping-keinoja, keskuudessa. Negatiivisten uskonnollisten coping-keinojen pahentavat vaikutukset stressin ja masennuksen suhteelle olivat voimakkaimpia nuorilla, joilla oli korkea henkilökohtainen uskonnollinen sitoutuminen.¹⁰⁹ Dekker kuvailee, että rankaisevan ja julman olemuksen sijaan Jumala on mahdollista nähdä armollisena kumppanina. Tämä kuitenkin edellyttää, että nuorisotyön alalla kyky selviytyä vastoinkäymisistä, resilienssi, pystyttäisiin näkemään asiana, jonka voimalla Jumala on varustanut ihmiset selviämään vaikeuksista.¹¹⁰

Ihmiset reagoivat koronavirukseen eri tavoilla, ja reagointitapa riippuu muun muassa heidän persoonallisuudestaan, jossa uskonnollisuus on yksi enemmän tai vähemmän hallitseva näkökulma.¹¹¹ Kranz et al. ovat tarkastelleet, millaisia yhteyksiä on uskonnolla ja koronavirukseen liittyvien ahdistavien tunteiden välttelemisellä.¹¹² Tutkimus osoittaa, että erittäin uskonnolliset osallistujat toimivat järjenvastaisesti yrittäessään vältellä koronavirustartuntaa, koska he luottavat Jumalan huolenpitoon. Uskonnolliset ryhmät kaikista uskonnollisista perinteistä jättävät todennäköisemmin huomiotta koronavirukseen liittyviä sääntöjä tai rikkovat niitä esimerkiksi kokoontumalla jumalanpalveluksiin kokoontumisrajoituksista huolimatta. Tutkimuksen tulokset ovat herättäneet huolta Amerikassa uskonnollisuuden roolista koronapandemiassa.¹¹³

Uskonto voi tuoda ihmisille toivoa kriisitilanteessa, ja se voi olla merkittävä coping-keino. Toisaalta se voi olla myös riskitekijä, sillä uskonto on yhteydessä analyttiseen ajatteluun, joka puolestaan on tärkeää kohtuullisessa pandemiaan reagoinnissa. Uskonnollisuus liittyy negatiivisesti luottamukseen koronaviruksesta tehtyjä tieteellisiä tutkimuksia kohtaan ja positiivisesti koronapandemiaan liittyviin salaliittoteorioihin. Jotkut uskonnolliset ryhmät väittävät, että koronavirus on lähetetty ”puhdistamaan maailmaa synniltä”.¹¹⁴ Osa uskonnollisista ihmisistä kokee uskonnosta saatavien coping-keinojen hyödyt ja helpotukset kriisitilanteeseen niin suuriksi, että he toimivat jopa sääntöjen vastaisesti.¹¹⁵

---

¹⁰⁹ Carpenter et al. 2012, 19.

¹¹⁰ Dekker 2011, 67–68.

¹¹¹ Kranz et al. 2020, 2.

¹¹² Kranz et al. 2020, 1.

¹¹³ Kranz et al. 2020, 3.

¹¹⁴ Kranz et al. 2020, 3.

¹¹⁵ Kranz et al. 2020, 4.

3 Tutkimusprosessi

3.1 Tutkimustehtävä

Tutkimustehtävänäni on tutkia, miten nuorten sielunhoitoa on toteutettu koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen aikana Lapuan hiippakunnassa. Lähestyin tutkimustehtävääni kolmesta näkökulmasta seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

1. Miten koronakriisi on nuorisotyöntekijöiden kokemusten mukaan vaikuttanut kohdattujen nuorten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin?
2. Millaista nuorten auttaminen on ollut nuorisotyöntekijöiden kokemusten mukaan koronapandemian poikkeusolojen aikana?
3. Millaiset asiat nuorisotyöntekijöiden kokemusten mukaan ovat nuorten sielunhoidossa tärkeitä koronapandemian poikkeusolojen aikana?

Keräsin tutkimusaineistoni haastattelemalla nuorisotyöntekijöitä. ”Nuorisotyöntekijä” -termillä tarkoitan sekä haastattelemiani nuorisotyönohjaajia että hiippakuntasihteerä. Määrittelin haastatteluideni alussa kaikille haastateltaville, mitä tarkoitan nuorten sielunhoidolla. Sanoin haastateltaville, että tutkimuksessani nuorten sielunhoidolla tarkoitetaan kohtaamista, joka voi olla kahden kesken tai ryhmässä tapahtunutta. Määrittelin nuorten sielunhoitoa kaikenlaiseksi sel-laiseksi kohtaamiseksi, jossa on esimerkiksi jollain tavalla autettu nuoria ja tuettu heitä koronapandemian poikkeusolojen aikana.¹¹⁶ Määrittelin nuorten sielunhoitoon kuuluvan sekä etänä että kasvokkain tapahtuneet kohtaamiset.

Koska koronakriisi on globaalisti äärimmäisen ajankohtainen yhteiskuntaan vaikuttava tilanne, on myös nuorten sielunhoitoa koronapandemian poikkeusolojen aikana olennaista tutkia. Ai-hetta on keskeistä tarkastella, koska nuorten sielunhoitoa tällaisessa yhteiskunnallisessa kriisit-

---

¹¹⁶ Kettunen 2013, 16.

lanteessa ei ole vielä oikeastaan tutkittu. Tutkimukseni on merkittävä, koska on tärkeää tarkastella, miten on toimittu ja missä on onnistuttu nuorten sielunhoidossa yhteiskunnallisen kriisitilanteen poikkeusolojen aikana. On merkityksellistä tutkia poikkeusolojen aikaista nuorten sielunhoitoa, koska tällainen tutkimus helpottaa seurakuntia auttamaan ihmisiä ja toimimaan parhaaksi todettujen toimintamallien mukaisesti. Tällainen tutkimus antaa myös lisätietoa, miten nuorten sielunhoitoa voidaan toteuttaa etäyhteyksien avulla ja miten nuorten sielunhoitoa voidaan kehittää. Nuoriso- ja kriisityön tueksi tarvitaan tutkimusta nuorten sielunhoidosta poikkeusolojen aikana, koska tutkimus auttaa ymmärtämään, miten haastavista yhteiskunnallisista ajanjaksoista voidaan selviytyä.

Etsin vastauksia tutkimuskysymyksiini nuorisotyöntekijöiden näkökulman kautta. Tarkastelin erityisesti, millainen kokemus heillä on ollut koronapandemian poikkeusolojen aikana nuorten sielunhoidosta. Tutkimuskysymyksen konteksti on seurakunnan toiminta koronakriisin aiheuttamissa poikkeusoloissa, ja niiden kohteina ovat nuoret ja heidän sielunhoitonsa. Tutkimuskysymyksissäni on siis neljä tärkeää näkökulmaa, jotka olen ottanut huomioon aineiston analyysissa.

Haastattelemani nuorisotyönohjaajat ovat kohdanneet noin 13–25-vuotiaita nuoria. Nuoret ovat olleet yläkoululaisia, rippikouluikäisiä, isoskoulutuslaisia ja vanhempia nuoria. Suurin osa kohdattavista nuorista on ollut 15–18-vuotiaita. Haastateltavien mukaan parhaiten tavoitettiin erityisesti isoskoulutukseen osallistuvat, yläkoulun loppupuolella ja lukion alkupuolella olevat nuoret. Haastattelujen mukaan monet isokset ovat lukiolaisia, jotka tavoitettiin koronapandemian poikkeusolojen aikana paljon paremmin kuin ammattiopistossa opiskelevat nuoret.

3.2 Teemahaastatteluiden suorittaminen ja haastateltavien taustatiedot

Tutkimuksen aineistonkeruu toteutettiin puolistrukturoituna teemahaastatteluna.¹¹⁷ Haastattelut etenivät etukäteen suunniteltujen teemojen pohjalta. Esitin haastateltavilleni lähes samat kysymykset, mutta en kysynyt niitä aina samassa järjestyksessä. Valitsin tämän aineistonkeruutavan,

---

¹¹⁷ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006–2009.

koska kaikki haastateltavat kokivat saman yhteiskunnallisen koronakriisitilanteen ja näkivät kriisin vaikutukset nuorisotyöhön. Perehdyin tutkimusaiheeseeni liittyvään aiempaan tutkimukseen, jonka pohjalta loin teemahaastattelun teemat.¹¹⁸ Puolistrukturoidussa teemahaastattelussa keskityin haastattelurungon teemoihin, eikä pääpaino ollut yksityiskohtaisissa kysymyksissä. Käsitteellin kaikkien haastatteluun osallistuvien kanssa samoja teemoja. Haastattelutilanne oli keskustelunomainen, sillä teemoista keskusteltiin melko vapaasti, ja annoin tilaa haastateltavien puolelle. Näin sain mahdollisimman paljon tietoa vieraasta tutkimusaiheesta. Tutkin siis haastateltavien subjektiivisia henkilökohtaisia tulkintoja ja merkityksenantoja tutkimustehtävääni liittyen; tarkastelin siis haastateltavien kokemusmaailmaa.¹¹⁹ Teemahaastattelu oli sopiva aineistonkeruumenetelmä tutkimukseen, koska tutkimustehtävästä ei ollut vielä paljon aiempaa tutkimusta, joten minun oli vaikeaa tietää haastattelun vastausten suuntia.¹²⁰ Haastatteluissa tuli monenlaisia vastauksia, joita selvensin ja syvensin esimerkiksi perusteluja pyytämällä.¹²¹

Tein liitteenä olevan teemahaastattelurungon, jota hyödynsin haastatteluissa.¹²² Pääteemoina haastatteluissa olivat nuorten hyvinvointi, nuorten sielunhoito, etäyhteydet ja auttaminen sekä uskonto selviytymiskeinona kriisitilanteissa.¹²³ Sain kaikilta haastateltavilta luvan nauhoittaa haastattelut ja litteroin ne tietokoneelle sanasta sanaan auki. Litteroitua haastatteluaineistoa on yhteensä 196 sivua. Vasta litteroimisen jälkeen analysoin haastatteluaineistoja, joten en tehnyt suoria päätelmiä haastattelunauhoilta.¹²⁴

Teemahaastattelut kestivät hieman yli tunnin, ja toteutin ne etävideopuheluna Microsoft Teams -sovelluksessa yhteiskunnallisen tilanteen, koronapandemian vuoksi. Tällä tavoin takasin tutkimukseen osallistuneiden ihmisten turvallisuuden.¹²⁵ Toteutin haastattelut vuoden 2020 marraskuun lopussa ja joulukuussa. Aineistonkeruumenetelmäni on autenttinen, koska sain autenttisen

---

¹¹⁸ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006–2009; ks. myös Hirsjärvi & Hurme 2015, 35 & 47.

¹¹⁹ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006–2009; ks. myös Hirsjärvi & Hurme 2015, 47–48.

¹²⁰ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006–2009.

¹²¹ Hirsjärvi & Hurme 2015, 35.

¹²² LIITE1; ks. myös Hirsjärvi & Hurme 2015, 47.

¹²³ LIITE1.

¹²⁴ Hirsjärvi & Hurme 2015, 138.

¹²⁵ Terveystieteiden tutkimuskeskus 2020.

kokemuksen tilanteista, joissa sielunhoitajat ovat mahdollisesti nuorten sielunhoitoa toteuttaneet. Etäyhteyden kautta tapahtuva haastattelu on tutkimukseeni poikkeuksellisen hyvä aineistonkeruumenetelmä, koska havaitsin jo haastattelutilanteissa asioita, jotka ovat olleet nuorten sielunhoidossa sekä haasteita että vahvuuksia koronapandemian poikkeusolojen aikana. Pystyimme olemaan haastateltavien kanssa etävideopuhelun vuoksi eri paikkakunnilla, joten minun ei tarvinnut matkustaa.¹²⁶ Etävideopuhelun kautta tapahtuneet haastattelut olivat kuitenkin melko haastavia, koska niiden avulla en pystynyt täysin lukemaan haastateltavan nonverbaalia viestintää, kuten eleitä, ilmeitä ja kehonkieltä, verrattuna kasvokkain tapahtuvaan kohtaamiseen. Nonverbaalin viestinnän puuttuessa en pystynyt myöskään tarkkailemaan haastateltavan tunteita ja ajatuksia.¹²⁷ Välillä haastatteluissa ilmeni myös ääniongelmia, mikä vaikeutti kuuntelemista.

Tutkittavat on valittu harkinnanvaraisella otannalla, koska pyrin ymmärtämään tutkimustehtävääni syvällisesti tietyllä maantieteellisellä alueella eli Lapuan hiippakunnassa.¹²⁸ Valitsin tutkittaviksi ihmisiä, joilta arvelin saavani monipuolisesti tietoa tutkimuksessa kiinnostuksen kohteena olevista asioista.¹²⁹ Keskustelin Lapuan hiippakunnan nuorisopappien kanssa, ja monet olivat sitä mieltä, että heidän seurakuntansa koronapandemian poikkeusolojen aikaisesta nuorten sielunhoidosta osaa parhaiten kertoa nuorisotyönohjaaja. Siksi haastattelin nimenomaan nuorisotyönohjaajia. Haastatteluun osallistui yhdeksän nuorisotyönohjaajaa ja yksi hiippakuntasihtööri. Haastateltavan mukaan hiippakuntasihtöörin työtehtäviin kuuluvat erilaiset asiantuntijatehtävät sekä hiippakunnan työntekijöiden kouluttaminen ja konsultoiminen.

Haastateltavani ovat työskennelleet työtehtävässään noin 5–30 vuotta. Puolet haastateltavistani ovat miehiä ja puolet naisia. Tutkimuksessani oli mukana nuorisotyönohjaajia sekä pienemmistä että isommista seurakunnista Lapuan hiippakunnan alueelta. Joissakin haastattelemieni nuorisotyönohjaajien seurakunnissa on vain muutaman kymmenen nuoren rippikouluikäluokka, kun

---

¹²⁶ Tiittula et al. 2005, 264 & 266.

¹²⁷ Tiittula et al. 2005, 267; ks. myös Hirsjärvi & Hurme 2015, 119.

¹²⁸ Hirsjärvi & Hurme 2015, 58–59.

¹²⁹ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006–2009.

taas joissain on monia satoja nuoria rippikouluikäluokassa. Kaikki haastattelemanuoriso-työnohjaajat työskentelevät Lapuan hiippakunnan eri seurakunnissa, ja haastateltavia oli myös jokaisesta kyseisen hiippakunnan rovastikunnasta. Lapuan hiippakunta on yksi Suomen yhdeksästä luterilaisesta hiippakunnasta, ja se jakaantuu rovastikuntiin, joihin kuuluu 5–12 seurakuntaa.¹³⁰ Lapuan hiippakunnan alueen väestöstä noin 78,5 prosenttia on evankelis-luterilaisen kirkon jäseniä, joten seurakuntien jäseniä on kaiken kaikkiaan noin 411 700.¹³¹

3.3 Tutkimusmenetelmät ja aineiston analyysi

Erittelin ja luokittelin tutkimusaineistoani aineistolähtöistä sisällönanalyysiä apuna hyödyntäen.¹³² Analysoin haastatteluaineistoani järjestelmällisesti ja objektiivisesti, ja tarkoitukseni oli saada tutkimustehtävästä yleisessä muodossa olevaa kokonaiskuvaa. Tarkastelin haastatteluaineistoani teema-analyysin avulla ja etsin haastatteluaineistostani tutkimuskysymyksiini sopivia teemoja.¹³³ Tarkoitukseni oli siis löytää erilaisia merkityksiä aineistosta.

Aineistolähtöistä sisällönanalyysia on perusteltua käyttää silloin, kun tutkimusaineisto on strukturoimaton. Tällaisia aineistoja ovat käytännöllisen teologian tutkimuksessa erilaiset haastattelut, koska sisällönanalyysi sopii esimerkiksi tällaisten aineistojen jäsentelyyn, tiivistämiseen sekä kategorisointiin.¹³⁴ Tutkimusaiheeni on yhtäkkisen uuden yhteiskunnallisen tilanteen, koronapandemian, vuoksi tuntematon, ja siksi induktiivista aineistolähtöistä sisällönanalyysiä tutkimusmetodinä hyödyntäen tein tutkimusta aineistosta käsin. Rakensin teoriaa aineistolähtöisesti.¹³⁵

---

¹³⁰ Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020; ks. myös Lapuan hiippakunta 2020.

¹³¹ Lapuan hiippakunta 2020.

¹³² Tuomi & Sarajärvi 2018, 30.

¹³³ Tuomi & Sarajärvi 2018, 117.

¹³⁴ Kyngäs & Vanhanen 1999, 4.

¹³⁵ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006—2009.

Aluksi sisällönanalyysin pelkistämiprocessissa eli redusoinnissa etsin haastatteluaineistosta pro gradu -tutkielmani kannalta keskeistä sisältöä.¹³⁶ Sitten aineiston ryhmittelyllä eli klusteroinnilla tarkastelin pelkistämiprocessin jälkeen valitsemastani aineistosta samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia, jotka ryhmittelin erilaisiksi luokiksi teema-analyysillä.¹³⁷ Lopuksi aineiston luokittelulla eli abstrahoinnilla käsitteellistin tutkimukseni kannalta oleellista tietoa.¹³⁸ Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä löysin vastauksia tutkimuskysymyksiini tulkinnan ja päättelyn avulla.¹³⁹

3.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Noudatin tutkimuksessani Suomen opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman tutkimuseettisen neuvottelukunnan ja tiedeyhteisön ohjeistuksia hyvästä tieteellisestä käytännöstä.¹⁴⁰ Noudatin siinä myös teologisen osaston tunnustamia toimintatapoja ja kerroin tutkittaville rehellisesti totuudenmukaisen kuvan tutkimuksen tavoitteista ja siitä mahdollisesti aiheutuvista haitoista.¹⁴¹ Huolehdin tästä lähettämällä tutkittaville ”Tiedotteen tutkimuksesta” sekä ”Suostumuksen tutkimukseen osallistumisesta”, jotka ovat pro gradu -tutkielmassani liitteinä.¹⁴² Kyseisistä liitteistä ilmenee, miten luottamuksellisesti käsittelen ja säilytän tutkimuksen haastatteluaineistoja sekä tutkimukseen osallistuvien henkilötietoja ja että tietokoneellani on F-Secure Safe -virustorjunta-ohjelma, joka suojelee tietokoneettani viruksilta ja henkilötietoja leviämiseltä huolehtimalla tietosuojasta.¹⁴³ Keräsin pro gradu -tutkimuksen kannalta ainoastaan tarpeellisia henkilötietoja ja ilmoitin selkeästi tutkittaville, että heidän henkilötietojaan kerätään ainoastaan tieteellistä tutkimusta varten.¹⁴⁴ Suojelen tutkittavien yksityisyyttä ja anonyymiteettiä, ettei tutkimukseen osallistuvia voida tunnistaa.¹⁴⁵

---

¹³⁶ Tuomi & Sarajärvi 2018, 118.

¹³⁷ Tuomi & Sarajärvi 2018, 124.

¹³⁸ Tuomi & Sarajärvi 2018, 125.

¹³⁹ Tuomi & Sarajärvi 2018, 127.

¹⁴⁰ Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2013, 4.

¹⁴¹ ALLEA 2020, 4; ks. myös Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2013, 6; ks. myös Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 7.

¹⁴² LIITE2; ks. myös LIITE3; ks. myös Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 8–9; ks. myös Hirsjärvi & Hurme 2015, 20.

¹⁴³ ALLEA 2020, 6–7; ks. myös Tiittula et al. 2005, 270; ks. myös Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 8; ks. myös Hirsjärvi & Hurme 2015, 20.

¹⁴⁴ Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 8.

¹⁴⁵ Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 12–13.

Huomioin tutkimuksen eri vaiheissa, kuten tutkimuksen suunnittelun, toteuttamisen ja julkaisun aikana, että dokumentoin asioita huolellisesti.¹⁴⁶ Olin eri tutkimusvaiheissa avoin, vastuullinen ja täsmällinen. Lisäksi huolehdin, että tutkimustulokset olisivat tarvittaessa toistettavissa. Tarkastelin tutkimuksen tulosten toistettavuutta ja vahvistuvuutta. Tarkastelin siis, mikä yhteys on tutkimusaineiston ja tulosten välillä. Tutkimuksen luotettavuus lisääntyy, jos toinen tutkija voi päätyä samaan tulokseen.¹⁴⁷ Tutkimustulosteni siirrettävyys tilanteesta toiseen ja vastaaviin tilanteisiin lisää myös tutkimuksen luotettavuutta.¹⁴⁸ Teemahaastattelurunkoni ja haastattelun teemani tarkastelivat juuri niitä asioita ja teemoja, joita niiden oli tarkoitus tarkastella.¹⁴⁹ Liitin teemahaastattelurunkoon sekä yleis- että lisäkysymyksiä, joiden avulla pystyin syventämään teemoja.¹⁵⁰ Loin teemahaastattelurungon sen jälkeen, kun olin perehtynyt pro gradu -tutkielmaan liittyvään aikaisempaan tutkimukseen. Hyödynsin tutkimuksessani tieteelliseen tutkimukseen kuuluvia ja eettisiä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä. Hyödynsin tutkimustehtävääni liittyvää aiempaa tutkimustietoa ja esittelen sitä tutkielmassani asianmukaisin lähdeviittauksin.¹⁵¹

Kunnioitan tutkittavien henkilöiden ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta, joten toteutin tutkimukseni niin, ettei siitä aiheudu tutkittaville haittaa.¹⁵² Lisäksi tutkimuksessani on tärkeää, että osallistujat saivat osallistua siihen vapaaehtoisesti ja myös kieltäytyä osallistumasta, keskeyttää osallistumisensa ja peruuttaa suostumuksensa osallistua tutkimukseen. Tutkimukseen osallistuneilla oli myös mahdollisuus saada tietoa tutkimuksesta ja sen toteutustavasta sekä henkilötietojen käsittelystä.¹⁵³

---

¹⁴⁶ ALLEA 2020, 4–6; ks. myös Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2013, 6.

¹⁴⁷ ALLEA 2020, 6–7; ks. myös Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2013, 6.

¹⁴⁸ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006–2009.

¹⁴⁹ Jyväskylän yliopisto 2020.

¹⁵⁰ LIITE1.

¹⁵¹ Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2013, 6.

¹⁵² ALLEA 2020, 4; ks. myös Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 7.

¹⁵³ Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 8; ks. myös Hirsjärvi & Hurme 2015, 20.

Otin tutkimuksessa huomioon myös erilaisia luotettavuuskysymyksiä. Yritin pitää neutraliteettia itseni ja tutkittavien välillä.¹⁵⁴ Tämä tarkoittaa, että en olisi saanut tuoda tutkittaville ilmi omia arvojani tai henkilökohtaisia näkökulmiani. Näin pystyisin lisäämään tutkimuksen luotettavuutta, koska en esimerkiksi johdattelisi tutkittavia.

Koko tutkimusprosessin aikainen itsereflektio on keskeistä tutkimuksen luotettavuuden lisäämiseksi.¹⁵⁵ Tarkastin, vastaavatko omat käsitteellistykseni ja tulkintani tutkittavien käsityksiä, ja tämän vuoksi annoin tutkittaville mahdollisuuden varmistaa tulkintojen oikeellisuuden.¹⁵⁶ Annoin tutkimukseen osallistujille mahdollisuuden lukea litteroimani haastatteluaineiston ja muokata sitä. Kysyin heiltä tarvittaessa varmistuksia ja tarkennuksia voidakseni varmistaa omien tulkintojeni oikeellisuuden. Yksi haastateltava halusi muokata haastatteluaineistoaan poistamalla sieltä muutamia kohtia.

Otin tutkijana huomioon omat ennakkokäsitykseni, sillä tämä lisää tutkimuksen luotettavuuden varmuutta. Tarkastelin tutkimuksen aikana mielialan vaikutuksia, koska jos olin väsynyt tai turhautunut tutkimusta tehdessäni, sen luotettavuus saattoi kärsiä. Tutkimukseni luotettavuuteen vaikuttaa kuitenkin se, että tein tutkijana subjektiivisen näkökulmani kautta tutkimuksen päätökset ja valinnat.¹⁵⁷ Tutkimukseen vaikuttaa toisaalta myös, että tutkittavat puhuivat minulle kuten "heidän oletetaan puhuvan". Sosiaalinen ulottuvuus onkin myös aina läsnä laadullisessa tutkimuksessa.¹⁵⁸ Tutkimuksen sisällönanalyysin mahdollinen heikkous liittyy pyrkimykseni aineistossa pysyttelemiseen. Tutkijana minun oli poistettava erilaiset ennakkokäsitykset mielestäni, sillä muuten sisällönanalyysi olisi voinut epäonnistua.¹⁵⁹

Olen pohtinut, millainen suhde minulla subjektina on tutkimusongelmaan, -aineistoihin ja -menetelmiin. Olen työskennellyt kausiteologina ja toteuttanut nuorten parissa sielunhoitotyötä. Tämän vuoksi tutkimusaiheeseen liittyy henkilökohtaisia motiiveja, ja oma roolini liittyy siihen myös vahvasti. Haluaisin tulevaisuudessa työskennellä nuorten kanssa ja auttaa heitä elämän vaikeissa

---

¹⁵⁴ Enckell 2015, 49.

¹⁵⁵ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006–2009.

¹⁵⁶ Hirsjärvi & Hurme 2015, 189.

¹⁵⁷ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006–2009.

¹⁵⁸ Routio 2020; ks. myös Hirsjärvi & Hurme 2015, 35.

¹⁵⁹ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006–2009.

tilanteissa. Minun on ollut tutkimusta tehdessäni tärkeää tiedostaa oma positioni, koska tämä voi vaikuttaa siihen, miten tulkitseen tutkimusaineistoani ja ymmärrän siinä olevia merkityksiä. Se voi vaikuttaa myös tutkimuksen tuloksiin.¹⁶⁰ Minun on ollut tutkijana tärkeää tiedostaa omat asenteeni ja uskomukseni. Mielestäni nuorten sielunhoitotyö on todella arvokas asia, ja aihetta tutkiessani minun oli hyvä tiedostaa omat ajatusmallini ja tunteeni tutkielman aiheeseen liittyen. Yritin refleksiivisesti tiedostaa omia ajatuksiani ja säädellä niitä tutkimuksen aikana, ettei oma tutkijan positioni olisi vaikuttanut liikaa tutkimuksen tuloksiin.

---

¹⁶⁰ Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.

4 Tutkimustulokset

4.1 Tärkeät toimintatavat nuorten sielunhoidossa

Tarkastelen tässä alaluvussa, millaiset asiat Lapuan hiippakunnan seurakuntien nuorisotyönohjaajien kokemusten mukaan ovat olleet nuorten sielunhoidossa tärkeitä koronapandemian poikkeusolojen aikana. Nuorisotyönohjaajien ja hiippakuntasihteerin haastatteluiden perusteella kriisityötä on tehty poikkeusolojen aikana joustavasti muuttuviin tilanteisiin mukautuen. Keskeisenä auttamiskeinona kriisitilanteessa on pidetty toivon sanoman jakamista. Nuoria on autettu lähimmäisen lähtökohdat huomioivalla ratkaisukeskeisellä auttamisella ja hengellisiä sielunhoitovälineitä on hyödynnetty tilanteeseen sopiessaan. Haastatteluaineiston perusteella nuorisotyönohjaajat pitävät keskeisenä, että sielunhoitaja on helposti lähestyttävä aktiivinen auttaja.

Aineistosta on nähtävissä, että Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaajat ovat tehneet kriisityötä koronapandemian poikkeusolojen aikana. Kirkkohallituksen mukaan kriisi on yksilölle uhkaava tilanne, joka aiheuttaa voimakkaita elämää häiritseviä tunteita, ajatuksia ja toimintamalleja. Suomen evankelis-luterilainen kirkko toteaa tällaisessa tilanteessa olevan keskeistä, että kriisitilanteessa olevat ihmiset saavat apua ja tukea.¹⁶¹ Kolme haastateltavaa mainitsi, että seurakunnat ja kaupungit ovat tehneet yhteistyötä auttaakseen nuoria.¹⁶²

Yksi haastateltava puhui seurakuntien tehneen yhdessä terveydenhuollon ammattilaisten kanssa linjauksia koronapandemian poikkeusolojen aikaiseen toimintaan liittyen. Hän sanoi, että tärkeänä on pidetty linjauksien sopimista koronaohjeistuksiin.¹⁶³ Yhdessä haastattelussa keskeiseksi teemaksi nousi koronapandemian poikkeusolojen aikaisen nuorisotyön keskittyminen nuorten arjen toimintojen ylläpitämiseen.¹⁶⁴ Vastaava näkyy Kirkkohallituksen ohjeistuksissa, joi-

---

¹⁶¹ Kirkkohallitus 2019, 27.

¹⁶² H1/mies, H3/nainen, H5/nainen.

¹⁶³ H2/mies.

¹⁶⁴ H2/mies.

den mukaan kriisityön avulla edistetään mahdollisimman normaalin arjen mahdollisuutta, tuetaan yhteisöjen selviytymistä, edistetään yksilöiden psyykkistä palautumiskykyä, ohjataan terveydenhuoltoon jatkohoitoon sekä ennaltaehkäistään esimerkiksi erilaisia mielenterveyshäiriöitä ja päihteiden käyttöä.¹⁶⁵

Kolme haastateltavaa on kokenut seurakunnan johdon ohjeistukset, selkeän viestinnän ja tiedottamisen nuorisotyön toimintaa helpottavina.¹⁶⁶ Eräs nuorisotyönohjaaja puhui haastattelussa myös työyhteisön vertaistuen merkityksestä. Hän sanoi, että yhteiseen käyttöön jaetut hyväksi todetut toimintamallit ovat helpottaneet nuorisotyönohjaajien sielunhoitotyötä koronapandemian poikkeusolojen aikana.¹⁶⁷

Kaksi nuorisotyönohjaajaa mainitsi seurakuntien pitäneen selkeitä turvallisuusohjeita tärkeinä. Heidän mukaansa seurakunnat ovat pyrkineet ajattelemaan kaikkien terveyttä.¹⁶⁸ Eräs haastateltava nosti esille, että aikaisempi kokemus kriisityöstä on helpottanut koronapandemian aikaisessa nuorten sielunhoidossa, koska kriisitilanteisiin on ollut olemassa valmiita toimintamalleja.¹⁶⁹ Yhden haastateltavan mukaan nuorisotyönohjaajien ja hiippakuntasiihteerin pohjakoulutus, sielunhoidollinen osaaminen ja kriisityöosaaminen helpottivat koronapandemian poikkeusolojen aikana tapahtuneessa työskentelyssä.¹⁷⁰ Tämä näkyy esimerkiksi seuraavassa vastauksessa:

”Meillä on valmiita toimintamalleja ja sitten tällaiset viestintään liittyvät, että tuntuu että ne tulee aika automaattisesti: että kenen kautta toimitaan ja kuka kertoo mitään. Tällaiset johtamiseen liittyvät on tärkeitä, että ei sooloilla. Tiedotteista ja informaatiosta sovitaan, mitä ulospäin kirjoitetaan ja luodaan tällaisia työyhteisön sisäisiä käytäntöjä. Sellaista rauhallisuutta se on, että ei oo sellaista suurta paniikkia tullut. Mennään rauhassa ja tehdään yhdessä päätökset, miten toimitaan.” (H2/mies)

---

¹⁶⁵ Kirkkohallitus 2019, 27.

¹⁶⁶ H2/mies, H6/mies, H7/mies.

¹⁶⁷ H2/mies, H3/nainen, H7/mies.

¹⁶⁸ H2/mies, H3/nainen.

¹⁶⁹ H2/mies.

¹⁷⁰ H10/nainen.

Toisaalta haastatteluaineiston perusteella yhteiskunnallinen pandemiatilanne on ollut sellainen, johon ei ollut voinut täysin varautua.¹⁷¹ Nuorisotyössä on apuna nuorisotyön kriisikansio, jossa on esimerkiksi valmiussuunnitelma ja toimintasuunnitelma kriisitilanteita varten.¹⁷² Vaikka kriisitilanteita varten on ollut erilaisia valmiussuunnitelmia ja toimintasuunnitelmia, erään nuorisotyönohjaajan mukaan korona on lisännyt työntekijöiden epävarmuutta ja epätietoisuutta. Hän mainitsi haastattelussa, että poikkeusolojen aikana ei ollut selkeitä yhdessä sovittuja toimintamalleja. Hän puhui epävarmuuden ja epätietoisuuden omista vastuualueista turhauttaneen.¹⁷³ Yksi haastateltava kertoi, että seurakunnissa koronapandemian aiheuttamiin muutoksiin reagoitiin nopeasti ja luotiin uusia toimintamalleja.¹⁷⁴ H3 ja H4 sanoittavat asiaa näin:

”Sen repliikin oon kuullut aika monta kertaa, miten paljon joustavuutta tarvitsee siihen, kun pitää muuttaa suunnitelmia nopeastikin, kun yhtäkkiä joudutaan sulkemaan yhteiset koontumistilat.” (H4/mies)

”Tilanteeseen mukautuminen on sellainen kokoava ajatus, että mennään sen mukaan, mikä tilanne on, mitä tarvii tehdä ja mihin tarvii reagoida ja miten tarvitsee reagoida.” (H3/nainen)

Yksi nuorisotyönohjaaja kertoi haastattelussa seurakunnissa olevan valmiuksia ja halua alkaa etsimään hyviä toimintatapoja poikkeusoloihin.¹⁷⁵ Eräs haastateltava kertoi, että tärkeintä on nuorten tarpeiden huomioiminen ja niihin vastaaminen. Hän kuvaili suunnitelleensa toimintaa yhdessä nuorten kanssa sekä ottaneensa huomioon nuorten ehdotuksia poikkeusolojen toiminnan toteuttamisesta.¹⁷⁶ H7 sanoittaa, että poikkeusolojen tuomaan haasteeseen pystyttiin reagoimaan melko hyvin:

”Ajattelin, että nyt jos ei olla esillä, niin sitten ollaan pimennossa kokonaan. Sitten taas vastaavasti, että se mitä se toi tullessaan ja nyt kun sitä ajanjaksoa katsoo taakse päin, niin

---

¹⁷¹ H3/nainen, H4/mies, H5/nainen, H10/nainen.

¹⁷² Kirkkohallitus 2019, 29.

¹⁷³ H3/nainen.

¹⁷⁴ H6/mies.

¹⁷⁵ H6/mies.

¹⁷⁶ H5/nainen.

ajattelen, että onnistuttiin aika hyvin. Saatiin tavoitettua nuoria ja pidettyä heidän kanssaan yhteyksiä. Ja kyllä sitten tuli onnistumisen kokemuksia vahvastikin. Paljon tehtiin myös virheitä ja ois voinut tehdä varmasti myös fiksumminkin, mutta poikkeuksellinen aika, niin silloin mun mielestä me vastasimme siihen haasteeseen aika hyvin. Ehkä myös ajattelen, että seurakuntana meillä työntekijät aika ennakkoluulottomasti lähti tekemään.” (H7/mies)

Vaikka haastatteluaineiston perusteella seurakunnissa on ollut valmiuksia ja halua alkaa etsimään hyviä toimintatapoja poikkeusoloihin, kaksi haastateltavaa kertoi joutuneensa asettumaan omalle epämukavuusalueelleen koronapandemian poikkeusolojen aikaisissa työtehtävissä.¹⁷⁷ Viidessä haastattelussa keskeiseksi teemaksi nousi teknisten välineiden ja erilaisten etäyhteyksien käytön opettelemisen vaikeus.¹⁷⁸ Eräs haastateltava mainitsi etäkohtaamisten vaativan tehokasta mainostamista ja omilla kasvoillaan toimimista, jolloin työntekijältä vaaditaan heittäytymistä ja esillä olemista. Hänestä heittäytyminen on tuntunut inhottavalta ja etätyöntekeminen yksinäiseltä.¹⁷⁹

Vaikka haastatteluaineiston mukaan jotkut nuorisotyönohjaajat ovat joutuneet asettumaan koronapandemian poikkeusolojen aikaisessa työssään epämukavuusalueelle, nuorisotyönohjaajilla on kuitenkin asioita, jotka ovat motivoineet työntekoon. Eräs nuorisotyönohjaaja puhui haastattelussa oman uskon motivoivan toivon sanoman jakamiseen. Hänen mukaansa sielunhoidossa toivon sanoman jakamiseen motivoi matkakumppanuuden ajatus, jossa ajatellaan jokaisen ihmisen tarvitsevan ystävää vierellä kulkijaksi. Nuorisotyönohjaaja mainitsi haastattelussa Jumalan olevan jatkuvasti ”matkakumppanina” eli vierellä kulkevana ystävänä sielunhoitotilanteissa. Hän myös kertoi, miten uskonnollisuus on koko ajan läsnä sielunhoitotilanteissa, vaikka hengellisistä asioista ei keskusteltaisikaan.¹⁸⁰ Vähäkangas, Saarelainen ja Nortomaa tuovat tähän täydentävää näkökulmaa kirjoittaen, että Winstonin mukaan jokainen toivotetaan kohtaamiseen tervetulleeksi hyväksyvän ja rakastavan Jumalan avulla, ja kohtaamisissa on läsnä kohtaaja, kohdattava ja Jumala.¹⁸¹

---

¹⁷⁷ H3/nainen, H8/nainen.

¹⁷⁸ H1/mies, H2/mies, H3/nainen, H7/mies, H8/nainen.

¹⁷⁹ H8/nainen.

¹⁸⁰ H1/mies.

¹⁸¹ Vähäkangas et al. 2019, 250.

Haastatteluaineiston perusteella koronapandemian poikkeusolojen aikaisessa nuorten sielunhoidossa toivon sanoman jakamista on pidetty keskeisenä. Vastaavasti Itkonen toteaa, että kristilliseen sielunhoitoon kuuluu toivon sanoma, joka ilmenee lähimmäisen rakastamisena.¹⁸² Kolme nuorisotyönohjaajaa mainitsi haastattelussa uskon toivon sanoman olleen nuorisotyönohjaajien auttamiskeinona epätoivoisessa pandemiatilanteessa.¹⁸³ Sielunhoitotilanteissa, joissa pidetään tärkeänä toivon sanoman jakamista, on selkeitä yhteyksiä voimavarakeskeiseen sielunhoidon suuntaukseen.¹⁸⁴ Nuorten keskuksen ja Pruukin mukaan tässä sielunhoidon suuntauksessa nuorisotyönohjaajat auttavat nuorta löytämään voimavaroja ja ratkaisuja eri tilanteista selviytymiseen.¹⁸⁵ Gothóni ja Kettunen tuovat voimavarakeskeiseen sielunhoidon suuntaukseen täydentävää näkökulmaa toteamalla, että nuoren narratiiveissa toivon ja voimaantumisen osa-alueet ovat keskeisiä. Näiden osa-alueiden pohjalle nuori voi rakentaa tyydyttävämpää elämää esimerkiksi erilaisissa kriisitilanteissa.¹⁸⁶ H3 on sanoittanut sielunhoidettavilleen asioita, jotka ovat tuoneet hänelle toivoa:

”Eletään omaa uskoa arjessa todeksi omalla olemisella. Ja sitten ihan sellaisella vahvalla sanoittamisella, että ”minä uskon ite tällä tavalla ja tää tuo mulle lohtua ja tästä mä oon saanut voimaa”. Kun on rohkeasti elänyt sitä todeksi, mitä opettaa. Että ”näin minä uskon ja näin minä ajattelen”. Niin sitten on tavallaan luottanut siihen, että Jumala voi toimia myös sitä kautta, tavallaan välineenä käyttää minua ja sitten se hyvä leviää ja luottamus kasvaa. Ja ihan sekin, että miten mä kohtelen muita lähimmäisenä, niin sekin heijastaa sitä mun uskoa.” (H3/nainen)

---

¹⁸² Itkonen 2018, 298.

¹⁸³ H1/mies, H5/nainen, H7/mies.

¹⁸⁴ Gothóni & Kettunen 2014, 36.

¹⁸⁵ Nuorten keskus & Pruuki 2008, 11.

¹⁸⁶ Gothóni & Kettunen 2014, 36–37.

Nuorisotyönohjaajat ovat jakaneet toivoa tuovia raamatunkohtia, rukoilleet yhdessä nuorten kanssa sekä pitäneet hartauksia.¹⁸⁷ Eräs haastateltava kertoi, että nuorille on järjestetty hengellisen pohdinnan tilanteita, joihin halukkaat ovat saaneet osallistua.¹⁸⁸ H7 toteaa, että toivon sanoman vieminen nuorille on keskeistä:

”Raamattu on täynnä sellaisia, missä tapahtuu isoja tragedioita ja siitä huolimatta kuitenkin ne tapahtuu. Ja Jumala on mukana siellä tapahtumissa sekä aikaansaamassa niitä, että toisaalta sitten myöskin sen jälkipyykissä mukana lohduttamassa ja tuomassa toivoa tulevaisuudesta. Mun mielestä kristillinen elämä kuitenkin perustuu toivoon ja parempaan huomiseen ja siihen, että jossain vaiheessa tämä helpottaa, niin minusta sen viestin vieminen on tosi tärkeää nuorille ja ollaan siitä paljon puhuttukin.” (H7/mies)

Haastatteluaineistosta kuitenkin voi nähdä, että hengellisiä sielunhoidon välineitä, kuten rukousta, hartauksia ja Raamatun sanaa, hyödynnetään ainoastaan, jos ne sopivat luontevasti tilanteeseen. Neljä haastateltavaa kuvaili, että jos kohdattava haluaa keskustella uskonnollisista asioista, nuorisotyönohjaajat voivat mielellään keskustella niistä.¹⁸⁹ Yhdessä haastattelussa keskeiseksi teemaksi nousi hengellisten sielunhoitovälineiden hyödyntäminen nuorten sielunhoidossa. Nuorisotyönohjaajan mukaan hengellisiä sielunhoitovälineitä ei ole tarkoitus salailla, mutta niitä hyödynnetään vain, jos ne liittyvät nuoren esille nostamiin aiheisiin. Hänen mukaansa esimerkiksi Raamattua hyödynnetään tilanteeseen sopivasti, jos sen sanomasta on tukea ja toivoa nuorille.¹⁹⁰ Eräs haastateltava painotti, että keskustelun pitää tapahtua nuoren ehdoilla.¹⁹¹ Haastatteluaineiston perusteella sielunhoitotilanteet eivät voi olla pakottavaa julistamista, ja omaa epävarmuutta sielunhoitajana ei saa peittää Raamatun sanan julistamisella. Neljän nuorisotyönohjaajan mukaan nuorten sielunhoidossa esille nostamia aiheita ei voi ohittaa ja kuitata hengellisillä sielunhoitovälineillä.¹⁹² Tämä näkyy seuraavassa vastauksessa:

---

¹⁸⁷ H2/mies, H3/nainen, H4/mies, H7/mies, H8/nainen, H9/nainen, H10/nainen.

¹⁸⁸ H9/nainen.

¹⁸⁹ H1/mies, H6/mies, H7/mies, H9/nainen.

¹⁹⁰ H4/mies.

¹⁹¹ H7/mies.

¹⁹² H1/mies, H4/mies, H6/mies, H9/nainen.

”Kyllä mä hyvin varovainen olisin julistamisen suhteen. Kyllä seurakunnan perusolemuksen kuuluu julistaminenkin ja sellainen sanomallinen opetus, mutta sen paikka on joku ihan muu kuin sielunhoitotilanne. Okei, kokenut taitava sielunhoitaja voi myöskin sielunhoitotilanteessa tuoda tällaisia asioita ja nostaa tällaisia kysymyksiä esille, mutta siinä on kyllä sitten tällaisen tietynlaisen henkisen ja hengellisen väkivallankin mahdollisuus olemassa tietyllä tavalla, jos tekee virhearvioita. Mä en ainakaan näe, että se auttaa sitä hoitoa vailla olevaa ihmistä yhtään, jos hänen murheensa yritetään pois pyyhkiä tai kuitata. ”Jeesus rakastaa sua” -lause on totta, mutta se ei ehkä ole sielunhoitotilanteen lause. Kyllä mä ajattelen, että sitten jos pystytään pitämään ihmisistä tommoisessa tilanteessa huolta ja kohtaamaan hänet ja hänen ajatukset ja ehkä ongelmatkin, niin sitten jos pystytään auttamaan sillä kohtaamisella, niin sitten ihminen voi ehkä jossain kohtaa hakeutua sellaiseen tilanteeseen, missä luontevasti se julistuskin voi tapahtua.” (H6/mies)

Nuorisotyönohjaajien haastatteluissa keskeiseksi temaksi nousi lähimmäisen lähtökohdat huomioiva ratkaisukeskeinen auttaminen nuorten sielunhoidossa. Haastatteluaineiston perusteella haastateltavat pitävät tärkeänä aitoa kokonaisvaltaista nuorten kohtaamista sielunhoitotilanteissa. Kolme haastateltavaa kuvaili nuorten kohtaamista ”matkakumppanuuden” ja ”vierellä kulkemisen” ajatusten kautta.¹⁹³ Neljä haastateltavaa piti merkittävänä, että sielunhoitotilanteessa ollaan nuoria varten ja pysähtyy näiden asioiden äärelle.¹⁹⁴ Työntekijät ovat halunneet olla nuorten tukena, eivätkä jättää nuoria yksin huolien kanssa. Kolme haastateltavaa kertoi kyselleensä nuorilta, millaisia tarpeita näillä on. Nuorilta on myös pyydetty ehdotuksia koronapandemian poikkeusolojen aikaiselle toiminnalle, ja heidän tarpeisiinsa on pyritty vastaamaan.¹⁹⁵ Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaajien näkemykset sielunhoidosta tulevat lähelle lähimmäis-keskeistä sielunhoitoa. Kiisken ja Peltomäen tutkimusten mukaan lähimmäis-keskeisessä sielunhoidossa sielunhoitaja auttaa hädässä olevaa kaiken tietotaitonsa avulla ja kohtaaminen tapahtuu kohdattavan lähtökohdista käsin.¹⁹⁶

---

¹⁹³ H1/mies, H3/nainen, H4/mies.

¹⁹⁴ H1/mies, H2/mies, H4/mies, H10/nainen.

¹⁹⁵ H3/nainen, H5/nainen, H7/mies.

¹⁹⁶ Kiiski 2009, 29–30; ks. myös Peltomäki 2019, 24.

Neljässä nuorisotyönohjaajien haastattelussa keskeiseksi teemaksi nousi nuorten kohtaaminen näiden lähtökohdista käsin. Nuorisotyönohjaajat mainitsivat, että nuoria on tuettu koronapandemian poikkeusolojen aikana arjesta selviytymisessä, kuten koulunkäynnissä.¹⁹⁷ Kahden haastattelun perusteella nuoria on autettu siinä, missä he ovat eniten kaivanneet apua. Niiden mukaan aina ensin on huomioitu autettavien perustarpeet.¹⁹⁸ Kaksi nuorisotyönohjaajaa kertoi, että seurakunnat ovat järjestäneet nuorille säännöllistä toimintaa päivittäin tukemiseksi ja pitäneet nuorista huolta.¹⁹⁹ H9 kuvailee lähimmäiskeskeistä auttamista seuraavasti:

”Ensiksi tulee auttaa siinä, missä kohdattava eniten sitä apua tarvitsee. Kyllä mä semmoisessa sielunhoidollisessa kohtaamisessa lähden nuorten perustarpeista. Siitä että sillä on turvallinen ja hyvä olo ennen kuin sitten mennään tavallaan ihan semmoiseen sielunhoidolliseen keskusteluun. Oon niin vahvasti sellaisen perusturvallisuuden luoja ja sitä kautta sitten annan mahdollisuuden myös muunlaiseen kohtaamiseen. Mutta kyllä mun mielestä nuorelle pitää saada ensimmäiseksi kaikki sen perusasiat kuntoon ennen kuin voidaan puhua mistään semmoisesta syvemmästä kohtaamisesta. Tavallaan sillein lähimmäiskeskeisesti nuorten lähtökohdista käsin.” (H9/nainen)

Seitsemän nuorisotyönohjaajaa puhui läsnä olevan kuuntelemisen olevan tärkeämpää kuin puhumisen ja vastausten antamisen sielunhoitotilanteissa.²⁰⁰ Vastaava näky Kiiskan tutkimuksessa, jonka mukaan lähimmäiskeskeisessä sielunhoidossa keskeistä on kohdattavan asian kuunteleminen.²⁰¹ Yksi haastateltava nimesi tärkeäksi asiaksi turvallisena aikuisena olemisen nuorelle. Hän mainitsi, että erityisen merkittävää on luoda turvallinen ilmapiiri kohtaamistilanteisiin.²⁰² Erään haastattelun perusteella turvallista ilmapiiriä sielunhoitotilanteisiin on tuonut koronapandemiaan liittyvien ohjeistusten noudattaminen, kuten kasvomaskien käyttäminen ja käsihygieniasta huolehtiminen.²⁰³ Neljä nuorisotyönohjaajaa kertoi haastatteluissa, että kaikista keskeisintä turvallisen ilmapiirin luomiseksi kohtaamistilanteisiin on luottamuksellinen suhde

---

¹⁹⁷ H1/mies, H4/mies, H6/mies, H9/nainen.

¹⁹⁸ H1/mies, H9/nainen.

¹⁹⁹ H2/mies, H6/mies.

²⁰⁰ H1/mies, H2/mies, H3/nainen, H4/mies, H5/nainen, H6/mies, H7/mies.

²⁰¹ Kiiski 2009, 29.

²⁰² H1/mies, H3/nainen, H10/nainen.

²⁰³ H3/nainen.

kohdattavan ja kohtaajan välillä.²⁰⁴ Yhden nuorisotyönohjaajan mukaan nuoren voi olla vaikeaa kertoa vieraalta tuntuvalle nuorisotyönohjaajalle kokemusmaailmastaan, koska luottamussuhdetta ei ole välttämättä syntynyt.²⁰⁵

Yksi nuorisotyönohjaaja kertoi haastattelussa sielunhoitotilannetta helpottavista asioista. Hän mainitsi, että turvallista ilmapiiriä kohtaamistilanteeseen tuo osapuolten kielten kohtaaminen.²⁰⁶ Kielten kohtaamiseen liittyy kohtaajan tunne- ja sosiaalinen äly, josta ovat kirjoittaneet Vähäkangas et al. Heidän mukaansa tunne- ja sosiaalinen äly ovat tärkeitä jokaiselle kohtaajan asemassa toimivalle ammattilaiselle, koska niiden avulla sielunhoitaja pystyy tunnistamaan ja käsittelemään omia tunteitaan sekä tunnistamaan myös kohdattavan tunteita. Lisäksi niiden avulla voi osoittaa empatiaa ja asettua toisen ihmisen asemaan lukemalla nonverbaalia viestintää.²⁰⁷ H1 sanoittaa, miten turvallista ilmapiiriä pystytään luomaan kohtaamiseen:

”Miten itse vois työntekijänä entistä enemmän keskittyä siihen kohtaamiseen. Jotenki siihen vierellä olemiseen ja kulkemiseen. Ettei tarvis säätää. Ehkä se on sitä rohkaisua ja rohkaisumista siihen, että mä suostun olemaan näiden asioiden äärellä. Oli ne sitten kriisejä, uskonnollisia ja hengellisiä kysymyksiä tai muuten nuoren elämään liittyviä kysymyksiä. Työntekijäjoukko kaikkinsa meidän kirkossa on tosi kirjava. Jotkut tykkää mieluummin askarrella kuin puhua tai toiset tykkää enemmän olla syvissä vesissä ja puhua vahvaa teologiaa. Kun kysymykset ja kieli ei kohtaakaan, niin ehkei siinä synny sitten sitä täydellistä luottamusta tai turvallisuutta. Aikaahan se vaatii, se vaatii pysähtymistä ja aitoa olemista.”

(H1/mies)

Kuusi nuorisotyönohjaajaa totesi haastatteluissa, miten keskeistä on jakaa tilaa, aikaa ja paikkoja nuorten sielunhoidossa. Heidän mukaansa näin luottamussuhde voi syntyä nuorisotyönohjaajan ja nuoren välille.²⁰⁸ Yksi nuorisotyönohjaaja kertoi sielunhoidettavan ehdottoman hyväksymisen

---

²⁰⁴ H1/mies, H3/nainen, H7/mies, H8/nainen.

²⁰⁵ H8/nainen.

²⁰⁶ H1/mies.

²⁰⁷ Vähäkangas et al. 2019, 252.

²⁰⁸ H1/mies, H3/nainen, H4/mies, H6/mies, H8/nainen, H10/nainen.

lisäävän luottamusta kohtaamistilanteessa.²⁰⁹ Vastaavasti Gothónin ja Kettusen mukaan lähim-
mäiskeskeisessä sielunhoidossa painotetaan sielunhoidettavan ehdotonta hyväksymistä.²¹⁰
Myös Nuorten keskuksen ja Pruukin mukaan sielunhoitajan tulisi kohdata nuori lempeästi ja
myötätuntoisesti.²¹¹ Nuorten keskuksen ja Pruukin tutkimus vahvistaa haastatteluaineistoni nä-
kökulmaa, koska sen mukaan sielunhoitajan moralisoiva ja tuomitseva asenne nuorta kohtaan
lisää nuoren kärsimystä.²¹²

Eräs haastateltava puhui myötätuntoisen kohtaamisen merkityksestä. Hän totesi, että sielunhoi-
tajan tulisi kohdata nuori myötätuntoisesti ja armollisesti.²¹³ Vähäkankaan et al. artikkeli tukee
haastatteluaineistoni näkökulmaa, koska sen mukaan myötätunnon avulla kohtaaja pystyy oman
itsetuntemuksensa kautta tunnistamaan kohdattavan tilanteen ja kohtaamaan sielunhoidetta-
van sellaisena kuin tämä on. Artikkelin perusteella kohtaajan tunteiden, taustan ja ajatusten ei
siis pitäisi ohjata häntä näkemään kohdattavaa tietyllä tavalla.²¹⁴

Kaksi nuorisotyönohjaajaa kertoi hienotunteisuuden olevan keskeistä nuorten sielunhoitotilan-
teissa.²¹⁵ Yksi haastateltava mainitsi sielunhoitajan vastuullisesta tehtävästä, ja hänen mukaansa
sielunhoitajan tulee olla tarkka ja varovainen itsensä ilmaisemisessa. Tällöin kohdattavan koke-
mukset eivät tulisi loukatuiksi tai vähätellyiksi.²¹⁶ Kaksi nuorisotyönohjaajaa puhui sosiaalisen
läsnäolon tunteesta vuorovaikutustilanteissa. Heidän mukaansa yhteinen huumori, leikkisyys ja
nauraminen voivat lisätä sosiaalisen läsnäolon tunnetta vuorovaikutustilanteissa, mutta huumo-
rin kanssa tulee kuitenkin olla erityisen tarkkana, ettei loukkaa toista.²¹⁷

---

²⁰⁹ H6/mies.

²¹⁰ Gothóni & Kettunen 2014, 30.

²¹¹ Nuorten keskus & Pruuki 2008, 11; ks. myös Kettunen & Gothóni 2014, 93.

²¹² Nuorten keskus & Pruuki 2008, 11.

²¹³ H6/mies.

²¹⁴ Vähäkangas et al. 2019, 252.

²¹⁵ H3/nainen, H6/mies.

²¹⁶ H6/mies.

²¹⁷ H3/nainen, H6/mies.

Lähimmäiskeskeisen sielunhoitokäsityksen ohella haastateltavien vastauksissa näkyy selkeää linkittymistä ratkaisukeskeiseen sielunhoitoon, jossa sielunhoitajan tehtävänä on tukea sielunhoidettavaa ongelmien ratkaisemisessa.²¹⁸ Nuorisotyönohjaajan mukaan nuorten ongelmat on otettu vakavasti, ja keskusteluavun tarpeessa olevat on pyritty huomaamaan.²¹⁹ Neljä haastateltavaa kertoi ratkaisukeskeisyyteen liittyvän esimerkiksi, että Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaajat ovat rohkaisseet ja kannustaneet nuoria olemaan uudestaan heihin yhteydessä, jos näiden huolet ja ongelmat eivät helpota ja jos näillä on vaikeaa. Lisäksi he mainitsivat nuoren rohkaisemisesta huolten kertomiseen huoltajille. Lisäksi he kertoivat, että nuoria on kehoitettu pitämään vertaissuhteisiin yhteyttä.²²⁰ Gothónin ja Kettusen tutkimus tuo tutkielmaani täydentävää näkökulmaa, ja heidän mukaansa ratkaisukeskeisen sielunhoidon menetelminä ovat ongelmien uudelleenmäärittely, tavoitteiden asettaminen, vahvistavan positiivisen palautteen antaminen, tunteiden nimeäminen sekä keskustelun ohjaaminen tilanteisiin, joissa ongelmia ei ole ollut.²²¹

Kolme nuorisotyönohjaajaa piti haastatteluissa tärkeänä teemana sielunhoidon jatkumoa.²²² Se tarkoittaa toimintaa, jossa seurataan nuorten tilannetta, eikä jätetä nuorta yksin.²²³ Yksi haastateltava mainitsi, miten tärkeää on olla mukana tukemassa nuoria heidän eri elämänvaiheissaan. Hänen mukaansa nuorille tulee vahvistaa ajatusta, ettei heitä hylätä vaikeinakaan aikoina.²²⁴ Yksi haastateltava puhui ratkaisukeskeisyyteen liittyvän myös esimerkiksi, että nuoria on ohjattu eteenpäin erilaisten auttamistahojen, kuten terveystalon ammattilaisten, luo.²²⁵ Nuorisotyönohjaajat ovat myös ottaneet yhteyttä nuorten koteihin, jos on tuntunut, että omat resurssit eivät ole riittäneet nuorten auttamiseen.²²⁶ H4 kuvailee, mitä jatkumo sielunhoitosuhteissa tarkoittaa:

”Se ei oo vaan se, kun tulee ongelma, niin ”mä nyt vaan tässä kohtaa viestittelen sun kaa”.

Vaan haluaa myöskin palata siihen, että ”hei mulla on muistissa se sun huoli, mites muuten

---

²¹⁸ Gothóni & Kettunen 2014, 34.

²¹⁹ H2/mies.

²²⁰ H2/mies, H3/nainen, H7/mies, H9/nainen.

²²¹ Gothóni & Kettunen 2014, 33.

²²² H2/mies, H4/mies, H5/nainen.

²²³ H2/mies, H4/mies, H5/nainen, H9/nainen.

²²⁴ H5/nainen.

²²⁵ H3/nainen.

²²⁶ H9/nainen.

nyt jakselet". Että se ei jää vaan siihen yhteen kertaan, vaan tuo sen näkökulman myös toivottavasti, että "no onko siihen tullut mitään helpotusta". Se ei oo vaan se juttelu, että taputetaan olkapäähän siinä hetkessä vaan se, että oikeasti välitetään ja sitten palataan siihen, että "olen muistanut ongelmasi". (H4/mies)

Yksi nuorisotyönohjaaja totesi sielunhoitotyön olevan persoonalla tehtävää työtä.²²⁷ Kolme nuorisotyönohjaajaa puhui sielunhoitajan luvasta olla oma itsensä. He mainitsivat, että kohtaajalla on lupa olla oma itsensä kohtaamistilanteissa, ja sielunhoitaja voi näyttää oman epätäydellisyytensä ja tietämättömyytensä. Kolmen haastateltavan mukaan sielunhoitajalla ei tarvitse olla vastauksia kaikkeen, ja sielunhoidossa lähimmäiskeskeisyyttä lisää, että asioita voidaan ihmetellä ja pohdiskella yhdessä.²²⁸ Yksi haastateltava kertoi, että nuorta ja sielunhoitajaa lähentää, kun sielunhoitaja ei esitä tietävänsä kaikkeen vastauksia ja olevansa täydellinen. Haastateltava mainitsi, että tietämättömyytensä myöntämisellä tekee itsensä tasa-arvoisemmaksi nuorten kanssa, jolloin ei asetuta nuoren yläpuolelle ja liian suureen auktoriteettiasemaan. Tällainen voi syventää luottamussuhdetta sielunhoitajan ja kohdattavan välillä.²²⁹ Vaikka haastatteluaineiston perusteella sielunhoitaja voi tuoda oman epätäydellisyytensä esille, kahden haastateltavan mukaan on keskeistä ilmaista nuorille, etteivät auttajat kuormitu nuoren kertomista huolista.²³⁰ Tämä näkyy seuraavassa vastauksessa:

"Siinä on aika merkittävää se, miten nuorisotyönohjaaja kohtaa nuoren ja se viesti, että "hei mä kestäen sen, mitä sä sanot ja sun ei tarvi huolehtia musta ja mä oon täs sua varten". (H10/nainen)

Haastatteluaineiston perusteella nuorisotyönohjaajat pitävät tärkeänä, että sielunhoitaja on helpposti lähestyttävä aktiivinen auttaja. Yhdessä haastattelussa nuorisotyönohjaaja mainitsi sielunhoitajan omasta aktiivisuudesta ja nuoriin yhteydessä olemisesta. Hän puhui, että yhteydenpito-

---

²²⁷ H7/mies.

²²⁸ H3/nainen, H7/mies, H9/nainen.

²²⁹ H7/mies.

²³⁰ H3/nainen, H10/nainen.

kanavien tulee olla monipuolisia, jotta keskusteluavun tarpeessa olevat pystyttäisiin huomamaan.²³¹ Seitsemässä haastattelussa keskeiseksi teemaksi nousi tavoitettavissa olemisen tärkeys nuorten sielunhoidossa. Niiden perusteella nuorisotyönohjaajien saatavilla ja esillä oleminen tekee avun hakemisen helpommaksi nuorille.²³² Yksi haastateltava totesi, että yhteydenottoihin tulee reagoida mahdollisimman nopeasti, jotta nuorille tulee olo, että heistä välitetään.²³³ H2 sanoittaa helposti lähestyttävyyttä seuraavasti:

”Se oli tavallaan päivittäistä läsnäoloa kivan ja mukavan touhun kautta. Ja sitten tietenkin sitä kautta myös pyrittiin pitämään sitä, että me ollaan koko ajan tavoitettavissa. Että jos joku haluaa lähettää viestiä ihan itsekseen ja jutella ja olla meidän kanssa, niin oli ne puhe-
lut ja viestit semmoiseen henkilökohtaiseen kohtaamiseen tuota kautta auki. Mut sillä lailla itselle tuli semmoinen olo, että monenlaista ainakin oli, ja vähän semmoista kaikille kaikkea tyyppistä yritettiin, että oltais näkyvillä ja oltais läsnä.” (H2/mies)

Nuorisotyönohjaajat ovat yrittäneet etsiä sellaisia paikkoja esimerkiksi sosiaalisesta mediasta, jossa nuoret viettävät aikaa. Kuusi haastateltavaa kertoi, että nuorisotyönohjaajien olisi keskeistä olla tällaisissa paikoissa, kuten Instagramissa ja WhatsAppissa, esillä ja käytettävissä. Heidän mukaansa nuorten suosiossa olevissa paikoissa näkyvillä oleminen tekee nuorisotyönohjaajista helposti lähestyttävämpiä.²³⁴ Poikkeusolojen aikana nuoria on lähestytty etäyhteyksien kautta.²³⁵ Tämä ilmenee seuraavassa vastauksessa:

”Se mitä ei pystytty tekemään, että mennään kasvokkain sinne nuorten luo silloin, ja se näkyi tietysti heti siitä, että kyllä nuoren on helpompi jakaa niistä asioistaan, kun joku tulee hänen luokseen kuin ottaa asiakseen ja hakeutua itse sen luokse, kuka vois auttaa. Ensimmäinen kommentti mielellään saisi tulla sieltä työntekijän suunnasta ja seurakunnan suunnasta, että mennään sinne missä nuori on edes etäyhteyksien avulla. Niin sitä kautta voi

---

²³¹ H2/mies.

²³² H2/mies, H3/nainen, H4/mies, H6/mies, H7/mies, H8/nainen, H10/nainen.

²³³ H3/nainen.

²³⁴ H2/mies, H3/nainen, H4/mies, H7/mies, H8/nainen, H10/nainen.

²³⁵ H6/mies.

syntyä myöskin sitä semmoista kohtaamista ja luottamuksellista suhdetta, että ehkä haluaa niiden omien asioiden kanssa tulla myöskin seurakunnan luo.” (H6/mies)

4.2 Nuorten sielunhoito etäyhteyksiä apuna hyödyntäen

Tarkastelen tässä alaluvussa, millaista nuorten sielunhoito on ollut etäyhteyksiä apuna hyödyntäen. Tarkastelen tätä Lapuan hiippakunnan seurakuntien nuorisotyöntekijöiden kokemusten näkökulmasta. Kerron, millaisia mahdollisuuksia etäyhteydet tarjoavat nuorten sielunhoitoon. Toisaalta esittelen myös, millaisia haasteita nuorten sielunhoidossa on ollut koronapandemian poikkeusolojen aikana.

Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaajien mukaan etäyhteyksien kautta tapahtuvaan sielunhoitoon liittyy valikoima erilaisia mahdollisuuksia. Haastatteluaineiston perusteella hiippakunnan seurakunnat ovat tarjonneet nuorten sielunhoidolle monenlaisia tilaisuuksia eri sosiaalisen median kanavissa ja virtuaalisilla alustoilla. Kaikki haastateltavat kertoivat auttavaa kohtaamista tapahtuneen niin ryhmissä kuin nuorisotyönohjaajan ja nuoren välillä kahden kesken. He mainitsivat, että käytettävissä olevia mahdollisuuksia ja välineitä on hyödynnetty mahdollisimman hyvin.²³⁶ Kuusi nuorisotyönohjaajaa mainitsi haastatteluissa, että nuorisotyönohjaajat ovat pystyneet etäyhteyksien avulla tiedottamaan nuoria sosiaalisessa mediassa koronapandemian poikkeusolojen aikaisista muutoksista, yhteydenpitokanavista ja ohjeistuksista.²³⁷

Kolme nuorisotyönohjaajaa puhui ryhmää ylläpitävän toiminnan järjestämisestä. Heidän mukaansa virtuaalisilla alustoilla, erityisesti Instagramissa, on pystytty järjestämään ryhmää ylläpitävää toimintaa.²³⁸ Neljä haastateltavaa mainitsi Instagram-sovelluksen livelähetykset, joissa nuorisotyönohjaajat ovat voineet olla vuorovaikutuksessa nuorten kanssa. He kertoivat nuorten voineen viettää aikaa ystäviensä kanssa tällaisessa toiminnassa.²³⁹ Kahdeksan haastattelun perusteella nuorisotyönohjaajat ovat pitäneet WhatsAppia luontevana yhteydenpitokanavana, ja siellä

²³⁶ H1/mies, H2/mies, H3/nainen, H4/mies, H5/nainen, H6/mies, H7/mies, H8/nainen, H9/nainen, H10/nainen.

²³⁷ H3/nainen, H4/mies, H6/mies, H7/mies, H8/nainen, H9/nainen.

²³⁸ H1/mies, H2/mies, H3/nainen.

²³⁹ H2/mies, H3/nainen, H5/nainen, H7/mies.

on pystynyt jakamaan ryhmille erilaisia videotallenteita sekä käymään kahdenkeskistä keskustelua nuorisotyönohjaajan ja nuoren välillä.²⁴⁰ H2 kuvailee sisällöntuottamisen mielekkyttä seuraavasti:

”Sisältöjä tuntui mielekkäältä koko kevään ajan tehdä, kun tuntui, että niitä käytiin sitten seuraamassa.” (H2/mies)

Seitsemän nuorisotyönohjaajaa kertoi haastatteluissa, että he ovat kokeneet mielekkääksi sisällöntuottamisen. Heidän kokemustensa mukaan uusilla työskentelymenetelmillä on tavoitettu hyvin seurakunnan toimintaan aktiivisesti osallistuvia nuoria.²⁴¹ Viiden haastattelun perusteella seurakunnan aktiiviset nuoret ovat koronapandemian poikkeusolojen aikana ottaneet yhteyttä tuttuun nuorisotyönohjaajaan erityisesti WhatsApp-sovelluksessa.²⁴² Kaksi nuorisotyönohjaajaa mainitsi nuorten kertoneen monenlaisista ajatuksistaan ja tunteistaan, epämiellyttävimmistäkin, kirjoittamalla niistä esimerkiksi yksityisviesteissä.²⁴³ Yksi haastateltava puhui, että emojiilla on kuvattu erilaisia tunnetiloja etäyhteyksissä tapahtuneissa keskusteluissa, ja emojiit ovat lisänneet keskustelujen vuorovaikutuksellisuutta.²⁴⁴

Eräs haastateltava on kokenut, että etäyhteyksien avulla on pystynyt tavoittamaan myös uusia nuoria, jotka eivät ole olleet aiemmin mukana seurakunnan toiminnassa.²⁴⁵ Neljän haastattelun perusteella seurakuntien työntekijät ovat hakeutuneet järjestämään toimintaa erityisesti sosiaalisen median kanaviin, joissa nuoret ovat tavoitettavissa ja joissa nuoret muutenkin viettävät aikaansa. Tällainen kanava on ollut esimerkiksi Instagram.²⁴⁶ Kahden nuorisotyönohjaajan mukaan etäyhteyksien kautta tapahtuvaa toimintaa tulee mainostaa hyvin, jotta siihen saadaan osallistujia.²⁴⁷

---

²⁴⁰ H1/mies, H2/mies, H4/mies, H5/nainen, H6/mies, H7/mies, H8/nainen, H9/nainen.

²⁴¹ H1/mies, H2/mies, H3/nainen, H5/nainen, H6/mies, H7/mies, H9/nainen.

²⁴² H1/mies, H4/mies, H5/nainen, H6/mies, H9/nainen.

²⁴³ H7/mies, H8/nainen.

²⁴⁴ H10/nainen.

²⁴⁵ H3/nainen.

²⁴⁶ H2/mies, H3/nainen, H8/nainen, H9/nainen.

²⁴⁷ H6/mies, H8/nainen.

Yksi haastateltava kertoi, että Lapuan hiippakunnan seurakuntien sosiaalisen median kanavissa on jaettu nuorille monenlaisten erilaisten auttamistahojen, kuten kriisichattien, yhteystietoja ja tiedotettu monenlaisista erilaisista kohtaamisen mahdollisuuksista.²⁴⁸ Vastaavasti Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskus on kehottanut nuorisotyönohjaajia ohjaamaan nuoria erilaisten ammattilaisten ja koulutettujen vapaaehtoisten tarjoamiin chatteihin.²⁴⁹ Tällainen on esimerkiksi valtakunnallinen 12–29-vuotiaille suunnattu Sekaisin-chat, jossa voi keskustella omista asioistaan anonyymina ja luottamuksellisesti koulutetun ammattilaisen tai vapaaehtoisen kanssa.²⁵⁰ Lisäksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskusteluavussa vaitiolovelvolliset koulutetut vapaaehtoiset ja kirkon työntekijät tarjoavat tukea elämän haastaviin tilanteisiin. Tällaista tukea tarjotaan esimerkiksi Palvelevassa puhelimessa ja NettiSaappaassa, joka on sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa keskustelua nuorten kanssa.²⁵¹

Eräs Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaaja pitää aktiivista sisällöntuotantoa keskeisenä tavoitettavissa olemisen muistuttamiseksi.²⁵² Vastaavasti Verken eli Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskuksen mukaan digitaalisessa nuorisotyössä keskeistä on suunnitelmallinen ja säännöllinen sosiaalisen median viestintä. Sen mukaan suunnitelmassa voidaan esimerkiksi miettiä, millaista sisältöä tuotetaan missäkin sosiaalisen median kanavassa ja miten nuoret voidaan tavoittaa sosiaalisessa mediassa.²⁵³

Kaksi nuorisotyönohjaajaa piti haastatteluissa keskeisenä matalalla profiililla tapahtuvaa sisällöntuotantoa ja toiminnan järjestämistä. Matalalla profiililla tapahtuva toiminta tarkoittaa, ettei sisällön tarvitse olla täydellistä materiaalia esimerkiksi videoiden laadun suhteen, vaan sitä voi tehdä omien resurssiensa mukaan.²⁵⁴ Kahden haastattelun perusteella pääasia Lapuan hiippakunnan työntekijöiden mielestä on, että toimintaa järjestetään.²⁵⁵ Kolme nuorisotyönohjaajaa puhui haastatteluissa, että hiippakunnan nuorisotyönohjaajat ovat hyödyntäneet etäyhteyksissä

---

²⁴⁸ H3/nainen.

²⁴⁹ Verke 2020.

²⁵⁰ Netari 2020; ks. myös Suomen Mielenterveys ry 2020.

²⁵¹ Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020.

²⁵² H6/mies.

²⁵³ Verke 2020.

²⁵⁴ H6/mies, H10/nainen.

²⁵⁵ H6/mies, H10/nainen.

omia resurssejaan ja tietotaitoaan sekä järjestäneet toimintaa, jota he ovat parhaiten osanneet. He ovat hyödyntäneet erityisesti virtuaalisia alustoja, jotka itselle sopivat parhaiten ja jotka ovat itselle tutuimpia.²⁵⁶ H6 sanoitti sisällöntuottamista näin:

”Työntekijät tekivät kerran kuussa kirkosta hartausvideoita ja muuta ja hyvin matalalla profiililla sillä tavalla, että ei välttämättä satsattu siihen, että onko se nyt ammattitasoista tavaraa ja näin. Ja kooltaan sellainen, että sen pystyi WhatsApp-ryhmään välittämään. Kyllä WhatsApp oli aika isossa roolissa, se täytyy sanoa. Se oli nuorille tuttu väline ja siinä tavoitti helposti paljon ihmisiä. Toki sitten ehkä WhatsApp oli myöskin semmoinen väline, että tällaiseen kahdenkeskiseen viestittelyyn käytettiin aika paljon sitä.” (H6/mies)

Kuuden haastateltavan mukaan etäyhteyksissä pystyy olemaan tavoitettavissa ja esillä monissa eri sosiaalisen median kanavissa, kuten Instagramissa, Snapchatissa, WhatsAppissa ja Discorissa, ja nuorten huoliin pystytään reagoimaan nopeasti.²⁵⁷ Kuusi nuorisotyönohjaajaa kertoi sielunhoitokeskustelujen mahdollisuudesta eri sosiaalisen median kanavissa. He sanoivat etäyhteyksissä olevan monenlaisia mahdollisuuksia yhteydenpitoon.²⁵⁸ Yksi haastateltava totesi, että nuorille on annettu virtuaalisilla alustoilla psykososiaalista tukea.²⁵⁹ Ojanperä-Samulinin tutkimus vahvistaa tutkimustulosteni näkökulmaa. Hänen mukaansa etäyhteyksissä tapahtuvassa auttamisessa voidaan keskustella ihmisten, joilla on vaikeaa elämässään, kanssa.²⁶⁰

Eräs nuorisotyönohjaaja iloitsi Lapuan hiippakunnan seurakuntien etätilaisuuksien hyvästä osallistujamäärästä.²⁶¹ Yksi haastateltava mainitsi nuorten osallisuuden olevan tärkeää etäyhteyksissä.²⁶² Eräs haastateltava on kokenut hyvänä asiana, että etäyhteyksissä on ollut enemmän ohjelmallisuutta verrattuna kasvokkain tapahtuvaan ryhmän kohtaamiseen.²⁶³ Kahden haastatelta-

---

²⁵⁶ H4/mies, H6/mies, H10/nainen.

²⁵⁷ H1/mies, H2/mies, H3/nainen, H4/mies, H6/mies, H9/nainen.

²⁵⁸ H3/nainen, H4/mies, H6/mies, H7/mies, H8/nainen, H9/nainen.

²⁵⁹ H1/mies.

²⁶⁰ Ojanperä-Samulin 2017, 224–225.

²⁶¹ H2/mies.

²⁶² H10/nainen.

²⁶³ H3/nainen.

van mukaan nuorisotyönohjaajat ovat toimintaa suunnitellessaan kysyneet nuorilta, millaista toimintaa nämä haluaisivat seurakunnan järjestävän nuorille etäyhteyksien kautta, ja nuorten toiveita ja ehdotuksia on huomioitu.²⁶⁴ Eräs haastateltava kuvaili nuorten toivoneen ohjelmallisuutta, kuten hartauksia, pelejä ja musisointia, etäyhteyksiin.²⁶⁵

Yksi nuorisotyönohjaaja mainitsi haastattelussa etäyhteyksien hyväksi puoliksi esimerkiksi ajansäädön, koska ei tarvitse siirtyä pitkiä matkoja paikasta toiseen, vaan kaikki toiminta tapahtuu samassa paikassa saman tietokoneen äärellä.²⁶⁶ Siksi koronapandemian poikkeusolojen aikana nuorisotyönohjaajilla on jäänyt aikaa nuorten kuulumisten kyselemiseen ja nuoria varten kuulolla olemiseen neljän haastateltavan mukaan.²⁶⁷ Kaksi nuorisotyönohjaajaa kertoi, että nuorilta on yksityisviesteillä kysytty kuulumisia.²⁶⁸ Kaksi haastateltavaa on pitänyt nuorten kuulumisten kyselyä keskeisenä toimintana koronapandemian poikkeusolojen aikana tapahtuneessa nuorten sielunhoidossa.²⁶⁹ Tämä näkyy seuraavassa vastauksessa:

”Minä rupesin ihan kolmelle neljälle nuorelle päivässä laittamaan viestiä, että ”mitä kuuluu” ja ”miten menee”. Koska huomasin, että ääneen puhuminen on nuorille tänä päivänä jotenkin tosi hankalaa, että sitten taas viestiin voi olla, että avataan aika kovastikin tuntoja. Mutta sitten kun jos vaikka soittaa tai ollaan muuten vaan jutuilla ja kysyy, että ”miten menee”, niin voi olla, että ei tuu oikein mitään. Viestejä laitettiin paljon. Niissä sitten aika moni nuori sanoikin, että oli kiva, että laitettiin ihan semmoista yksityisviestiä, että ”mitä kuuluu” ja ”miten menee” ja sanoivat, että ei välttämättä jossain viestiryhmässä tai Discordissa kauheesti huvita lähteä avaamaan tuntojaan.” (H7/mies)

Kolme haastateltavaa piti hienona asiana kauempana asuvien nuorten parempaa tavoittamista koronapandemian poikkeusolojen aikana verrattuna poikkeusoloja edeltävään aikaan.²⁷⁰ Haas-

---

²⁶⁴ H3/nainen, H5/nainen.

²⁶⁵ H3/nainen.

²⁶⁶ H2/mies.

²⁶⁷ H4/mies, H6/mies, H7/mies, H9/nainen.

²⁶⁸ H2/mies, H7/mies.

²⁶⁹ H4/mies, H7/mies.

²⁷⁰ H2/mies, H7/mies, H10/nainen.

tatteluaineiston perusteella etäyhteyksien kautta kaukana asuville taataan tasavertainen osallistumismahdollisuus toimintaan. Neljän haastattelun perusteella etäyhteyksien kautta tapahtuva toiminta tasa-arvoistaa ihmisiä, koska se ei ole maantieteelliseen sijaintiin sidottua.²⁷¹ Vastavasti Situmorangin mukaan sielunhoitaja ja kohdattava voivat olla eri puolilla maailmaa ja silti tavata.²⁷² H10 kommentoi etäyhteyksien avulla toteutuvaa tasavertaisuutta:

”Etäyhteyksissä on hyvää se ainakin, että ne tasa-arvoistaa ihmisiä niin kuin vaikkapa paikkakunnasta ja paikasta riippumatta, että ihmiset voi paremmin osallistua. Se ei kysy, että onko mulla kyytiä jonnekin tai onko mulla varaa lähteä jonnekin tai onko sinne liian pitkä matka tai hankala tai jotain muuta.” (H10/nainen)

Seitsemän haastateltavan mukaan monissa hiippakunnan seurakunnissa rippikoululaiset ovat saaneet tutustua seurakunnan toimintaan etäyhteyksin. Esimerkiksi seurakunnan jumalanpalvelukseen on ollut mahdollista osallistua livestreamauksen välityksellä.²⁷³ Kaksi haastateltavaa mainitsi Lapuan hiippakunnassa järjestetyistä etärippikouluista, joita on järjestetty koronapandemian poikkeusolojen aikana. Etärippikouluissa on hyödynnetty erityisesti Microsoft Teams- ja Zoom-sovelluksia, joissa on myös videokuvamahdollisuus.²⁷⁴ Kolmen haastattelun perusteella erityisesti videokuvan välityksellä pystytään aistimaan toisen sanatonta viestintää, mikä lisää kohtaamisen vuorovaikutuksellisuutta.²⁷⁵ Pessi ja Martela tukevat tutkimukseni näkökulmaa, ja heidän mukaansa nonverbaaliseen viestintään liittyy esimerkiksi katsekontakti, avoin keskusteluasento ja muu kehollinen viestintä, kuten ilmeet, eleet, läheisyys ja kosketus. He toteavat, että kohdattavan asentojen ja kehollisen viestinnän peilaaminen vaikuttaa siihen, miten vastavuoroiseksi ja lämpimäksi kohtaaminen koetaan.²⁷⁶

Eräs nuorisotyönohjaaja kuvaili osan pitäneen etärippikouluja hyvänä ratkaisuna, koska ne ovat lisänneet nuorten tasavertaisuutta. Hän kertoi, että riskiryhmään kuuluvat nuoret eivät olisi voineet osallistua kasvokkaisessa kontaktissa tapahtuvaan rippikouluun. He ovat kuitenkin voineet

---

²⁷¹ H2/mies, H3/nainen, H7/mies, H10/nainen.

²⁷² Situmorang 2020, 169.

²⁷³ H1/mies, H2/mies, H3/nainen, H4/mies, H5/nainen, H6/mies, H8/nainen.

²⁷⁴ H3/nainen, H10/nainen.

²⁷⁵ H2/mies, H9/nainen, H10/nainen.

²⁷⁶ Pessi & Martela 2017, 304.

osallistua etäriippikouluun.²⁷⁷ Kaksi haastateltavaa puhui, että jos työntekijällä on ollut kokemuksia omasta osaamisestaan ja pystyvyydestään järjestää etäriippikoulu ja jos sen järjestäminen on koettu mahdollisuutena, se on lisännyt työntekijän psykologisen turvallisuuden tunnetta. Tällöin tyytyväisyys etäriippikouluja kohtaan on lisääntynyt.²⁷⁸

Neljä nuorisotyönohjaajaa kertoi haastatteluissa verkkotoiminnan ja erityisesti kirjoittamisen välityksellä tapahtuvan kommunikoinnin sopivan osalle nuorista. Heidän mukaansa joillekin nuorille etäyhteydet ovat helpompia vuorovaikutustapoja.²⁷⁹ Yhden haastattelun perusteella ujoille ja vetäytyville nuorille on ollut helpompaa kommunikoida etäyhteyksien avulla, koska nonverbaalin viestinnän pois jäädessä esimerkiksi yksityisviestiketjuissa kohtaaminen on tuntunut turvallisemmalta.²⁸⁰ Tämä ilmenee seuraavasta vastauksesta:

”Nuorten oli helpompi kirjoittamalla ilmaista niitä omia tunteitaan ja ajatuksiaan verrattuna siihen puhumiseen.” (H7/mies)

Yksi nuorisotyönohjaaja mainitsi, että etäyhteyksissä voi olla helpompaa kertoa häpeällisiä asioita. Hän painotti tässä korkean ammattietiikan olevan keskeistä, ettei johdattele nuorta kertomaan jotain sellaista, jota hän ei ole vielä valmis kertomaan.²⁸¹ Situmorangin havainnot täydentävät tutkielmani näkökulmaa, koska hänen mukaansa sosiaalisesti eristäytyneemmät ihmiset luovat todennäköisemmin syvällisempiä yhteyksiä verkkoyhteyksien kautta kuin kasvokkain tapahtuvan avun kautta.²⁸² Vastaavasti Heikinheimo toteaa, että etäyhteyksien kautta tapahtuva kohtaaminen voi olla kohdattavalle todella merkityksellinen, koska ujous ja sulkeutuneisuus saattavat olla esteenä sielunhoitajan kasvokkaiselle tapaamiselle.²⁸³ Tämän voi havaita seuraavasta vastauksesta:

---

²⁷⁷ H3/nainen.

²⁷⁸ H3/nainen, H10/nainen.

²⁷⁹ H2/mies, H4/mies, H8/nainen, H9/nainen.

²⁸⁰ H4/mies.

²⁸¹ H6/mies.

²⁸² Situmorang 2020, 167.

²⁸³ Heikinheimo 2014, 78.

”Joku joka on muuten ujo sanomaan tai vetäytyvä, niin hänelle saattaa olla sitten helpompi pistää viestiä etäyhteyksien kautta kuin tavata face to face.” (H4/mies)

Eräs haastateltava on kokenut, että etäyhteyksien kautta tapahtuvassa sielunhoidossa on ollut vuorovaikutuksellisuutta.²⁸⁴ Ketokiven tutkimus vahvistaa haastatteluaineistoni näkökulmaa, koska hänen mukaansa pelkää ihmisten puhetta kuuntelemaan keskittymällä saa tästä paljon informaatiota.²⁸⁵ Myös Heikinheimo tuo tutkimukseeni täydentävää näkökulmaa. Hän kertoo, että esimerkiksi puhelimesta ei näe toisten kehonkieltä, jolloin on keskeistä kiinnittää huomiota äänenkäyttöön esimerkiksi käyttämällä pieniä myötäileviä äännähdyksiä ja rohkaisevaa äänensävyä. Heikinheimon mukaan on keskeistä pysähtyä aktiivisesti kuuntelemaan autettavan tunteita ja ajatuksia.²⁸⁶

Eräs nuorisotyönohjaaja mainitsi haastattelussa, että etäyhteyksissä pääsee harkitsemaan tarkemmin sanomisiaan ja säätämään omaa etäisyyttään keskusteluun; omaan osallisuuteensa siis pystyy vaikuttamaan etäyhteyksissä.²⁸⁷ Vastaavasti Situmorangin mukaan etäyhteyksien kautta tapahtuvaan auttamiseen osallistutaan, koska ihmiset kokevat heillä olevan kykyä hallita ympäristöään. Tarvittaessa he voivat esimerkiksi katkaista puhelun, kirjautua ulos tai siirtyä pois kamerasta.²⁸⁸

Vaikka nuorten sielunhoidossa on ollut mahdollisuuksia koronapandemian poikkeusolojen aikana, nuorisotyönohjaajien mielestä siinä on ollut myös monia haasteita. Eräs haastateltava mainitsi koronarajoitusten olleen Lapuan hiippakunnan nuorisotyön toiminnan haastajina, koska on jouduttu siirtymään kasvokkain tapahtuvista tapaamisista etäkohtaamisiin.²⁸⁹ Yksi nuorisotyönohjaaja puhui haastatteluissa sielunhoitokeskusteluiden tapahtuvan todennäköisimmin spontaaneissa kohtaamisissa, joita ei tapahdu paljon etäyhteyksien kautta. Hän kertoi, että spontaaneissa kasvokkain kohtaamisissa on matalampi kynnyks keskustella, kun taas etäyhteyksien

---

²⁸⁴ H10/nainen.

²⁸⁵ Ketokivi 2014, 74.

²⁸⁶ Heikinheimo 2014, 77–80.

²⁸⁷ H7/mies.

²⁸⁸ Situmorang 2020, 169.

²⁸⁹ H2/mies.

kautta on korkeampi kynnyks hakea apua.²⁹⁰ Kahden nuorisotyönohjaajan kokemuksen mukaan kohtaamisissa olisi tarvetta erilaisille nonverbaaleille viesteille, kuten äänenpainoille, ilmeille, eleille, asennoille ja katsekontaktille. Nämä eivät heidän mielestään usein ilmene tai jäävät kokonaan pois etäyhteyksissä.²⁹¹ Tämä näkyy seuraavassa vastauksessa:

”Etäyhteyksissä tulee olla tarkempi siinä, että kuinka tarkkaan viestii sanattomalla viestinnällä, kuten äänenpainoilla, että mä oon nyt oikeesti kiinnostunut siitä ruudun toisella puolella olevasta, vaikka se ei fyysisesti siinä samassa tilassa oookkaan, vaan se on ruudun takana. Fyysinen etäisyys tekee vaikeammaksi toisen asiasta kiinnostumisen osoittamisen.”
(H6/mies)

Neljä nuorisotyönohjaajaa on kokenut haasteita etäyhteyksissä nonverbaalin viestinnän vähyyden vuoksi, koska he näkevät verbaalin viestinnän olevan vain pieni osa kohtaamista.²⁹² Neljä nuorisotyönohjaajaa kertoi haastatteluissa, että nonverbaalin viestinnän puuttuessa voi tulla väärinymmärryksiä. He ovat huomanneet nuorisotyötä tehdessään, että kirjoitettua tekstiä ja emojiä voi tulkita monenlaisilla erilaisilla tavoilla.²⁹³ Kolme haastateltavaa totesi, että yhdestä kirjoitetusta viestistä voidaan tehdä monta erilaista tulkintaa, koska esimerkiksi emojiit voivat olla monitulkintaisia.²⁹⁴ Kohonen-Aho ja Harjunen tuovat täydentävää näkökulmaa tutkimukseeni, koska heidän tutkimuksensa perusteella etäyhteyksien kautta tapahtuva kommunikaatio tapahtuu suurelta osin näköaistin välityksellä, jolloin kehollinen nonverbaali viestintä vähenee. Tämän viestinnän osa-alueen puute voi johtaa väärinymmärryksiin.²⁹⁵ Eräs nuorisotyönohjaaja mainitsi, että videoyhteyksissä voi tuntua epäkohteliaalta, jos keskustelukumppanin huomio kiinnittyy ympäristöön, jolloin ei ole katsekontaktissa kuulijaansa.²⁹⁶ H5 kertoo seuraavassa vastauksessa lisää, miksi etäyhteyksissä tapahtuu väärinymmärryksiä:

---

²⁹⁰ H3/nainen.

²⁹¹ H7/mies, H9/nainen.

²⁹² H1/mies, H3/nainen, H5/nainen, H6/mies.

²⁹³ H2/mies, H3/nainen, H6/mies, H10/nainen.

²⁹⁴ H3/nainen, H6/mies, H10/nainen.

²⁹⁵ Kohonen-Aho & Harjunen 2019.

²⁹⁶ H6/mies.

”Joiltakin nuorilta tuli sitten sitä, että kun kavereita ei näe tällein face to face, vaan se oli paljon tällaista viestien lähettelyä. Ja sitten siinä tuli ehkä semmoisia väärinymmärryksiä, koska asioista ei päässyt puhumaan ihan sillein, kun koulussa. Kun koulussa sä näet ihmisen kasvot ja näet ne eleet ja kuulet sen puheen ja kumminki kaikki tämmöiset. Niin sitten jotenkin niissä kaverisuhteissa oli väärinymmärrysten takia vaikeuksia, joihin nuoret kaipaivat apua.” (H5/nainen)

Kaksi nuorisotyönohjaajaa piti haastatteluissa keskeisenä, että nuorella on turvallinen paikka, jossa hän voi sanoittaa omaa tilannettaan. Heidän mielestään sielunhoitotilanteesta tekee turvallisemman, kun siitä poistetaan erilaiset häiriötekijät ja erotetaan tilanne kaikesta muusta. Heidän mukaansa Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaajien tavatessa nuoria kasvokkain on huolehdittu tilan luottamuksellisuudesta; kukaan ei tule keskeyttämään eikä kuule keskustelua.²⁹⁷ Kaksi nuorisotyönohjaajaa puhui haastatteluissa, että etäyhteyksien kautta kohdattavan henkilön tila ei välttämättä ole turvallinen, koska joku voi esimerkiksi kotona ollessa kuulla keskustelun tai tulla keskeyttämään. Heidän mielestään etäyhteyksissä auttamistilanteen erottaminen on vaikeaa. He mainitsivat, että etäyhteyksin kohdattaessa myös tilan ja ajan varaaminen kohtaamiselle on haastavaa.²⁹⁸ H4 kuvaili, miksi etäyhteyksissä on haastavaa luoda tilaa auttamistilanteelle:

”Jos tulee joku Whatsapp-viesti, niin silloin pitää osata erottaa se tilanne siitä. Mutta herkästi ne saattaa tulla milloin vaan. Mut jos on kasvokkain sielunhoitotilanne, jossa ollaan läsnä, niin sen pystyy erottamaan siitä helpommin, että ”nyt ollaan tässä ja keskustellaan”. Viestit saattaa tulla milloin vaan, kuten esimerkiksi tiukkaan työkiireeseen, niin sille ei oo sillä tavalla varannut aikaa, kun ehkä siinä, kun on läsnä ja kun on se ajatus, että ”nyt mä oon kohtaamassa näitä nuoria.” (H4/mies)

---

²⁹⁷ H3/nainen, H4/mies.

²⁹⁸ H3/nainen, H4/mies.

Kaksi nuorisotyönohjaajaa puhui haastatteluissa etäyhteyksien olevan mukana kaikkialla puhelimessa, jolloin haasteena on ollut työn ja vapaa-ajan rajaaminen. Heidän mukaansa nuorten sielunhoitoa on tapahtunut myös työntekijöiden vapaa-ajalla.²⁹⁹ Eräällä haastateltavalla on ollut halu reagoida nopeasti nuorten yhteydenottoihin, mikä on tehnyt työn ja vapaa-ajan erottamisesta haastavaa.³⁰⁰ Franzenin tutkimus tuo tutkimukseeni täydentävää näkökulmaa. Hänen mukaansa ihmisen empatiakyky, myötätunto ja syvälinen ajattelu vaativat rauhallisuutta ja tarkkaavaisuutta mieltä, joka ei aina pysy mukana digitaalisten ärsykkeiden nopeassa tahdissa.³⁰¹ Eräs haastateltava sanoi etäyhteyksien olleen väsyttäviä ja keskittymistä vaativia.³⁰² Vastaavasti Franzenin mukaan etäyhteyksissä voi olla koko ajan tavoitettavissa, jolloin median jatkuvat ilmoitukset, päivitykset ja viestit johtavat henkiseen ylikuormitukseen ja kyllästymiseen.³⁰³

Kolmessa nuorisotyönohjaajan haastattelussa keskeiseksi teemaksi nousi läsnä oleva kohtaaminen. Niiden perusteella kasvokkain tavattaessa on etäyhteyksiä helpompaa olla läsnä.³⁰⁴ Erään haastateltavan kokemus on, että nuorten tunteiden tulkitseminen on ollut haastavaa etäyhteyksissä, joissa on ollut vaikeuksia tunnistaa nuoren tilannetta.³⁰⁵ Viisi haastateltavaa on kokenut, että virtuaalisilla alustoilla on vähäistä vuorovaikutusta, mikä tekee auttamisesta haastavaa.³⁰⁶ Kaksi haastateltavaa mainitsi joidenkin nuorisotyönohjaajien olleen etäyhteyksiä kohtaan skeptisiä.³⁰⁷ Kolme nuorisotyönohjaajaa on kokenut etäyhteyksien keskustelut pintapuolisina ja äkkinäisinä. Heidän mielestään niissä on ollut haasteena myös keskustelun tempo, koska esimerkiksi viesteihin ei välttämättä vastata heti, kun ne on saatu.³⁰⁸ Situmorangin tutkimus vahvistaa haastatteluaineistoni näkökulmaa, koska hänen mukaansa etäyhteyksien auttajilla on huolta ripeän ja

---

²⁹⁹ H3/nainen, H4/mies.

³⁰⁰ H3/nainen.

³⁰¹ Franzen 2019, 258.

³⁰² H2/mies.

³⁰³ Franzen 2019, 258.

³⁰⁴ H1/mies, H4/mies, H6/mies.

³⁰⁵ H1/mies.

³⁰⁶ H1/mies, H5/nainen, H6/mies, H8/nainen, H10/nainen.

³⁰⁷ H1/mies, H3/nainen.

³⁰⁸ H3/nainen, H7/mies, H8/nainen.

täsmällisen visuaalisen sisällön vähenemisestä ja väliintulon vaikeuksista etäyhteyksien haastavissa tilanteissa. Lisäksi Situmorangin mukaan on ollut tarvetta palauttavaan kontrolliin.³⁰⁹ Hän toteaa, että ääni ja kuva voivat viivästyä etäyhteyksissä.³¹⁰

Eräs nuorisotyönohjaaja mainitsi heikkojen nettiyhteyksien olevan vuorovaikutuksen haasteena etäyhteyksissä. Hän kertoi, että heikkojen nettiyhteyksien vuoksi kohtaamisen äänet voivat tulla viiveellä ja erilaisia äännähdyksiä saattaa jäädä puuttumaan etäyhteyksistä.³¹¹ Kohonen-Aho ja Harjunen tukevat haastatteluaineistoni näkökulmaa. Heidän mukaansa sosiaalisia vuorovaikutustilanteita edistävät ja empatiaa lisäävät erilaiset äännähdykset, joten etäyhteyksissä on vähemmän empatiaa.³¹²

Kaksi nuorisotyönohjaajaa puhui haastatteluissa nuorisotyönohjaajien kaivanneen kasvokkain tapahtuvaa kohtaamista. He kertoivat monien kyllästyneen ja turhautuneen etäyhteyksiin.³¹³ Eräs nuorisotyönohjaaja kokee kasvokkain tapahtuvan sielunhoidon paremmaksi ja luontevammaksi tavaksi kohdata nuoria verrattuna etäyhteyksien kautta tapahtuvaan kohtaamiseen.³¹⁴ Neljä haastateltavaa kertoi, että osa hiippakunnan nuorisotyönohjaajista on kohdannut nuoria kasvokkain mahdollisuuksien mukaan koronapandemian poikkeusolojen aikana. He puhuivat nuorisotyönohjaajien pitäneen kahdenkeskisiä sielunhoitokeskusteluja nuorten kanssa kasvokkain koronapandemiaan liittyvät turvallisuusohjeet huomioiden.³¹⁵ Kolme nuorisotyönohjaajaa puhui nuorten ja heidän lähipiirinsä kohtaamisesta kasvokkain myös akuuteissa kriiseissä, kuten nuorten onnettomuuksissa, poikkeusolojen aikana.³¹⁶

Erään nuorisotyönohjaajan mielestä etäyhteydet ovat kasvokkain tapaamisen korvike, ja hyvän tunnelman välittäminen verkossa on ollut haastavaa.³¹⁷ Yksi haastateltava on kokenut kosketuksen puuttumisen vaikeana etäyhteyksissä, koska koskettamisen avulla pystytään lohduttamaan

---

³⁰⁹ Situmorang 2020, 166.

³¹⁰ Situmorang 2020, 169.

³¹¹ H3/nainen.

³¹² Kohonen-Aho & Harjunen 2019.

³¹³ H3/nainen, H5/nainen.

³¹⁴ H5/nainen.

³¹⁵ H1/mies, H3/nainen, H4/mies, H5/nainen.

³¹⁶ H1/mies, H3/nainen, H6/mies.

³¹⁷ H2/mies.

nuoria ja tuomaan toivoa vaikeisiin tilanteisiin, joihin ei välttämättä löydä sanoja.³¹⁸ H9 sanoittaa asiaa näin:

”Ja kyllä mä sanon, että kyllä se iso juttu, mikä nuorisotyössä ja varmasti kaikessa muussakin työssä on, että kun kosketus puuttuu. Kun ei voi ottaa kädestä kiinni ja ei voi halata, kun tietää että toisella on vaikeeta ja hankalaa ja sitä itkettää ja sä et pystykään halaamaan. Kuinka aina vaan ei oo sanoja, niin se on jotenkin niin hankala.” (H9/nainen)

Yksi nuorisotyönohjaaja oli huolissaan, koska nuoria on myös jättäytynyt pois etäyhteyksistä ja kadonnut seurakunnan toiminnasta.³¹⁹ Kahden haastateltavan mielestä etäyhteyksien kautta on ollut hankalaa tutustua ihmisiin, koska erityisesti toiminnan käynnistäminen ja toimintaan mukaan kutsuminen on koettu vaikeaksi etäyhteyksien välityksellä.³²⁰ Kolmen nuorisotyönohjaajan mukaan on ollut vaikeaa, että työntekijän on pitänyt hakeutua aktiivisesti nuoren luo, ja nuorten tavoittaminen on ollut työntekijöiden vastuulla.³²¹ Kolmen haastattelun perusteella yhteydenpito nuoriin on koettu välillä yksipuolisena. Niiden perusteella yksipuolisuus on koettu ainoastaan työntekijältä nuorelle tapahtuvana yhteydenottona, koska monet nuoret ovat olleet arkoja ottamaan yhteyttä etäyhteyksien kautta.³²² Yksi nuorisotyönohjaaja oli harmissaan, koska kaikki nuoret eivät vastanneet nuorisotyönohjaajan yhteydenottoihin. Hän kertoi, etteivät nuoret vastanneet varsinkaan vieraan, tuntemattoman ja uuden nuorisotyönohjaajan yhteydenottoihin.³²³ H2 kuvaili uusien ihmisten tavoittamisen vaikeutta seuraavasti:

”Mut haastavaa on ollut kyllä se semmoinen ulospäin suuntautuminen ja uusien ihmisten tavoittaminen. Se on ylipäänsä nettimaailmassa, kun on niin paljon monenlaista. Entistä enemmän ihmiset menee sellaisiin ryhmiin, mitkä niitä kiinnostaa ja samalla tavalla ajattelevien tai samoja juttuja harrastavien kanssa. Seurakunta haluaa uusia ihmisiä ja nuoria mukaan, niin kyllä se vaatii sen syklin, mikä siinä on. Että on kerhot ja rippikoulut ja muut.” (H2/mies)

---

³¹⁸ H9/nainen.

³¹⁹ H1/mies.

³²⁰ H2/mies, H4/mies.

³²¹ H1/mies, H6/nainen, H8/nainen.

³²² H2/mies, H5/nainen, H8/nainen.

³²³ H8/nainen.

Kahden haastattelun perusteella Lapuan hiippakunnan seurakunnissa oletettuun tarpeeseen perustetut kanavat ja verkkoläsnäolo eivät ole välttämättä tavoittaneet nuoria ja nuorten tarpeisiin ei ole pystytty täysin vastaamaan.³²⁴ Eräs nuorisotyönohjaaja kertoi, että seurakunnan toiminnan ulkopuolella olevien nuorten ja erityisesti ammattiopistolaisten tavoittaminen on ollut erityisen haastavaa koronapandemian poikkeusolojen aikana.³²⁵ Kolme haastateltavaa totesi sosiaalisessa mediassa ja virtuaalisilla alustoilla olevan paljon sisältöjen välistä kilpailua, minkä vuoksi nuorten tavoittaminen on koettu vaikeana.³²⁶ Eräs nuorisotyönohjaaja harmitteli, että rippikoulussa nuoriin saatu kontakti ei välttämättä enää säily etäyhteyksien välityksellä.³²⁷

4.3 Nuorten kokemusmaailma koronakriisin aikana

Tarkastelen tässä alaluvussa nuorten kokemusmaailmaa koronakriisin aikana ja sitä, miten koronakriisi on nuorisotyöntekijöiden mukaan vaikuttanut kohdattujen nuorten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Kerron, millä tavalla koronapandemia on vaikuttanut nuorten sosiaaliseen kokemusmaailmaan. Tarkastelen myös nuorten erilaisia reagointi- ja suhtautumistapoja koronapandemiaan. Näitä ovat olleet haastatteluaineistoni perusteella alkushokki, vahingoittumattomuuden illuusio ja varovaisuus. Esittelen tässä alaluvussa myös nuorten uskonnollista kokemusmaailmaa koronapandemian aiheuttamassa kriisitilanteessa.

Haastatteluaineiston perusteella nuorten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin liittyy fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja uskonnollinen hyvinvointi. Nuorisotyönohjaajien mukaan joillakin Lapuan hiippakunnan nuorilla hyvinvointitilanne on pysynyt korona-aikana samana kuin mitä se oli ennen korona-aikaa. He puhuivat haastatteluissa joidenkin hyvinvoinnin jopa kohentuneen tällaisena aikana. Neljä haastateltavaa kertoi, että korona on vaikuttanut positiivisesti joidenkin nuorten

---

³²⁴ H4/mies, H6/mies.

³²⁵ H6/mies.

³²⁶ H2/mies, H6/mies, H8/nainen.

³²⁷ H6/mies.

sosiaaliseen kokemusmaailmaan.³²⁸ Osa nuorista on viihtynyt yksin poikkeusolojen aikana.³²⁹ Tämä näkyy esimerkiksi seuraavassa vastauksessa:

”Niille, joille sosiaaliset kohtaamiset eivät ehkä ole olleet niin merkittäviä, niin niillä on mennyt jopa paremmin, kun on saanut olla ihan rauhassa, eikä oo tarvinnut stressata muista ihmisistä.” (H1/mies)

Haastatteluaineiston perusteella osa nuorista on ollut sitä mieltä, että kotonaolo on ollut mukavaa. Yksi haastateltava kertoi, että nuorten ei ole kotona tarvinnut kokea kasvokkain tapahtuvaa koulukiusaamista. Hän mainitsi ujoimpien nuorten voineen helpottua korona-ajasta, koska kotona on saanut viettää aikaa omassa rauhassa turvallisessa tilassa.³³⁰ Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä vahvistaa tutkimukseni näkökulmaa, koska sen mukaan vertaissuhteissa tapahtunut kiusaaminen on saattanut vähentyä koronapandemian poikkeusolojen etäopetuksen aikana. Joidenkin nuorten kohdalla etäopiskelu on tarjonnut rauhallisemman oppimisympäristön.³³¹

Eräs haastateltava kertoi etäyhteyksien käytön parantaneen nuorten, jotka asuvat kaukana keskustasta ja nuorisotiloista, sosiaalista kokemusmaailmaa. Hän mainitsi etäyhteyksien antaneen mahdollisuuden kaukana asuville nuorille olla yhteydessä seurakuntaan. Etäyhteydet ovat monille nuorille tuttuja, joten niiden hyödyntäminen kommunikaatiossa on ollut melko vaivatonta.³³² Tämän voi huomata seuraavasta vastauksesta:

”Etäyhteyksien käyttö nuorten yhteydenpidon välillä ei oo sinällään mitään uutta. Sillein nuoret ottivat sen keskinäisen kommunikaation aika hyvin koppiin.” (H7/mies)

Nuortenmedia Demin, Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssin, Väestöliiton, Pelastakaa Lasten ja Nuorten mielenterveysseura Yeesin nuorille teettämä #MPkorona-nettikysely koronapandemiaan liittyviin kokemuksiin liittyen tukee tutkimukseni näkökulmaa. Kysely teetettiin keväällä

---

³²⁸ H1/mies, H2/mies, H7/mies, H9/nainen.

³²⁹ H1/mies.

³³⁰ H2/mies.

³³¹ Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä 2020, 83.

³³² H7/mies.

2020, ja siihen vastasi 2200 nuorta ympäri Suomea. Kyselyyn vastanneista noin puolet koki koronaviruksen saaneen aikaan hyviä asioita elämässä. Jotkut nuoret ovat kokeneet opiskelun helpottuneen ja stressin vähentyneen.³³³

Joidenkin haastattelujen perusteella korona on vaikuttanut negatiivisesti nuorten sosiaaliseen kokemusmaailmaan. Nuorisotyönohjaajien haastatteluissa keskeiseksi teemaksi nousi nuorten tarve läsnäololle ja kasvokkain kohtaamiselle.³³⁴ Nuoret ovat kaivanneet paljon yhdessäoloa, ja he ovat pitäneet tärkeänä mahdollisuutta olla tekemisissä kavereidensa kanssa. Joidenkin haastatteluiden perusteella nuoret ovat kaivanneet kokonaisvaltaista kohtaamista. Nuoret ovat kaivanneet, että joku kuuntelee heitä. Lisäksi heillä on ollut tarve päästä jakamaan ajatuksiaan ja tunteitaan syvällisemmin kuin ainoastaan erilaisten sovellusten, kuten Snapchatin, välityksellä.³³⁵

H6 sanoittaa asiaa näin:

”Millä viestimellä nyt kukakin viestii, niin keskustelu säilyy tosi pinnallisella tasolla niin kuin on luontevaakin. Nimenomaan kaivataan sitä, että joku vaikka ihan oikeasti hetken aikaa haluaa kuunnella, mitä on elämässä tapahtunut. Nuoret kaipaavat kanavaa, missä voi jakaa niitä omia ajatuksia vähän syvällisemmin kuitenkin kuin tällöisen snäppäilyn ja muun kautta, mitä tehdään normistikin niiden kavereiden kanssa.” (H6/mies)

Haastatteluaineiston perusteella monet nuoret ovat olleet todella yksinäisiä koronapandemian poikkeusolojen aikana.³³⁶ Kolmessa haastattelussa nuorisotyönohjaajat kertoivat monien nuorten kaivanneen yhdessäoloa, ja ystäväistä erossa oleminen on koettu raskaana.³³⁷ Heidän mukaansa monilla nuorilla oli eristäytyneisyyden kokemuksia, kun ei voinut nähdä ystäviä ja mennä harrastuksiin. Tämä on saanut nuoret väsyneiksi.³³⁸ Yhden nuorisotyönohjaajan kokemuksen mukaan ystäväistä fyysisesti erossa oleminen ahdisti joitakin nuoria todella paljon.³³⁹ Myös sosi- ja terveystieteiden asettama työryhmä toteaa koronapandemian vaikuttaneen erityisesti

---

³³³ Allianssi ry 2020.

³³⁴ H1/mies, H6/mies.

³³⁵ H6/mies.

³³⁶ H3/nainen, H4/mies, H7/mies, H10/nainen.

³³⁷ H2/mies, H3/nainen, H7/mies.

³³⁸ H7/mies.

³³⁹ H7/mies.

nuorten ystävyys-suhteisiin lisäämällä yksinäisyyden tunnetta sekä vähentämällä mieluista tekemistä. Vertaissuhteiden puute on raskasta monille nuorille, ja se on haitallista erityisesti niille, joiden perhetaustassa on kaltoinkohtelua, kuten henkistä ja fyysistä väkivaltaa sekä päihdeongelmia.³⁴⁰ Kaksi haastateltavaa kuvaili asiaa näin:

”Koska ne ongelmat siellä taustalla, minkä takia niitä tapaamisia pidettiin, niin jotenkin varmaan juuri johtui kaikesta siitä, ettei näe niitä ihmisiä. Ja toiset nuoret on semmoisia, että he kaipaavat fyysistä ihmistä siihen keskustelukumppaniksi.” (H5/nainen)

”Kyllähän se eristyminen ystävästä koettiin raskaana. Moni ei ollut kavereita nähny sen jälkeen, kun koulu oli loppunu ja oli siirrytty tähän etäopetukseen.” (H3/nainen)

Neljä nuorisotyönohjaajaa sanoi haastatteluissa, että jo ennen koronapandemiaa hankalassa kotitilanteessa elävien nuorten kotiolo saattoivat koronan vuoksi kärjistyä lisää.³⁴¹ Esimerkiksi yksi haastateltava mainitsi avioeroperheiden lasten hyvinvoinnin heikentyneen koronapandemian poikkeusolojen aikana.³⁴² Tämä johtui aineiston perusteella siitä, että toisen vanhemman kodissa on toimittu koronasääntöjen suhteen toisella tavalla kuin toisen luona, mikä aiheuttaa nuorelle ahdistusta ja hämmennystä. Toisessa kodissa voidaan esimerkiksi noudattaa koronaohjeistuksia ja toisessa ei.³⁴³

Tilastokeskuksen tiedot tukevat tutkimustani. Sen mukaan monien ihmisten elintason tarpeiden tyydyttäminen on voinut olla haastavaa koronapandemian poikkeusolojen aikana.³⁴⁴ Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman työryhmän mukaan koronapandemian aiheuttama kriisitilanne altistaa nuoren esimerkiksi väkivallalle, kaltoinkohtelulle ja syrjäytymiselle. Koronakriisi on tuonut lastensuojelun asiakkaiksi uusia perheitä, koska se on lisännyt monien perheiden rahaongelmia ja perheväkivaltaa.³⁴⁵ H5 ja H9 sanoittivat teemaa seuraavasti:

---

³⁴⁰ Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä 2020, 16 & 83.

³⁴¹ H3/nainen, H5/nainen, H7/mies, H9/nainen.

³⁴² H3/nainen.

³⁴³ H3/nainen.

³⁴⁴ Tilastokeskus 2020.

³⁴⁵ Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä 2020, 16 & 87.

”Se kotona oleminen ahdisti nuoria. Siellä kotona saattoi olla jotain sellaisia ongelmia, mitkä oli jo ennenkin tiedossa, mutta sitten kun tänä korona-aikana vanhempi saattoi jäädä työttömäksi, ja sekin aiheutti omat ongelmansa. Tai sitten kun vanhemmatkin teki ympäripyöreitä päiviä töitä kotona, niin sitten ne ongelmat vaan tiivistyi entisestään siinä vaiheessa.” (H5/nainen)

”Ne nuoret, joiden hyvinvointi heikentyi, tulee niistä taustoista, missä niitä vaikeuksia on ollut jo ennen koronaa. Ei voi sanoa, että tämä korona toi niitä ongelmia, vaan niitä on ollut siellä perheessä jo olemassa. Vaikeudet voi liittyä esimerkiksi työttömyyteen. Ja sitten vanhemmuudessa voi olla ailahtelevaisuutta, että se vanhemmuus on vähän hukassa ja ei löydetä sitä kontaktia lapseen ja nuoreen sieltä kotoa. Ja kyllä mä vahvasti mietin sitä, että kun se koulu meni sinne kotiin, se vaikeutti tilannetta. Kaikilla vanhemmilla ei ollut resursseja tukea nuoria etäkoulunkäynnissä.” (H9/nainen)

Kahden haastattelun perusteella nuorilla on ollut kokemuksia epäoikeudenmukaisuudesta.³⁴⁶ Toinen haastateltava sanoi monien nuorten pitäneiden perinteiden peruuntumista ja niiden poikkeuksellista toteutumista epäoikeudenmukaisena. Esimerkiksi monet abiturientit ovat menettäneet penkkarikierroskokemuksen, ja lukion toisella luokalla olevat saattavat menettää vanhojen tanssien kokemuksen.³⁴⁷ Toisen haastateltavan mukaan nuoret ovat kokeneet epäoikeudenmukaiseksi myös nuorison julkisen leimaamisen välinpitämättömäksi ja koronaa levittäväksi, vaikka kaikki eivät todellisuudessa ole sellaisia.³⁴⁸

Nuorisotyönohjaajien haastatteluissa keskeiseksi teemaksi nousi nuorten erilaiset reagointi- ja suhtautumistavat koronapandemiaan. Nuoret olivat ihmeissään ja pohtivat, mitä koronasta pitäisi ajatella.³⁴⁹ Yksi haastateltava mainitsi, että nuorille tuli alkushokki, kun koronan vuoksi peruttiin asioita. Hänen mukaansa joillekin nuorille korona on ollut hyvin traumaattinen kriisi.³⁵⁰ Eräässä haastattelussa koronan kerrottiin olleen yllättävä ja shokeeraava asia, joka säikäytti ja

---

³⁴⁶ H7/mies, H10/nainen.

³⁴⁷ H7/mies.

³⁴⁸ H10/nainen.

³⁴⁹ H6/mies.

³⁵⁰ H5/nainen.

aiheutti nuorille stressiä. Kyseisen haastattelun perusteella ihmisen persoona vaikuttaa koronaan reagoimiseen, mikä tarkoittaa, että herkästi huolestuvan ihmisen hyvinvointi voi heikentyä koronan vuoksi enemmän.³⁵¹ Keltikangas-Järvisen tutkimus tuo tähän täydentävää näkökulmaa, koska hän kirjoittaa nuorten reagoivan eri tavoilla uusiin ja odottamattomiin elämäntilanteisiin.³⁵² Temperamentti on yksilöllinen persoonallisuuden perusta, joka on osittain perinnöllinen ja biologiaan pohjautuva taipumus reagoida sekä ympäristössä että omissa sisäisissä tiloissa tapahtuviin muutoksiin.³⁵³ Keltikangas-Järvinen toteaa, että ihmisen temperamenttiin kuuluu lähestyminen tai uusien tilanteiden vältteleminen. Lähestyjä on kiinnostunut uusista ja odottamattomista asioista, kun taas välttelijä vetäytyy syrjään ja kokee helpommin esimerkiksi pelkoa ja ahdistusta.³⁵⁴ H2 kuvaili nuorten hyvinvoinnin heikentymisen yhteyttä persoonaan näin:

”Nuorten hyvinvoinnin heikentymisen ehkä enemmän yhdistäisin persoonaan, että kuka on sitten herkkä reagoimaan erilaisiin kriiseihin ja herkkä huolestumaan, niin ehkä tää korona vaikuttaa heihin enemmän pitkään jatkuessaan hyvinvointia heikentävällä tavalla.”

(H2/mies)

Haastatteluaineiston perusteella joillakin nuorilla oli tietynlainen vahingoittumattomuuden illuusio. Väite perustuu siihen, että osa nuorista ei ollut kovin huolissaan omasta sairastumisestaan.³⁵⁵ Yksi nuorisotyönohjaaja kertoi haastattelussa osan nuorista olleen ajattelemattomia, kun he eivät ole noudattaneet korona-ohjeistuksia, kuten hygieniasäädöksiä.³⁵⁶ Nuoret ovat myös koontuneet ja nähneet toisiaan korona-ohjeistuksien vastaisesti poikkeusolojen aikana, koska he ovat kaivanneet tylsyyteen tekemistä.³⁵⁷ Erään haastattelun perusteella kaikki nuoret eivät ole sopeutuneet korona-säädöksiin, kuten maskien käyttösuositukseen.³⁵⁸ Yhden haastateltavan mukaan jotkut nuoret ovat olleet itsekeskeisiä koronapandemian poikkeusolojen aikana.³⁵⁹ Eräs

---

³⁵¹ H2/mies.

³⁵² Keltikangas-Järvinen 2008, 51.

³⁵³ Keltikangas-Järvinen 2008, 12.

³⁵⁴ Keltikangas-Järvinen 2008, 51.

³⁵⁵ H6/mies, H7/mies.

³⁵⁶ H3/nainen.

³⁵⁷ H1/mies, H6/mies.

³⁵⁸ H2/mies.

³⁵⁹ H6/mies.

haastateltava pohti, voisiko koronan vähätteleminen perusflunssaa kevyemmäksi ”pikkuflunssaksi” olla nuorten suojautumista rankoilta faktoilta, jotka voisivat vahingoittaa mielenterveyttä.³⁶⁰ Tämä näkyy seuraavissa vastauksissa:

”Joidenkin nuorten asennoituminen tähän koronaan on ollut, että ”vaikka maailmassa tapahtuisi mitä, niin ei se sais tällä tavalla vaikeuttaa mun omaa elämää”. Se on omalla tavallaan aika hellyyttävääkin, että kuinka itsekeskeisiä tommoisessa asiassa voi olla.” (H6/mies)

”Oon pohtinut, miten korona vaikuttaa nuorten mieleen, kun eihän munkaan elinaikana oo tällaisia määriä ihmisiä kuollut. Keski-ikäiset ihmiset ovat jo monessa asioissa kokeneet, että asioista selvittää, kun elämässä on ollut myös hirveen rankkoja asioita. Pohdin, voisiko koronan vähätteleminen perusflunssaa kevyemmäksi, ”pikkuflunssaksi”, olla nuorten selaista suojautumista rankoilta faktoilta, jotka voisivat vahingoittaa mielenterveyttä. Pohdin, voisiko koronan vähätteleminen ja hälläväliä asenne olla tällainen selviytymiskeino.”

(H10/nainen)

Toisaalta nuorisotyönohjaajien kokemusten mukaan osa nuorista on noudattanut tarkasti koronaohjeita ja ollut todella varovainen poikkeusolojen aikana. Tällaiset nuoret ovat ahdistuneet toisten välinpitämättömyydestä.³⁶¹ Yksi haastateltava kertoi, että monilla nuorilla on ymmärrystä olla varovaisia, etteivät he esimerkiksi tartuttaisi riskiryhmäläisiä.³⁶² Erään haastattelun perusteella koronapandemia on saanut nuoret varovaisemmiksi, ja he eivät kokoontu enää niin paljon isoihin porukoihin yhteen.³⁶³ Yksi nuorisotyönohjaaja puhui haastattelussa nuorten olleen varovaisia, etteivät he vain sairastuisi ja riskeeraisi tärkeitä tapahtumia, kuten ylioppilaskirjoituksia. Haastattelun mukaan eri paikoissa, kuten seurakunnan tapahtumissa, osallistujamäärä on vähentynyt koronan vuoksi, koska nuoret ovat olleet varovaisia.³⁶⁴ Yhden haastattelun perusteella

---

³⁶⁰ H10/nainen.

³⁶¹ H3/nainen.

³⁶² H3/nainen.

³⁶³ H4/mies.

³⁶⁴ H2/mies.

joitakin nuoria ahdisti ja turhautti erityisesti epävarmuus, kun kukaan ei tiedä, kauanko koronapandemia kestää ja kauanko pitää jatkaa varovaisuutta.³⁶⁵ Myös Marttunen ja Karlsson kirjoittavat, että nuorilla on tunneperäisiä sisäänpäin suuntautuvia häiriöitä, joista yksi yleisimmistä on ahdistuneisuus.³⁶⁶ Ahdistuneisuuteen kuuluu hermostuneisuutta, erilaisia pelkoja, jännittyneisyyttä ja levottomuutta.³⁶⁷ Noin 4–11 prosentilla nuorista on ahdistuneisuushäiriö.³⁶⁸

Eräs haastateltava totesi, että varovaiset nuoret ovat kaivanneet tekemistä ja vertaissuhteita.³⁶⁹ Yksi haastateltava mainitsi koronakriisin vaikuttaneen nuorten arvomaailmaan, koska he osaavat arvostaa nykyisin enemmän esimerkiksi koulua ja ystäviä.³⁷⁰ Erään haastattelun perusteella sosiaalinen media voi lisätä nuorten yksinäisyyttä, jos esimerkiksi nuoren perheessä noudatetaan tarkasti koronasääntöjä. Nuori saattaa sosiaalista mediaa selatessaan ajatella, että hän jää kaikesta ulkopuolelle. Nuori voi esimerkiksi nähdä sosiaalisesta mediasta, kun hänen kaverinsa viettävät aikaa yhdessä ilman häntä.³⁷¹

Kahdessa haastattelussa kävi ilmi, miten tunnolliset nuoret ovat huolestuneita etäopiskeluiden vaikutuksista tulevaisuuden opintoihin ja työllistymiseen.³⁷² Samaa aihetta on käsitellyt kansanterveys- ja kansalaisjärjestö Suomen Mielenterveys ry, jonka mukaan nuoret ovat olleet huolissaan esimerkiksi koronaviruksen tarttumisesta, läheisistä, opinnoista ja kotioloista.³⁷³ Nuorten huolestuneisuus ja ahdistuneisuus ilmenee myös seuraavista vastauksista:

”Sitten on nää ylitunnolliset ja suorittavat, jotka kantavat valtavaa huolta siitä, että saako he oman lukionsa suoritettua ja miten tää etäopiskelu vaikuttaa. Kaikki jännittää ja eletään elämän tärkeintä aikaa sillä hetkellä ja mietitään, että mihin tästä pystytään pyrkimään ja mitä jos numerot laskee.” (H10/nainen)

---

³⁶⁵ H6/mies.

³⁶⁶ Marttunen & Karlsson 2013, 10.

³⁶⁷ Hietaharju & Nuuttila 2017, 32.

³⁶⁸ Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019.

³⁶⁹ H6/mies.

³⁷⁰ H4/mies.

³⁷¹ H10/nainen.

³⁷² H6/mies, H10/nainen.

³⁷³ Suomen Mielenterveys ry 2020.

”Koronavirus on vaikuttanut nuorten mielenterveyteen esimerkiksi sillein, että nuorella voi olla ahdistuneisuutta.” (H3/nainen)

Yhden nuorisotyönohjaajan haastattelun perusteella koronapandemian poikkeusolojen aikana on ollut pieni ryhmä nuoria, jotka voivat pahoin. Haastateltava kertoi ryhmän alkaneen purkaa omaa pahaa oloaan aggressiivisella käyttäytymisellä, ilkivallalla ja väkivallalla.³⁷⁴ Nurmi vahvistaa haastatteluaineistoni näkökulmaa, koska sisäänpäin suuntautuvien häiriöiden lisäksi nuorilla on ulospäin suuntautuvia häiriöitä, joita ovat esimerkiksi käytöshäiriöt, ongelmakäyttäytyminen, aggressiivisuus, päihdehäiriöt ja rikollisuus.³⁷⁵ Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen mukaan noin 5–10 prosentilla nuorista on erilaisia käytöshäiriöitä, joihin liittyy aggressiivisuutta, ilkivaltaa, epärehellisyyttä ja sääntörikkomuksia.³⁷⁶

Eräs haastateltava on kokenut, että nuoret ovat olleet ahdistuneita, koska koronakriisi ja poikkeusolot ovat aiheuttaneet paljon elämänmuutoksia.³⁷⁷ Esimerkiksi yhden haastattelun perusteella nuorten elämänrytmi muuttui koronapandemian poikkeusolojen aikana, mikä vaikeutti monien nuorten elämää.³⁷⁸ Nuorten arkeen liittyvät rutiinit ja hyvinvointia ylläpitävät toiminnot vähentyivät poikkeusolojen vuoksi.³⁷⁹ Yhden nuorisotyönohjaajan mukaan koronapandemian aikana monien hyvinvointi väheni, kun ei esimerkiksi jaksettu herätä kouluun etäopiskelemaan.³⁸⁰ Seuraavassa vastauksessa haastateltava kertoo nuorten itseohjautuvuudesta poikkeusolojen aikana:

”Yksinäisyys on jossain määrin ollut läsnä ja varmaan semmoiset nuoret, joilla ei oo selaista tietynlaista kontrollia ja itseohjautuvuutta, niin varmaan siellä voi näkyä se heikkous. Tavallaan siis se, kun vielä vähemmän katotaan perään, niin siinä voi olla omat haasteensa, että esimerkiksi koulu ei suju.” (H4/mies)

---

³⁷⁴ H7/mies.

³⁷⁵ Nurmi 2006, 152.

³⁷⁶ Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2019.

³⁷⁷ H5/nainen.

³⁷⁸ H9/nainen.

³⁷⁹ Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä 2020, 16.

³⁸⁰ H9/nainen.

Haastatteluaineiston perusteella Lapuan hiippakunnan nuorison mielenterveysongelmat, yksinäisyys, huonovointisuus ja epävarmuuden tunne ovat lisääntyneet koronapandemian aikana, ja #MPkorona-nettikysely vahvistaa haastatteluaineistoni näkökulmaa. Nettikyselyyn osallistuneista 13–19-vuotiaista nuorista 68 prosenttia kärsi koronatilanteesta, joka aiheutti nuorille esimerkiksi ahdistusta, pelkoa, masennusta, tylsyyttä, yksinäisyyttä, haasteita koulunkäyntiin liittyen, haasteita ihmissuhteissa sekä uniongelmia.³⁸¹ Saarelaisen tutkimus tuo täydentävää näkökulmaa haastatteluaineistooni, koska sen mukaan uusi ja odottamaton koronatilanne on vähentänyt nuorten kokemusta elämän merkityksellisyydestä. Saarelainen toteaa, että koronapandemian vuoksi nuorten tietoisuus kuolemasta on lisääntynyt, mikä on ahdistanut nuoria.³⁸²

Haastatteluaineistossani on myös erilaisia näkökulmia siihen, millainen nuorten uskonnollinen kokemusmaailma on ollut koronapandemian aiheuttamassa kriisitilanteessa. Yksi nuorisotyönohjaaja mainitsi haastattelussa perhetaustan vaikuttavan nuorten käsityksiin uskonnosta ja Jumalasta, ja hänen mukaansa seurakuntaan sitoutuneet osaavat ajatella kotikasvatuksen kautta Jumalan olemassaolon ja hyväksyä elämän käsittämättömät tapahtumat.³⁸³ H3 sanoittaa asiaa näin:

”He jotka ovat enemmän seurakuntaan sitoutuneita, niin he osaavat sen jotenkin ajatella kotikasvatuksen kautta, että ”Jumala on ja kaikkea me ei voida Jumalasta ymmärtää ja asioita tapahtuu, ja me ei voida ymmärtää kaikkia syitä, mutta ehkä meille joskus selviää”. ”

(H3/nainen)

Kaksi nuorisotyönohjaajaa kertoi seurakuntayhteydessä olevien nuorten suhtautuvan pääsääntöisesti uskontoon positiivisesti. He kokevat uskonnon voimaannuttavan nuoria sekä lisäävän näiden turvallisuuden tunnetta kriisitilanteessa.³⁸⁴ Gall & Guirguis-Youngerin ja Kingin et al. tutki-

---

³⁸¹ Allianssi ry 2020; ks. myös Hakulinen et al. 2020, 59.

³⁸² Saarelainen 2020.

³⁸³ H3/nainen.

³⁸⁴ H2/mies, H6/mies.

mukset tuovat edellä mainittuun täydentävää näkökulmaa. Niiden mukaan positiiviset uskonnolliset ja hengelliset selviytymiskeinot vaikuttavat ihmisen hyvinvointiin lisäämällä esimerkiksi onnellisuutta, elämänlaatua ja psykologista hyvinvointia, kuten miellyttäviä tunteita.³⁸⁵

Yksi haastateltava puhui, että uskonto on tuonut nuorille tukea vaikeassa yhteiskunnallisessa kriisitilanteessa.³⁸⁶ Kolmen nuorisotyönohjaajan mukaan uskonto on ollut tärkeä asia seurakunnan toiminnassa aktiivisesti mukana oleville nuorille.³⁸⁷ Eräs haastateltava mainitsi, että nuorten olotilaa on helpottanut tieto seurakunnan tukiverkoston olemassaolosta.³⁸⁸ Kingin et al. tutkimus tuo tähän täydentävää näkökulmaa, ja sen mukaan henkilökohtaisia psyykkisiä, sosiaalisia ja fyysisiä voimavaroja koeteltaessa hengellinen tuki lisää nuorten hyvinvointia ja vähentää esimerkiksi vakavia mielenterveysoireita sekä riskikäyttäytymistä, kuten päihteiden käyttöä.³⁸⁹ Seuraavan vastauksen perusteella usko on tuonut toivoa nuorille koronapandemian poikkeusolojen aikana:

”Uskonnolla on ollut merkittävä rooli koronapandemian aikana. Jotenkin semmoinen toivoa tuova näkökulma tulee sitten siitä, että täällä vielä uskalletaan sanoa, että ”minä uskon, että on olemassa ylösnousemuksen toivo” ja sillä lailla tuodaan se usko osaksi arkea.”

(H3/nainen)

Kolme nuorisotyönohjaajaa kertoi, että osa seurakunnan nuorista on osallistunut uskonnolliseen toimintaan esimerkiksi hartauksia seuraamalla. Myös hengellistä tukea on kaivattu.³⁹⁰ Nuoret ovat lähestyneet erityisesti heille ennestään tuttuja seurakunnan nuorisotyönohjaajia.³⁹¹ Yksi nuorisotyönohjaaja puhui haastattelussa nuorten hakeneen seurakuntayhteydessä uskollen lisää vahvistusta. Hänen mukaansa nuorten hengellinen elämä on saanut suuren merkityksen korona-aikana, ja heidän uskonsa on vahvistunut.³⁹² Eräs nuorisotyönohjaaja mainitsi uskonnon

---

³⁸⁵ Gall & Guirguis-Younger 2013, 353; ks. myös King et al. 2013, 521.

³⁸⁶ H3/nainen.

³⁸⁷ H2/mies, H3/nainen, H4/mies.

³⁸⁸ H7/mies.

³⁸⁹ King et al. 2013, 520–521.

³⁹⁰ H2/mies, H4/mies, H9/nainen.

³⁹¹ H1/mies, H8/nainen.

³⁹² H5/nainen.

tuoneen nuorille lohtua epävarmaan kriisitilanteeseen.³⁹³ Vastaava näky Goodmanin tutkimuksessa, jonka mukaan uskonto auttaa lisäämään ihmisten toiveikkuutta, jos he antavat mahdollisuuden nähdä tragediat mahdollisuutena kasvaa lähemmäksi korkeampaa valtaa ja parantaa elämää.³⁹⁴

Kahden haastattelun perusteella uskonto on ollut joidenkin nuorten selviytymiskeino vaikeassa kriisitilanteessa.³⁹⁵ Vastaava näky Pargamentin et al. tutkimuksissa, joiden mukaan uskonnollista selviytymistä hyödyntävät tietyt ihmiset tietyssä kontekstissa vastauksena tiettyihin stressaaviin tilanteisiin.³⁹⁶ Uskonto selviytymismenetelmänä voi olla todennäköisemmin kriisitilanteessa elävien ihmisten ulottuvilla.³⁹⁷ Haastatteluaineiston perusteella uskonto selviytymismenetelmänä on ollut käytettävissä myös koronakriisitilanteessa eläville nuorille. Yksi haastateltava mainitsi seurakunnan nuorten kuunnelleen sanomaa kristillisen elämän toivosta ja paremmasta tulevaisuudesta.³⁹⁸ H4 sanoittaa asiaa seuraavasti:

”Uskonto on ollut joillekin nuorille myös sellainen selviytymiskeino. Että on saanut jutella siitä uskonnosta ja saanut siitä semmoista toivoa vaikeaan kriisitilanteeseen.” (H4/mies)

Erään haastateltavan mukaan jotkut seurakunnan nuoret ovat turvautuneet Jumalaan koronapandemian aikana.³⁹⁹ Yhden haastateltavan kokemuksen perusteella seurakunnan nuorten usko ja jumalakuva eivät ole paljon muuttuneet koronapandemian aikana.⁴⁰⁰ Viisi nuorisotyönohjaajaa puhui haastatteluissa monien seurakuntaan sitoutuneiden nuorten nähneen Jumalan turvallisenä auttajana ja armollisena.⁴⁰¹ Soenken et al. tutkimus vahvistaa haastatteluaineistoni näkökulmaa, ja sen mukaan Jumalan olemassaolo vähentää ahdistusta, koska uskonto ja Ju-

---

³⁹³ H4/mies.

³⁹⁴ Goodman 2020.

³⁹⁵ H4/mies, H7/mies.

³⁹⁶ Pargament et al. 2013, 567.

³⁹⁷ Hood et al. 2018, 488.

³⁹⁸ H7/mies.

³⁹⁹ H4/mies.

⁴⁰⁰ H5/nainen.

⁴⁰¹ H2/mies, H3/nainen, H5/nainen, H6/mies, H7/mies.

mala antavat toivoa ihmisille esimerkiksi iankaikkisesta elämästä. Sen perusteella uskonto vetoaa ihmisiin, koska uskonto tuo ihmisten tragedioihin ja erilaisiin kriiseihin toivoa omasta ja läheisten kohtalosta.⁴⁰²

Viisi nuorisotyönohjaajaa kertoi haastatteluissa, että nuorisotyötä tehdessään he ovat huomanneet nuorten olleen kuitenkin hämmentyneitä. Nuoret ovat pohtineet, miksi Jumala antaa koronan levitä ja miksi maailmassa on niin paljon kärsimystä.⁴⁰³ Vastaava näky Hoodin et al. tutkimuksissa, joiden mukaan elämän kriisitilanteissa, kuten tulvakatastrofissa tai hirmumyrskyssä, osallisena olleet ihmiset ovat pohtineet, kuinka Jumala on sallinut kamalien tragedioiden tapahtua maailmassa. H7 toteaa asiaan liittyen näin:

”Kun on Jumalaa käsiteltävistä kysymyksistä kysymys, niin on tullut just näitä isoja kysymyksiä, että ”miks Jumala antaa tapahtuu” ja ”miks on kärsimystä” jne.” (H7/mies)

Yksi nuorisotyönohjaaja kertoi haastattelussa, että joidenkin nuorten kanssa on käytetty hengellisiä sielunhoitovälineitä. Hänen mukaansa nuoret ovat olleet otettuja, kun heidän kanssaan ja heidän puolestaan halutaan rukoilla.⁴⁰⁴ Haastattelun perusteella sielunhoidossa on myös käyty raamatullista keskustelua siitä, miksi korona on tullut maailmaan. Sen perusteella nuoret ovat antaneet erilaisia merkityksiä koronapandemialle.⁴⁰⁵ Pargamentin tutkimus tukee tätä näkökulmaa, koska sen mukaan uudelleenarvioinnin avulla ihminen säilyttää hyvántahtoisuuden elämässään ja kriisitilanteesta huolimatta näkee maailman merkityksellisenä.⁴⁰⁶

Kaksi nuorisotyönohjaajaa kertoi haastatteluissa osan nuorista suhtautuneen uskontoon neutraalisti. He ovat huomanneet, että jotkut nuoret eivät ole olleet innoissaan uskonnosta, mutta nämä eivät myöskään ole olleet uskontokriittisiä.⁴⁰⁷ Osalle nuorista uskonnolla ei ole ollut suurta merkitystä. Yksi haastateltava pohti, että nuoret, jotka eivät ole ottaneet koronaa vakavasti, eivät

---

⁴⁰² Soenke et al. 2013, 117–118.

⁴⁰³ H2/mies, H3/nainen, H5/nainen, H7/mies, H9/nainen.

⁴⁰⁴ H7/mies.

⁴⁰⁵ H7/mies.

⁴⁰⁶ Pargament 2007, 101.

⁴⁰⁷ H6/mies, H7/mies.

ole pohtineet syvällisesti uskontoon liittyviä kysymyksiä.⁴⁰⁸ Erään haastattelun perusteella uskonto voi olla nuorelle oman ajattelumaailman ulkopuolella oleva asia, minkä vuoksi siitä voi olla haastavaa keskustella.⁴⁰⁹ H6 kuvailee nuorten uskonnollista pohdintaa seuraavasti:

”Nuoret ei välttämättä oo kaikki ottaneet niin kamalan vakavasti tätä kriisiä ja he ei sitten myöskään ole käyneet välttämättä tällaisia syvällä olevia ajatuksia tähän liittyen. Mä jotenkin ajattelen, että miten se vaikuttaa omiin elämänoloihin on ollut isompi kysymys nuorelle kuin se, että mitä on tapahtunut. Ja silloin se ei taas oo omiaan tällaista jumalasuhteiden pohdintaa käynnistämään.” (H6/mies)

Haastatteluaineiston perusteella jotkut nuoret ovat olleet koronapandemian poikkeusolojen aikana uskontokriittisiä. Kaksi haastateltua nuorisotyönohjaajaa on huomannut joidenkin nuorten syyllistävän Jumalaa koronapandemiasta.⁴¹⁰ Yhden haastattelun perusteella nuoret, joiden kokemusmaailman lähelle korona on tullut, ovat saattaneet syyttää Jumalaa pandemiasta ja olla vihaisia Jumalalle. Jumalalle on voitu olla vihaisia esimerkiksi, jos läheinen on sairastunut koronavirukseen.⁴¹¹ Yksi haastateltava pohti uskontokriittisten nuorten näkevän Jumalan ihmisiä rankaisevana pahana.⁴¹² H3 kuvaili nuorten ristiriitaisia ajattelutapoja kuoleman jälkeiseen elämään liittyen:

”Oli nämä kaksi ääripäätä. Oli tämä porukka, joka väitti, että ”ei oo kuoleman jälkeen yhtään mitään, että on pelkkää tyhjää ja elämä päättyy siihen”. Sitten oli tää toinen puoli, joka sanoi, että ”kuoleman jälkeen alkaa uudet bileet taivaassa, ylösnousemus jes mahtavaa, siellä on ne kaikki muut”.” (H3/nainen)

---

⁴⁰⁸ H6/mies.

⁴⁰⁹ H7/mies.

⁴¹⁰ H2/mies, H7/mies.

⁴¹¹ H7/mies.

⁴¹² H3/nainen.

5 Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset

Tässä pro gradu -tutkielmassa tutkin nuorten sielunhoitoa koronapandemian poikkeusolojen aikana Lapuan hiippakunnassa. Lähestyin tutkimustehtävääni kolmesta näkökulmasta seuraavien tutkimuskysymysten avulla: miten koronakriisi on nuorisotyöntekijöiden mukaan vaikuttanut kohdattujen nuorten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin, millaista nuorten auttaminen on ollut nuorisotyöntekijöiden kokemuksen mukaan koronapandemian poikkeusolojen aikana ja millaiset asiat nuorisotyöntekijöiden kokemusten mukaan ovat nuorten sielunhoidossa tärkeitä koronapandemian poikkeusolojen aikana.

Tutkimusaihe oli melko uusi, koska aiempaa tutkimusta nuorten sielunhoidosta koronapandemian poikkeusolojen aikana ei oikeastaan ollut. Halusin ymmärtää tutkimusaiheen laatua ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti, joten lähdin tekemään tutkimusta laadullisena tutkimuksena haastatteluaineistoa keräten ja siitä aineistolähtöistä sisällönanalyysia tehden. Sain laajan haastatteluaineiston haastateltuani yhdeksää Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaajaa ja yhtä hiippakuntasihteeriä. Tutkimusaineiston pohjalta minun oli hyvä tehdä luotettava sisällönanalyysi. Tutkimustulokset ovat yleistettävissä erityisesti Lapuan hiippakunnan alueelle, koska haastattelin nuorisotyönohjaajia ympäri hiippakuntaa eri seurakunnista ja rovastikunnista.

Tutkimustulosten perusteella Lapuan hiippakunnassa on vastattu koronapandemian poikkeusolojen tuomiin haasteisiin hyvin. Vaikka poikkeusolot olivat uusi ja yllättävä tilanne seurakunnissa, nuorisotyönohjaajat lähtivät ennakkoluulottomasti oman tietotaitonsa avulla keksimään uusia toimintamalleja nuorisotyön avuksi. Nuorisotyönohjaajien ja hiippakuntasihteerin mukaan koronapandemian poikkeusoloihin ei ole pystytty täysin varautumaan, minkä vuoksi työntekijät ovat kokeneet tärkeäksi työyhteisöltä saadun vertaistuen. Nuorisotyönohjaajat jakoivat keskenään ideoita, joiden avulla koronapandemian poikkeusolojen aikaista nuorisotyötä oli helpompaa lähteä toteuttamaan.

Tutkielmani keskeinen tulos on, että Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaajat pitävät tärkeänä lähimmäiseskeistä sielunhoitoa. Nuorilla on ollut haastavaa kriisitilanteessa, ja edes arjen pe-

rustarpeet eivät välttämättä ole tulleet tyydytetyiksi. Korona on ollut todellinen kriisi osalle nuorista, koska esimerkiksi joidenkin ruokailumahdollisuudet ovat vähentyneet ja kotiolot ovat muuttuneet turvattommiksi. Nuorten lähimmäiseskeinen sielunhoito on ollut Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaajien näkemyksen mukaan keskeistä, koska sen avulla pystytään auttamaan nuoria selviytymään arjesta.

Jotkut nuorisotyönohjaajat ovat ajatelleet, että uskonnollisen ja hengellisen sanoman julistaminen on hengellistä ja henkistä väkivaltaa, jos julistamisella ohitetaan autettavan perustarpeet. Haastateltavien mukaan nuorten auttaminen alkaa arkisista asioista. Nuorisotyönohjaajat ovat sitä mieltä, että julistavan, kerygmaattisen, sielunhoidon paikka on jokin muu kuin sielunhoitotilanne. Haastateltavat pohtivat, että kun nuoria on autettu heidän perustarpeissaan ja kun nämä alkavat pärjäämään arjessaan, nuoret saattavat itsekin hakeutua paikkoihin, joissa saa kuunnella uskonnollista sanomaa. Tällaisia paikkoja nuorisotyössä ovat esimerkiksi hartaudet ja nuorteniljat.

Nuorisotyönohjaajat ovat pyrkineet lievittämään nuorten kärsimystä. Haastateltavat kertoivat, että nuorten kärsimystä lievitetään olemalla nuorten kanssa läsnä haastavissa tilanteissa ja siemällä nuorten kanssa yhdessä vaikeita asioita. Nuorten kärsimystä on joissain tilanteissa helpotettu myös ratkaisukeskeisesti, koska helpotusta vaikeisiin tilanteisiin on tarjottu nuorten eteenpäin ohjaamisella erilaisille auttamistahoille. Lisäksi nuoria on autettu erilaisilla arjen auttamiskeinoilla, kuten ruoka-avun tarjoamisella.

Nuorisotyönohjaajat kertoivat haastatteluissa, että kohdattavan ja kohtaajan kanssa sielunhoitotilanteissa on läsnä Jumala, vaikka Jumalasta ei puhuttaisi sanallakaan. Nuorisotyönohjaajien mukaan Jumala on sielunhoidossa matkakumppanina hyväksyvän ja armollisen asenteensa avulla ja on siinä läsnä vierellä kulkijana. Tutkimusaineiston perusteella sielunhoitaja on nuorelle matkakumppani, ystävä ja vierellä kulkija, ja Jumalaa pidetään vierellä kulkijana sekä sielunhoitajalle että sielunhoidettavalle. Haastateltavat ajattelevat, että Jumala on apuna, vaikka Häntä ei mainittaisi sanallakaan. Haastatteluaineiston perusteella Lapuan hiippakunnan sielunhoitajat pyrkivät auttamaan nuorta parhaalla mahdollisella tietotaidollaan. Haastateltavien mukaan nuorisotyönohjaajien hyväntahtoisuus heijastaa armollisen Jumalan rakkautta.

Tutkielmani haastatteluaineistossa on havaittavissa ristiriitaisuutta. Ristiriitaisuutta voi nähdä esimerkiksi nuorten suhtautumistavoissa koronapandemiaan. Jotkut nuoret ovat olleet varovaisia, kun taas osa nuorista on ollut nuorisotyönohjaajien mukaan melko välinpitämättömiä. Varovaiset nuoret ovat noudattaneet tarkasti koronaohjeistuksia. Toisaalta välinpitämättömät nuoret ovat tavanneet isoissakin porukoissa ja viettäneet aikaa yhdessä. Varovaiset nuoret ovat saattaneet turhautua joidenkin nuorten välinpitämättömyydestä. He ovat voineet kokea olonsa myös yksinäiseksi ja ulkopuoliseksi, jos jotkut nuoret ovat viettäneet aikaa yhdessä, ja itse on joutunut olemaan kotona yksin suojellakseen itseään ja läheisiään koronatartunnalta. Toki on ollut myös nuoria, jotka ovat suhtautuneet koronapandemiaan neutraalisti: he eivät ole olleet kovin varovaisia mutta eivät myöskään välinpitämättömiä.

Ristiriitaisuutta tutkimuksen haastatteluaineistossa edustavat myös etäyhteyksiin liittyvät havainnot. Etäyhteydet ovat mahdollistaneet nuorisotyön kentälle asioita, mutta toisaalta ne ovat olleet myös nuorisotyön toiminnan haastajina. Tutkimukseni perusteella etäyhteydet ovat tasa-arvoistaneet nuorisotyön toimintaan osallistuvien nuorten asemaa, koska niiden kautta kauempana asuvien nuorten on mahdollista osallistua paremmin toimintaan. Haastatteluaineiston perusteella etäyhteydet ovat myös antaneet mahdollisuuden ujoille ja hiljaisille nuorille tulla näkyvämmiksi. Tämä johtuu etäyhteyksien antamasta mahdollisuudesta säädellä omaa etäisyyttään jännittäväiltä tuntuissa kohtaamistilanteissa. Toisaalta tutkimustulosteni mukaan etäyhteyksien kautta jää puuttumaan nonverbaalia viestintää, jota nuorisotyönohjaajat pitävät keskeisenä sielunhoidossa. Nuorisotyönohjaajat totesivat, että etäyhteyksien kautta tapahtuvat kohtaamiset eivät välttämättä tunnu niin turvallisilta. He kokevat nonverbaalin viestinnän, kuten ilmeiden, eleiden ja äänensävyjen, tekevän kohtaamistilanteesta turvallisemman. Siksi joidenkin nuorisotyönohjaajien mielestä koronapandemian poikkeusolojen aikana tehty nuorisotyö on tuntunut vaikealta ja jopa turhauttavalta. Tutkimukseni mukaan kasvokkain kohtaamisia on kaivattu koronapandemian poikkeusolojen aikana.

Tutkielman prosessissani on ollut erilaisia vahvuuksia ja heikkouksia. Vahvuutenani tutkielman prosessissa on ollut monipuolinen teoriataustaan tutustuminen. Tutkimusta oli helpompaa lähteä toteuttamaan ja haastattelukysymyksiä suunnittelemaan tarkan teoriataustaan tutustumisen

jälkeen. Opin myös aineistolähtöisen sisällönanalyysin prosessin vaiheet hyvin ja koen, että sisällönanalyysistani tuli luotettava ja tarkka. Pystyin tutkijana melko hyvin sulkemaan tutkimusaihetani koskevat ennakkokäsitykset pois mielestäni, jolloin sisällönanalyysi onnistui. Jos joku toinen tekisi litteroidusta haastatteluaineistostani sisällönanalyysia, hän voisi saada hyvin samoja tutkimustuloksia kuin minä. Tutkimukseni tulokset olisivat siis toistettavissa. Koen tutkimukseni olevan eettisesti kestävä ja luotettava. Olen dokumentoinut asiat huolellisesti ja ollut avoin tutkimustulosteni suhteen.

Toki tutkimusprosessin vaiheissa on ollut erilaisia heikkouksiakin. Haastatteluissa haastattelin sekä vieraampia että tutumpia Lapuan hiippakunnan työntekijöitä. Pohdin, että tutumpia nuorisotyönohjaajia haastatellessani saatoin hieman enemmän johdatella tietynlaisiin vastauksiin. Vieraampia haastateltavia haastatellessa minun oli helpompaa pitää neutraliteettia itseni ja haastateltavieni välillä, koska emme tieneet toisistamme ennestään mitään. Tutkimusprosessi on ollut myös pitkä, jolloin erilaiset mielialat ja väsymys ovat myös saattaneet vaikuttaa tutkimustulosten luotettavuuteen. Väsyneenä voi olla virkeään olotilaan verrattuna haastavampaa tehdä tutkimusta luotettavasti ja objektiivisesti. Lisäksi tietynlainen heikkous tutkimuksessani on, että sisällönanalyysin tarkkuuden ja laajuuden vuoksi minun oli haastavaa tuoda tulokset esille niin selkeästi kuin olisin halunnut. Tutkielmassani on ollut paljon erilaisia vaiheita, jotka ovat vaikuttaneet sen luotettavuuteen.

Tutkimus soveltuu tutustuttavaksi koronapandemian poikkeusolojen aikaisesta nuorisotyöstä kiinnostuneille. Tutkielma antaa lisätietoa erityisesti siitä, millaisena nuorisotyönohjaajat ovat kokeneet koronapandemian poikkeusolojen aikaisen nuorisotyön tekemisen. Tutkimus tuo tietoa myös nuorten kokemusmaailmasta koronapandemian poikkeusolojen aikana. Siihen tutustumalla voi saada uusia ideoita nuorisotyön avuksi. Nuorisotyönohjaajat ympäri Suomea ja maailmaa voivat saada myös vertaistukea lukiessaan Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaajien kokemuksia.

Haastatteluaineiston perusteella Lapuan hiippakunnan seurakunnat tavoittivat parhaiten yläkouluissa ja lukiossa olevia nuoria, mutta ammattiopistossa ja toisen asteen koulutuksen ulkopuo-

lella olevia nuoria ei tavoitettu. Seurakunnissa voitaisiin pohtia lisää, miten pystyttäisiin paremmin tavoittaa ammattiopistossa ja toisen asteen koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret. Kysymys kuuluu, miten ammattiopistolaisten ja toisen asteen koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten asemaa voitaisiin parantaa ja saada heille apua. Jatkotutkimusaiheena voisi olla, miksi monet ammattiopistolaiset ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret eivät osallistu seurakunnan toimintaan ja millaista toimintaa seurakunnassa tulisi olla, että tällaiset nuoret saataisiin myös osallistumaan toimintaan.

Jotkut nuorisotyönohjaajat kertoivat olleensa tavoitettavissa jopa vapaapäivinä. Mahdollinen jatkotutkimusaihe voisi olla kirkon nuorisotyössä työskentelevien työssäjaksaminen ja työhyvinvointi, koska koronapandemian poikkeusolojen aikana työnkuva on muuttunut todella paljon. Osa nuorisotyönohjaajista on tehnyt jopa ylitöitä työnkuvan muuttuessa ja töiden siirtyessä etäyhteyksiin. Moni nuorisotyönohjaaja on joutunut työskentelemään poikkeusolojen aikana omalla epämukavuusalueellaan etäyhteyksissä. Kysymys kuuluu, miten nuorisotyönohjaajat jaksavat.

Kiinnostava jatkotutkimusaihe voisi olla myös ”nuorten sielunhoito koronapandemian aikana Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa”. Tutkimus voitaisiin toteuttaa koko Suomen evankelis-luterilaisen kirkon laajuisena kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Näin voitaisiin saada laajemmin yleistettävissä oleva aineisto nuorten sielunhoidosta koronapandemian aikana. Jatkotutkimusaiheena voisi olla lisäksi nuorten kokemusmaailma koronapandemian aikana. Nuoria voitaisiin haastatella tutustumalla heidän koronapandemian aikaiseen kokemusmaailmaansa.

Lähteet

Haastattelut 1–10, 15.4.2020–26.1.2021. Tekijän hallussa, Joensuu.

Kirjallisuus

Allardt, Erik. Hyvinvoinnin Ulottuvuuksia. Porvoo: WSOY 1976.

ALLEA – All European Academies. Tutkimuseetiikan eurooppalaiset käytännöt ja ohjeistus. The European Code of Conduct for Research Integrity Revised Edition -ohjeen suomennos. Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften Jaegerstr. Berliini, Saksa 2020. [[Finnish European Code of Conduct digital-final.pdf \(allea.org\)](#)] [Viitattu 26.11.2020.]

Allianssi ry. Suomen nuorisoalan kattojärjestö. Nuoret kokevat ahdistusta ja saavat voimaa sosiaalisista kontakteista koronatilanteessa 2020. [[Nuoret kokevat ahdistusta ja saavat voimaa sosiaalisista kontakteista koronatilanteessa | Allianssi](#)] [Viitattu 6.11.2020.]

Allianssi ry. Suomen nuorisoalan kattojärjestö. Nuorten sosiaaliset suhteet ja hyvinvointi. [[Nuorten sosiaaliset suhteet ja hyvinvointi » Nuorisotyöstä Suomessa \(nuorisotyosta.fi\)](#)] [Viitattu 16.10.2020.]

Allianssi ry. Suomen nuorisoalan kattojärjestö. Ratkaistaan Suomen suurin ongelma. Miten estämme, ettei koronakriisi syrjäytä nuoria 90-luvun laman lailla? [[Ratkaistaan Suomen suurin ongelma | Allianssi](#)] [Viitattu 1.11.2020.]

Allianssi ry. Suomen nuorisoalan kattojärjestö. Tavoitteet nuorten hyvinvoinnille. Syrjäytymisen vastakohta on hyvinvointi. [[Tavoitteet nuorten hyvinvoinnille | Allianssi](#)] [Viitattu 1.11.2020.]

Aluehallintovirasto. Usein kysytyt kysymykset. G. Nuoriso ja nuorisotyö. [[Tila - Aluehallintovirasto \(avi.fi\)](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Bard, Terry R. COVID-19 and a New Normal? Artikkelele julkaisussa *The Journal of Pastoral Care and Counseling*; JPCC. 81–81. Vuosikerta 74. No. 2. Journal of Pastoral Care Publications 2020.

Berger, Teresa. @Worship. Liturgical Practices in Digital Worlds. London and New York: Routledge 2018.

Bjorck, Jeffrey P. & Kim, Grace S. & Cunha, Dawna A. & Braese, Robert W. Assessing Religious Support in Christian Adolescents: Initial Validation of the Multi-Faith Religious Support Scale-Adolescent (MFRSS-A). Artikkelele julkaisussa *Psychology of Religion and Spirituality*. 22–31. Vuosikerta 11. No. 1. American Psychological Association 2019.

Carpenter, Thomas P. & Laney, Tyler & Mezulis, Amy. Religious Coping, Stress, and Depressive Symptoms Among Adolescents: A Prospective Study. Artikkelele julkaisussa *Psychology of Religion and Spirituality*. 19–30. Vuosikerta 4. No. 1. American Psychological Association 2012.

Dekker, Jim. Resilience, theology, and the edification of youth: are we missing a perspective. Artikkelele julkaisussa *The Journal of Youth Ministry*. 67–89. Vuosikerta 9. No. 2. Association of Youth Ministry Educators in cooperation with Gordon College 2011.

Enckell, Henrik. Psykoanalyysi ja psykoanalyttiset terapiat. Artikkelele julkaisussa *Psykoterapiat*. 26–50. Toim. Matti O. Huttunen & Hely Kalska. Helsinki: Duodecim 2015.

Fowler, James W. & Dell, Mary Lynn. Stages of faith from infancy through adolescence: reflections on three decades of faith development theory. Artikkelele julkaisussa *The handbook of spiritual development in childhood and adolescence*. 34–45. Toim. Eugene C. Roehlkepartain. SAGE Publications 2006.

Franzen, David M. Kirk A. Bingaman. Pastoral and Spiritual Care in a Digital Age: The Future is Now. Vertaisarviointi julkaisussa Journal of Pastoral Care & Counseling; JPCC. 257–259. Vuosikerta 73. No. 4. Journal of Pastoral Care Publications 2019.

Gall, Terry Lynn & Guirguis-Younger, Manal. Religious and Spiritual Coping: Current Theory and Research. 349–364. Artikkelijulkaisussa APA handbook of psychology, religion, and spirituality. Vol. 1. Context, theory, and research. (1st ed.). Osa III. How People Are Religious and Spiritual: Expressions and Experiences. Kappale 19. Toim. Kenneth I. Pargament, Julie J. Exline & James W. Jones. American Psychological Association 2013.

Goodman, Bryan. Faith in a time of crises. [[Faith in a time of crisis \(apa.org\)](#)] American Psychological Association. [Viitattu 26.10.2020.]

Gothóni, Raili & Kettunen, Paavo. Auttava Kohtaaminen: II, Sielunhoidon Menetelmät Ja Käytäntö. Helsinki: Kirjapaja 2014.

Hakulinen, Tuovi & Hietanen-Peltola, Marke & Hastrup, Arja & Vaara, Sarianna, & Jahnukainen-Johanna & Varonen, Päivi. "Pahin syksy ikinä" Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronasyksynä 2020. Työpöytä 37/2020. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Helsinki. Verkkojulkaisu. [["Pahin syksy ikinä" Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronasyksynä 2020 \(julkari.fi\)](#)] [Viitattu 6.11.2020.]

Heikinheimo, Raili. Auttava vuorovaikutus. Artikkelijulkaisussa Yhteys toiseen ihmiseen. – Kontakt med en annan människa. – Palveleva puhelin 50 vuotta. 76–86. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisu 15. Toim. Toimituskunta: Titi Gävert, Tuula Haataja, Kati Häkkinen, Raija Narvila ja Jaana Ristonmaa. Kirkko ja toiminta. Kirkkohallitus. Helsinki: Unigrafia 2014. [[Yhteys toiseen ihmiseen - Kontakt med en annan människa \(evl.fi\)](#)] [Viitattu 16.11.2020.]

Hietaharju, Päivi & Nuutila, Mervi. Käytännön Mielenterveystyö. 4., uudistettu p. Helsinki: Sanoma Pro 2016.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus 2015.

Hood, Ralph W. Jr. & Hill, Peter C. & Spilka, Bernard. Religion in Adolescence and Young Adulthood. Artikkelijulkaisussa *The psychology of religion: an empirical approach*. 114–144. Fifth edition. The Guilford Press 2018.

Hood, Ralph W. Jr. & Hill, Peter C. & Spilka, Bernard. Religion, Health, Psychopathology, and Coping. Artikkelijulkaisussa *The psychology of religion: an empirical approach*. 460–499. Fifth edition. The Guilford Press 2018.

Hood, Ralph W. Jr. & Hill, Peter C. & Spilka, Bernard. *The Psychology of Religion: An Empirical Approach*. Fifth edition. The Guilford Press 2018.

Hämäläinen, Juha & Laukkanen, Eila & Vornanen, Riitta. Nuorisokasvatus, nuorisososiaalityö ja nuorisopsykiatria nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Artikkelijulkaisussa *Polarisoituva nuoruus?* 161–169. Toim. Minna Autio, Kirsi Eräranta & Sami Myllyniemi. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto: Nuorisosaian neuvottelukunta: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus 2008.

Itkonen, Juha. Kun vauvaonni vaihtuu kuoleman suruun – Narratiivinen tutkimus kohtukuolemasta, lapsen kuoleman aiheuttamasta surusta ja selviytymisprosessista sekä kirkon tuesta. Diss. Helsingin yliopisto. Teologinen tiedekunta. Käytännöllisen teologian osasto. Helsinki: Uni-grafia 2018.

Jyväskylän yliopisto. Tutkimusprosessi - Tutkimuksen toteuttaminen. Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Menetelmäpolkuja humanisteille 2020. [[Tutkimuksen toteuttaminen — Jyväskylän yliopiston Koppa \(ju.fi\)](#)] [Viitattu 26.11.2020.]

Keltikangas-Järvinen, Liisa. Temperamentti, Stressi Ja Elämänhallinta. Helsinki: WSOY 2008.

Kestilä, Laura & Karvonen, Sakari & Aalto, Anna-Mari. Suomalaisten Hyvinvointi 2018. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019.

Ketokivi, Kaisa. Sidoksissa toisiin – elämää yhteisyyden ja yksilöllisyyden välillä. Artikkelijulkaisussa Yhteys toiseen ihmiseen. – Kontakt med en annan människa. – Palveleva puhelin 50 vuotta. 59–75. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 15. Toim. Toimituskunta: Titi Gävert, Tuula Haataja, Kati Häkkinen, Raija Narvila ja Jaana Ristonmaa. Kirkko ja toiminta. Kirkkohallitus. Helsinki: Unigrafia 2014. [[Yhteys toiseen ihmiseen - Kontakt med en annan människa \(evl.fi\)](#)] [Viitattu 16.11.2020.]

Kettunen, Paavo. Suomenkielisen laitoksen esipuhe. Pastoraalipsykologiassa yhdistyvät teologia ja psykologia. Kohti Kokonaista Ihmistä: Pastoraalipsykologian käsikirja. 13–20. Toim. Wybe Zijlstra ja Mikko Kuusniemi. Helsinki: Kirjapaja 1995.

Kettunen, Paavo. Auttava Kohtaaminen: I, Sielunhoidon Perusteet Ja Teologia. Helsinki: Kirjapaja 2013.

Kettunen, Paavo. Sielunhoito – yksi psykoterapian muotoko? Artikkelijulkaisussa Psykoterapiat. 318–331. Toim. Matti O. Huttunen & Hely Kalska. Helsinki: Duodecim 2015.

Kiiski, Jouko. Sielunhoito. Edita 2009.

King, Pamela Ebstyn & Ramos, Jenel Sánchez & Clardy, Casey Erin. Searching for the Sacred: Religion, Spirituality, and Adolescent Development. 513–528. Artikkelijulkaisussa APA handbook of psychology, religion, and spirituality. Vol. 1. Context, theory, and research. (1st ed.). Osa IV. Who is Religious and Spiritual: Specific Populations. Kappale 28. Toim. Kenneth I. Pargament, Julie J. Exline & James W. Jones. American Psychological Association 2013.

Kirkkohallitus. Yhteys toiseen ihmiseen – Kontakt med en annan människa. – Palveleva puhelin 50 vuotta. Suomen ev.lut. kirkon julkaisuja 15. Toim. Toimituskunta: Titi Gävert, Tuula Haataja, Kati Häkkinen, Raija Narvila ja Jaana Ristonmaa. Kirkko ja toiminta. Helsinki: Unigrafia 2014.

[[Yhteys toiseen ihmiseen - Kontakt med en annan människa \(evl.fi\)](#)] [Viitattu 16.11.2020.]

Kirkkohallitus. Turvallinen seurakunta. Suomen ev.lut kirkon julkaisuja 79. Kirkko ja toiminta. Helsinki 2019. [[d7914fda-53ac-7c79-a85f-c7d6768c7776 \(evl.fi\)](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Kirkkohallitus. Nuorisotyönohjaajan ydinosamiskuvaus 2020. [[Nuorisotyönohjaajan ydinosamiskuvaus \(evl.fi\)](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Kirkkohallitus. Ohjeita koronavirukseen liittyen 2020. [[Tapuli-ekstra: ohjeita koronavirukseen liittyen \(mailpv.net\)](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Kirkon tutkimuskeskus. Uskonto arjessa ja juhlassa. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2016–2019. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 134. Toim. Hanna Salomäki, Maarit Hytönen, Kimmo Ketola, Veli-Matti Salminen & Jussi Sohlberg. Vaasa. Grano Oy 2020.

Kohonen-Aho, Laura. Video-based observations on the construction of social presence in virtual worlds. Doctoral Dissertations. Aalto University publication series. No. 200. Helsinki: Unigrafia Oy 2017.

Kohonen-Aho, Laura & Harjunen, Ville. Kun sanat eivät riitä: Keho osana virtuaalista viestintää. Teknologia. Tiede ja Tutkimus. Suomen sosiaalipsykologit ry 2019.

Kranz, Dirk & Niepel, Christoph & Botes, Elouis & Greiff, Samuel. Religiosity Predicts Unreasonable Coping With COVID-19. Artikkelijulkaisussa Psychology of religion and spirituality. 1–5. Vuosikerta 12. No. 3. Educational Publishing Foundation. American Psychological Association 2020.

Kyngäs, Helvi & Vanhanen, Liisa. Sisällön analyysi. Hoitotiede. Vuosikerta 11. No 1. Oulun yliopisto. Hoitotieteen laitos. Oulun yliopistollinen sairaala 1999. [Viitattu 1.11.2020.]

Lapuan hiippakunta. Tietoa hiippakunnasta. Seurakunnat ja rovastikunnat. [[Tietoa hiippakunnasta | Lapuan hiippakunta](#)] [Viitattu 23.11.2020.]

Lapuan hiippakunta. Tietoa hiippakunnasta. Tilastotietoa Lapuan hiippakunnasta. [[Tietoa hiippakunnasta | Lapuan hiippakunta](#).] [Viitattu 25.11.2020.]

Lapuan tuomiokapituli. Lapuan tuomiokapitulin ohje seurakunnille koronavirustilanteen vuoksi. [[Lapuan tuomiokapitulin ohje seurakunnille koronavirustilanteen vuoksi | Lapuan hiippakunta](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Larson, Reed W. & Hansen, David M. & Moneta, Giovanni. Differing Profiles of Developmental Experiences Across Types of Organized Youth Activities. Artikkelijulkaisussa *Developmental Psychology*. 849–863. Vuosikerta 42. No. 5. American Psychological Association 2006.

Levenson, Michael R. & Aldwin, Carolyn M. & Igarashi, Heidi. Religious Development from Adolescence to Middle Adulthood. Artikkelijulkaisussa *Handbook of the psychology of religion and spirituality*. 183–197. Toim. Raymond F. Paloutzian & Crystal L. Park. Second edition. The Guilford Press 2013.

Maailman terveysjärjestö. WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19–11 March 2020. [[WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 11 March 2020](#)] [Viitattu 25.9.2020.]

Marttunen, Mauri & Karlsson, Linnea. Nuoruus ja mielenterveys. Artikkelijulkaisussa *Nuorten Mielenterveyshäiriöt: Opas Nuorten Parissa Työskenteleville Aikuisille*. 7–16. Toim. Riitta Viialainen. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2013.

Nash, Sally & Pimlott, Nigel. Christian Spirituality and the Well-being Agenda. Artikkelele julkaisussa *Journal of Youth and Theology*. 45–60. Vuosikerta 9. No. 2. Brill 2010.

Netari – Valtakunnallinen nuorisotalo netissä. Avoimet chatit. [[Avoimet chatit - Netari](#)] [Viitattu 16.11.2020.]

Nuorten keskus & Pruuki, Heli. Nuorten Sielunhoidon Käsikirja. Helsinki: LK-kirjat 2008.

Nurmi, Jari-Erik. Ihmisen Psykologinen Kehitys. Porvoo; Helsinki: WSOY 2006.

Ojala, Eveliina. The sense of community, mobile devices and social media in Finnish Lutheran confirmation preparation – the challenges when perceiving confirmation camp as liminal space. Diss. University of Eastern Finland 2020.

Ojanperä-Samulin, Helena. Yhdessä löytyy toivo: Itsemurhien ehkäisyn näkökulma Palvelevan puhelimen työssä vuosina 1965-1995. Diss. Helsingin yliopisto. Teologinen tiedekunta. Käytännöllinen teologia. Helsinki: Unigrafia 2017.

Opetushallitus. Kouluruokailun merkityksestä. [[Kouluruokailun merkityksestä | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)] [Viitattu 5.11.2020.]

Pargament, Kenneth I. *The psychology of religion and coping: theory, research, practice*. Guilford Press 1997.

Pargament, Kenneth I. *Spiritually Integrated Psychotherapy: Understanding and Addressing the Sacred*. New York: The Guilford Press 2007.

Pargament, Kenneth I. & Falb, Melissa D. & Ano, Gene G. & Wachholtz, Amy B. The Religious Dimension of Coping — Advances in Theory, Research, and Practice. Artikkelele julkaisussa *Handbook*

of the psychology of religion and spirituality. 560–578. Toim. Raymond F. Paloutzian & Crystal L. Park. Second edition. The Guilford Press 2013.

Pargament, Kenneth I. & Exline, Julie J., & Jones, James W. APA handbook of psychology, religion, and spirituality. Vol. 1. Context, theory, and research. (1st ed.). American Psychological Association 2013.

Pargament, Kenneth I. & Mahoney, Anette & Shafranske, Edward P. APA handbook of psychology, religion, and spirituality. Vol. 2. An applied psychology of religion and spirituality (1st ed.). American Psychological Association 2013.

Peltomäki, Isto. Paternalismista terapeutiseen kohtaamiseen – Irja Kilpeläisen sielunhoitokäsitys ja sen merkitys suomalaisessa luterilaisuudessa 2019. [https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/313324/TA2019_1_02Peltoma_ki.pdf?sequence=1] [Viitattu 6.11.2020.]

Pessi, Anne Birgitta & Martela, Frank. Kuinka edistää myötätuntoa arjessa? Artikkelijulkaisussa Myötätunnon Mullistava Voima. 304–305. Jyväskylä: PS-kustannus 2017.

Pessi, Anne Birgitta & Martela, Frank & Paakkanen, Miia & Aaltonen, Tapio. Myötätunnon Mullistava Voima. Jyväskylä: PS-kustannus 2017.

Peterman, Jeremy S. & LaBelle, Denise R. & Steinberg, Laurence. Devoutly Anxious: The Relationship Between Anxiety and Religiosity in Adolescence. Artikkelijulkaisussa Psychology of Religion and Spirituality. 113–122. Vuosikerta 6. No. 2. American Psychological Association 2014.

Pfund, Gabrielle N. & Schultz, Leah H. & Andrews, Judy A. & Hill, Patrick L. Individual-Level Trajectories of Religiosity During Adolescence and Their Implications for Purpose. Artikkelijulkaisussa Psychology of Religion and Spirituality. 1–4. ISSN: 1941–1022. American Psychological Association 2020.

Pieper, Joseph Z. T. & Uden, Marinus H. F. Van. Religion and coping in mental health care. Rodopi 2005.

Riihinen, Eleonoora. Kansainvälisesti tunnettu suomalainen sosiologi Erik Allardt on kuollut 95-vuotiaana. Helsingin Sanomat. [[Kansainvälisesti tunnettu suomalainen sosiologi Erik Allardt on kuollut 95-vuotiaana - Kulttuuri | HS.fi](#)] [Viitattu 15.10.2020.]

Routio, Pentti. Teemahaastattelu. Tuotetiede. Taideteollisen korkeakoulun virtuaaliyliopisto. Helsinki. [[Tuotetiede, Taideteollinen korkeakoulu / Virtuaaliyliopisto \(uiah.fi\)](#)] [Viitattu 26.11.2020.]

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 2006. [ylläpitäjä ja tuottaja] [[Menetelmäopetuksen tietovaranto - Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto \(FSD\) \(tuni.fi\)](#)] [Viitattu 5.10.2020.]

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. 3.3.3 Tutkimuksen arviointi – reflektointia. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 2006. [ylläpitäjä ja tuottaja]. [[KvaliMOTV - 3.3.3 Tutkimuksen arviointi – reflektointia \(tuni.fi\)](#)] [Viitattu 26.11.2020.]

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Aineisto- ja teorialähtöisyys. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 2006–2009. [ylläpitäjä ja tuottaja] [[KvaliMOTV - Aineisto- ja teorialähtöisyys \(tuni.fi\)](#)] [Viitattu 20.9.2020.]

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. 6.3.3. Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 2006–2009. [ylläpitäjä ja tuottaja] [[KvaliMOTV - 6.3.3 Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu \(tuni.fi\)](#)] [Viitattu 15.3.2021.]

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkajulkaisu]. 6.3.2. Teemahaastattelu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto 2006–2009. [ylläpitäjä ja tuottaja] [[KvaliMOTV - 6.3.2 Teemahaastattelu \(tuni.fi\)](#)] [Viitattu 20.9.2020.]

Saarelainen, Suvi-Maria. Meaningful life with(out) cancer: coping narratives of emerging Finnish adults. Diss. Helsingin yliopisto. Teologinen tiedekunta. Helsinki: Unigrafia 2017.

Saarelainen, Suvi-Maria. Ihmisten henkinen hyvinvointi ja koronakriisi. Verkkoluento Teologian ja uskonnotutkimuksen päivien paneelikeskustelussa Kirkot, uskonnot ja hyvä elämä koronakriisin keskellä. Helsinki. [Viitattu 2.11.2020.]

Situmorang, Dominikus David Biondi. Online/Cyber Counseling Services in the COVID-19 Outbreak: Are They Really New? Artikkelijulkaisussa The Journal of Pastoral Care and Counseling; JPCC. 166–174. Vuosikerta 74. No. 3. Journal of Pastoral Care Publications 2020.

Sosiaali- ja terveysministeriö. Hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. [[Hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi - Sosiaali- ja terveysministeriö \(stm.fi\)](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Sosiaali- ja terveysministeriö. Rajoitetoimenpiteet 2020.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä. Lasten ja nuorten hyvinvointi koronakriisin jälkihoidossa – Lapsistrategian koronatyöryhmän raportti lapsen oikeuksien toteutumisesta. Valtioneuvoston julkaisuja. No. 21. Valtioneuvosto 2020. [[Lasten ja nuorten hyvinvointi koronakriisin jälkihoidossa: Lapsistrategian koronatyöryhmän raportti lapsen oikeuksien toteutumisesta \(valtioneuvosto.fi\)](#)] [Viitattu 1.11.2020.]

Sperry, Len. Distinctive approaches to religion and spirituality: Pastoral Counseling, Spiritual Direction and Spiritually Integrated Psychotherapy. 223–238. Artikkelijulkaisussa APA handbook of

psychology, religion, and spirituality. Vol. 2. An applied psychology of religion and spirituality (1st ed.). Osa II. Religion and Spirituality From the Perspective of Major Orientations to Change. Kappale 11. Toim. Kenneth I. Pargament, Anette Mahoney & Edward P. Shafranske. American Psychological Association 2013.

Soenke, Melissa & Landau, Mark J. & Greenberg, Jeff. Sacred Armor: Religion's Role As A Buffer Against The Anzietes of Life and The Fear of Death. 105–122. Artikkelijulkaisussa APA handbook of psychology, religion, and spirituality. Vol. 1. Context, theory, and research. (1st ed.). Osa II. Why People Are Religious and Spiritual: Explanatory Models. Kappale 5. Toim. Kenneth I. Pargament, Julie J. Exline & James W. Jones. American Psychological Association 2013.

Suomen eduskunta. Valmiuslain käyttöönottoaminen korona-aikana. [[Valmiuslain käyttöönottoaminen korona-aikana \(eduskunta.fi\)](#)] [Viitattu 18.3.2021.]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Hiippakunnat. [[Hiippakunnat - evl.fi](#)] [Viitattu 23.11.2020.]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Kirkon keskusteluapu. [[Kirkon keskusteluapu - evl.fi](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Kirkon toiminta pandemian aikana. [[Koronavirus - evl.fi](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Kirkko ja koronavirus. [[Koronavirus - evl.fi](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Koronavirus: Seuraa viestintäämme kasvatukseen, perhetyöhön ja perheneuvontaamme liittyen. Digivinkit nuorisotyöhön korona-ajalle. [[Koronavirus: Seuraa viestintäämme kasvatukseen, perhetyöhön ja perheneuvontaan liittyen - evl.fi](#)] [Viitattu 16.11.2020.]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Mitä sielunhoito on? [[Sielunhoito - evl.fi](#)] [Viitattu 2.11.2020]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Nuorisotyö. [[Nuorisotyö - evl.fi](#)] [Viitattu 16.10.2020.]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Nuorten näköistä toimintaa. [[Nuorten seurakuntatoiminta - evl.fi](#)] [Viitattu 16.10.2020]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Ohjeita kirkon työaloille. [[Ohjeita kirkon työaloille - evl.fi](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Sielunhoito. [[Sanasto - evl.fi](#)] [Viitattu 2.11.2020.]

Suomen Mielenterveys ry. Huoli koronaviruksesta näkyy Kriisipuhelimessa ja Sekaisin-chatissa. [[Huoli koronaviruksesta näkyy Kriisipuhelimessa ja Sekaisin-chatissa | MIELI Suomen Mielenterveys ry](#)] [Viitattu 6.11.2020.]

Suomen Mielenterveys ry. Identiteetti – Kuka minä olen?. [[Identiteetti - Kuka minä olen? | MIELI Suomen Mielenterveys ry](#)] [Viitattu 16.10.2020.]

Suomen Mielenterveys ry. Sekaisin-chat – keskusteluapua nuorille. [[Sekaisin-chat – keskusteluapua nuorille | MIELI Suomen Mielenterveys ry](#)] [Viitattu 16.11.2020.]

Sylvester, Aparah Mahal. COVID – A Caring Reflection. Artikkelijulkaisussa The Journal of Pastoral Care and Counseling; JPCC. 141–141. Vuosikerta 74. No. 2. Journal of Pastoral Care Publications 2020.

Terveystieteiden tutkimuskeskus. Kouluterveyskyselyn perustulokset 2017 ja 2019. 2019. [[Perustulokset, nuoret 2017 ja 2019 - Kouluterveyskyselyn aikasarjat 2006-2019 - THL kuutio- ja tiivistekäyttöliittymä](#)] [Viitattu 6.11.2020.]

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Käytöshäiriöt. 2019. [[Käytöshäiriöt - Mielensterveys - THL](#)] [Viitattu 14.10.2020.]

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Nuorten ahdistus ja ahdistuneisuushäiriöt. 2019. [[Nuorten ahdistus ja ahdistuneisuushäiriöt - Mielensterveys - THL](#)] [Viitattu 14.10.2020.]

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Nuorten mielensterveyshäiriöt. [[Nuorten mielensterveyshäiriöt - Mielensterveys - THL](#)] [Viitattu 15.10.2020.]

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Nuorten masennusoireilu ja masennustilat. [[Nuorten masennusoireilu ja masennustilat - Mielensterveys - THL](#)] [Viitattu 14.10.2020.]

Tiittula, Liisa & Rastas, Anna & Ruusuuori, Johanna. Kasvokkaisesta vuorovaikutuksesta tietokonevälitteiseen viestintään: Virtuaalihaastattelun näkymiä. Artikkelijulkaisussa Haastattelu: Tutkimus, Tilanteet Ja Vuorovaikutus. 264–271. Toim. Johanna Ruusuuori, Liisa Tiittula ja Tarja Aaltonen. Tampere: Vastapaino 2005.

Tilastokeskus. Työllisyys heikkeni ja työttömyys kasvoi toukokuussa vuodentakaiseen verrattuna. [[Tilastokeskus - Työvoimatutkimus \(stat.fi\)](#)] [Viitattu 5.11.2020.]

Tilastokeskus. Työttömyys kasvoi selvästi syyskuussa vuoden takaiseen verrattuna. [[Tilastokeskus - Työvoimatutkimus \(stat.fi\)](#)] [Viitattu 5.11.2020.]

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi 2018.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Toim. Krista Varantola,

Veikko Launis, Markku Helin, Sanna Kaisa Spoof & Sanna Jäppinen. Helsinki 2013. [[HTK ohje 2012.pdf \(tenk.fi\)](#)] [Viitattu 26.11.2020.]

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Finnish National Board on Research Integrity. TENK. Toim. Iina Kohonen, Arja Kuula-Luumi ja Sanna-Kaisa Spoof. Helsinki 2019. [[Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa \(tenk.fi\)](#)] [Viitattu 26.11.2020.]

Verke – Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskus. Vinkkejä nuorten kanssa toimimiseen verkossa. [[Vinkkejä nuorten kanssa toimimiseen verkossa | Verke](#)] [Viitattu 16.11.2020.]

Virtaniemi, Matti-Pekka. Elämän päätösjakson haaste: ALS-tautiin sairastuneen eksistentiaalinen prosessi ja uskonnollinen spiritualiteetti. Diss. Helsingin yliopisto. Teologinen tiedekunta. Käytännöllisen teologian osasto. Helsinki: Unigrafia 2017.

Vähäkangas, Auli & Saarelainen, Suvi-Maria & Nortomaa, Aura. Katsaus kohtaamisen teologiaan ja teologeihin kohtaamisen ammattilaisina. Artikkelijulkaisussa Teologinen Aikakauskirja. 248–255. Vuosikerta 124. No. 3. Teologinen julkaisuseura 2019.

Waldenmaier, Jacob. Ana-María Rizzuto and the New Atheism: Science and Religion in Light of Psychoanalysis. 139–182. Toim. Reineke, Martha Jane & Goodman, David M. Lanham, Maryland: Lexington Books 2017.

Liitteet

LIITE1: Teemahaastattelurunko

Haastattelun aluksi yleiskysymyksiä:

- Kuinka kauan olet toiminut nuorisotyönohjaajana? Kuvaile työtäsi.
- Kuinka monta nuorta teidän seurakunnassanne on?

Kerro, mitä tarkoitan nuorten sielunhoidolla.

1. Teema: Nuorten hyvinvointi ja koronakriisi

- Yleiskysymys teemaan Nuorten hyvinvointi ja koronakriisi: Miten koronakriisi on vaikuttanut nuorten hyvinvointiin?

Apukysymyksiä yllä olevaan teemaan:

- Miten nuoret reagoivat teidän seurakunnassanne koronapandemiaan?
- Millaista tukea nuoret ovat kaivanneet seurakunnalta koronaviruksen poikkeusolojen aikana?
- Miten seurakunta on tukenut nuorten hyvinvointia koronapandemian poikkeusolojen aikana?
- Millaisena nuoret kokivat poikkeusolojen eristymisen esimerkiksi ystävistä?
- Miten seurakunta on tukenut nuorten vertaissuhteiden ylläpitämistä, kun koronakriisin poikkeusolojen aikana ei pystytty pitämään fyysisesti yhteisiä kokoontumisia?
- Miten koronakriisi on vaikuttanut teidän seurakuntanne nuorten hyvinvointiin?
- Miten koronavirus on vaikuttanut nuorten mielenterveyteen?
- Miten koronavirus on vaikuttanut nuorten käyttäytymiseen?

- Millaisista taustoista nuoret tulevat, joilla on ollut kaikista eniten hyvinvoinnin heikentymistä koronapandemian aikana?
- Millaista vapaa-ajan toimintaa teidän seurakuntanne on järjestänyt nuorille koronapandemian poikkeusolojen aikana?
- Minkä ikäiset nuoret ovat ottaneet teihin yhteyttä koronapandemian poikkeusolojen aikana?

2. Teema: Nuorten sielunhoito

- Yleiskysymys teemaan Nuorten sielunhoito: Millaisia asioita pidät tärkeänä nuorten sielunhoidossa?

Apukysymyksiä yllä olevaan teemaan:

- Onko nuorten keskusteluavulle ollut enemmän tarvetta koronapandemian poikkeusolojen aikana? Mistä luulet tämän johtuvan?
- Millaisia ajatuksia ja tunteita nuoret ovat kokeneet koronaviruksen poikkeusolojen aikana?
- Millaisia aiheita nuoret ovat halunneet käsitellä koronapandemian poikkeusolojen aikana tapahtuneessa sielunhoidossa?
  - o Millaisia aiheita nuoret ovat käsitelleet sielunhoitotilanteissa, jotka eivät ole olleet poikkeusolojen aikana?
  - o ÄLÄ JOHDATTELE, mutta voi tarkastella, puhuuko haastateltava esim. nuorten käsittelemistä eksistentiaalisista aiheista, uskonnollisesta epäilystä, nuorten identiteetistä ja itsetunnosta, jumalakuviasta, häpeästä, syyllisyydestä, synnistä, moraalista, seksuaalisuudesta, ruumiillisuudesta, yhteenkuuluvuuden tarpeesta
- Miten olette lähestyneet nuorten esille tuomia aiheita?
  - o Millaisia suuntautumistapoja, menetelmiä ja lähestymistapoja sielunhoitotilanteissa tulee keskiöön? → älä kysy tätä suoraan, mutta tarkastele tähän liittyvää kerrota litteroidessasi haastattelua

- Tuleeko sielunhoidossa kerygmaattinen julistuksellinen keskiöön vai onko se lähimmäiskeskeistä terapeutista auttamista enemmän? → älä johdattele tähän, mutta tarkastele, tuleeko tähän vastauksia
- Miten teidän seurakunnassanne on toteutettu nuorten sielunhoitoa koronapandemian poikkeusolojen aikana, kun ei olla voitu kokoontua samoihin tiloihin fyysisesti?
- Millaisia vaikutuksia sielunhoitotilanteilla on ollut teidän seurakuntanne nuoriin?

3. Teema: Etäyhteydet ja auttaminen

- Yleiskysymys teemaan Etäyhteydet ja auttaminen: Millaista nuorten auttaminen on ollut koronapandemian poikkeusolojen aikana?

Apukysymyksiä yllä olevaan teemaan:

- Miten nuoriin on pidetty yhteyttä koronakriisin aikana?
  - Millaisia sovelluksia olette hyödyntäneet nuorten kanssa toimimiseen verkossa?
- Mitä kautta nuoret ovat ottaneet yhteyttä seurakunnan työntekijöihin koronapandemian poikkeusolojen aikana?
- Miten nuoret tavoitettiin koronapandemian poikkeusolojen aikana?
- Millaisia uusia työskentelymenetelmiä käytettiin koronapandemian poikkeusolojen aikana, kun ei saatu pitää kokoontumisia?
  - Esim. liittyen rippikouluun, nuorteniltoihin ja isoskoulutukseen
- Miten etäyhteyksien kautta tapahtuva sielunhoito eroaa kasvokkain tapahtuvasta sielunhoidosta?
- Mitä hyviä puolia etäyhteyksien kautta tapahtuvassa sielunhoidossa on? Entä mitä huonoja?

4. Teema: Uskonnon rooli koronapandemian aiheuttamassa kriisitilanteessa

- Yleiskysymys teemaan Uskonto selviytymiskeinona kriiseissä: Millainen on uskonnon rooli koronapandemian aiheuttamassa kriisitilanteessa?

Apukysymyksiä yllä olevaan teemaan:

- Miten teidän seurakunnassanne oli varauduttu koko yhteiskuntaa koskettavaan kriisitilanteeseen?
- Miten teidän seurakunnassanne tehtiin kriisityötä koronapandemian poikkeusolojen aikana?
- Millaisia selviytymiskeinoja nuorilla on koronaviruksen poikkeusolojen aikana? Miten he ovat pitäneet omasta hyvinvoinnistaan huolta?
- Miten nuoret ovat suhtautuneet uskontoon koronapandemian poikkeusolojen aikana?
- Millaisia käsityksiä nuorilla on ollut Jumalasta koronapandemian poikkeusolojen aikana?
- Miten nuoret tuovat etäsielunhoidossa uskontoa esille?
- Millaisesta näkökulmista sielunhoitajat tuovat uskontoa itse esille sielunhoitotilanteisiin?
- Miten uskontoa käytetään auttamiskeinona kriisitilanteessa?

LIITE2: Tiedote tutkimuksesta

Tutkimusaihe: Nuorten sielunhoito koronapandemian poikkeusolojen aikana Lapuan hiippakunnassa

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan, miten koronaviruksen poikkeusolojen aikana on toteutettu nuorten kanssa seurakuntatyötä sekä sielunhoitoa. Olen arvioinut, että sovellutte tutkimukseen, koska olette nuorisotyönohjaajana Lapuan hiippakunnan seurakunnassa. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja Teidän osuuttanne siinä. Perehdyttyänne tähän tiedotteeseen Teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen Teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja voitte keskeyttää tutkimuksen koska tahansa. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruutatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tieteellisen tutkimuksen tarkoituksena on edistää kriisitilanteissa tapahtuvaa nuorisotyötä seurakunnissa.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Kyseinen aineisto kerätään pro gradu -tutkimusta varten.

Tutkimuksen päätyminen

Tutkimustuloksista ilmoitetaan tutkittavalle asianmukaisesti, ja hänelle tiedotetaan myös siitä, kuinka hänen haastatteluaineistoaan tullaan hyödyntämään.

Lisätiedot

Jos teillä on kysyttävää, saa ottaa yhteyttä.

Tutkijoiden yhteystiedot

Anni Alakoskela, teologian kandidaatti. Filosofinen tiedekunta, Läntinen teologia.

Puhelinnumero 044 xxxx xxx. Sähköposti: anni@ xxxx

Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa käsitellään Teitä koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuojasetus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsitteilyyn liittyvät asiat:

Tutkimuksen rekisterinpitäjä on:

Anni Alakoskela, puhelinnumero 044 xxxx xxx

Tutkimuksessa Teistä kerätään seuraavia henkilötietoja:

Teistä kerätään henkilötieto, että olette Lapuan hiippakunnan nuorisotyönohjaaja. Ainoastaan hiippakunta ilmoitetaan tutkimuksessa, mutta seurakunnan nimeä ei paljasteta. Lisäksi teidän henkilöllisyytenne ei paljastu tutkimuksesta. Ilmoitan tutkimuksessa vain tutkittavien sukupuolen sekä työnimikkeen.

Tutkimuksessa kerätään henkilötietojanne myös seuraavista lähteistä:

Olen selvittänyt sähköpostinne ja puhelinnumeronne seurakuntanne nettisivuilta.

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus on:

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietojanne tullaan käsittelemään kyseistä tieteellistä tutkimusta varten. Sähköpostianne ja puhelinnumeroanne on käytetty ainoastaan

teihin yhteydenottoa varten, eivätkä ne tule näkymään tutkimuksessa millään tavalla.

Henkilötietojenne käsittelyperuste on:

Voimassa oleva tietosuojalainsäädäntö (EU:n yleinen tietosuoja-asetus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö), jota tullaan noudattamaan tutkimuksessa

Tutkimuksen kesto aika (henkilötietojenne käsittelyaika) on:

Tutkimuksen kesto aika on noin kahdeksan kuukautta.

Mitä henkilötiedoillenne tapahtuu tutkimuksen päättyttyä:

Tutkimuksen päättyttyä henkilötietonne hävitetään. Jos päätän jatkaa pro gradu -tutkimuksen jälkeen väitöskirjatutkijaksi, kysyn teiltä erikseen, saanko hyödyntää kyseisiä haastatteluaineistoja väitöskirjatutkimuksessani. Muussa tapauksessa haastatteluaineistot hävitetään heti tutkimuksen päättyttyä.

Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä

Työnimikettä, työntekijän hiippakuntaa ja sukupuolta lukuun ottamatta tietoja ei luovuteta tutkimusrekisterin ulkopuolelle. Pro gradu -tutkimus tulee internettiin julkisesti näkyville.

Henkilötietojenne mahdollinen siirto EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle:

Tietoja ei siirretä EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle.

Koska henkilötietojanne käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olette rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä.

Rekisteröitynä Teillä on oikeus:

- saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä
- tarkastaa itseänne koskevat tiedot

- oikaista tietojanne
- poistaa tietonne (esim. jos peruutatte antamanne suostumuksen)
- peruuttaa antamanne henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus
- rajoittaa tietojenne käsittelyä
- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta
- siirtää tietonne järjestelmästä toiseen
- sallia automaattinen päätöksenteko nimenomaisella suostumuksellanne
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsotte, että henkilötietojanne on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Voitte käyttää oikeuksianne ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tutkimuksessa kerätyjä henkilötietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon.

Teistä kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tieto säilytetään koodattuna tutkimustiedostossa. Aineisto analysoidaan koodattuna ja tulokset raportoidaan ryhmätasolla, jolloin yksittäinen henkilö ei ole tunnistettavissa. Lopulliset tutkimustulokset raportoidaan ryhmätasolla eikä yksittäisten tutkittavien tunnistaminen ole mahdollista.

LIITE3: Suostumus tutkimukseen osallistumisesta

Tutkimusaihe: Nuorten sielunhoito koronapandemian poikkeusolojen aikana Lapuan hiippakunnassa

Haastattelu etävideopuheluna

Haastattelija Anni Alakoskela

Sinua on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun tieteelliseen tutkimukseen, jonka tarkoituksena on selvittää, miten koronaviruksen aikana on toteutettu nuorten kanssa sielunhoitoa. Haastattelukysymykset liittyvät esimerkiksi erilaisiin työskentelytapoihin, joita seurakuntatyössä voidaan hyödyntää nuorten kanssa kriisitilanteessa. Lisäksi puhumme niistä aiheista, joita nuoret ovat tuoneet sielunhoitotilanteissa esille koronapandemian poikkeusolojen aikana. Tutkimuksen tarkoituksena on edistää kriisitilanteissa tapahtuvaa nuorisotyötä Lapuan hiippakunnan seurakunnissa. Olen tutkijana kiinnostunut tietämään, miten nuorten jaksamista tuetaan kriisitilanteen aikana. Haastattelu tapahtuu etävideopuheluna sovittuna ajankohtana, ja se kestää noin tunnin. Kyseinen aineisto kerätään pro gradu -tutkimusta varten.

Tutkimuksessa tutkittavan henkilötiedoista esittelen tutkimukseen osallistuvan hiippakunnan alueen sekä työnimikkeen ja sukupuolen. Muuten henkilötietoja ei luovuteta eteenpäin.

Tutkimus äänitetään ääninauhalle haastattelun litterointia ja siitä saatavan aineiston käsittelyä varten.

Haastateltavalle:

Olen lukenut ja ymmärtänyt saamani kirjallisen tutkimustiedotteen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta ja sen yhteydessä suoritettavasta henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimukseen liittyen ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen. Olen saanut riittävät tiedot oikeuksistani, tutkimuksen tarkoituksesta ja sen toteutuksesta sekä tutkimuksen hyödyistä ja riskeistä. Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Ymmärrän, että tietojani käsitellään luottamuksellisesti ja tietoturvalisesti, eikä niitä luovuteta sivullisille.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän tutkimuksen tai peruutan suostumukseni, minusta keskeyttämiseen ja suostumukseni peruuttamiseen mennessä kerätyt tiedot ja näytteet voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen ja suostun vapaaehtoisesti tutkimushenkilöksi.

Päivämäärä

Allekirjoitus

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkittavan suostumus sekä kopio tutkimustiedotteesta jäävät tutkijan arkistoon. Tutkimustiedote ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.